

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utval: Komite for næring, kultur og idrett
Møtestad: Formannskapssalen Herøy rådhus
Dato: 25.04.2016
Tid: 16:00

Melding om forfall til tlf. 70081300.

Forfall til møter i kommunale organer skal vere gyldig i hht. Lov om kommuner og fylkeskommuner § 40, nr. 1.

Varamedlemer som får tilsendt sakliste, skal ikkje møte utan nærare innkalling.

Dersom du ønskjer din habilitet vurdert i ei sak, må du melde skriftleg frå til politisk sekretariat om dette i god tid før møtet (Forvaltningslova § 8, 3. ledd).

Fosnavåg, 19.04.2016

Sitg Arne Sævik
Leiar

SAKLISTE:

Saksnr	Innhold
PS 10/16	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 11/16	Protokoll frå førre møte
PS 12/16	Referatsaker
PS 13/16	Søknad om RDA-midlar. Sunnmørsbadet Fosnavåg AS.
PS 14/16	Søknad om støtte frå RDA- midlane. Leikanger Grendahus.
PS 15/16	Søknad om støtte frå RDA- midlane. Byutvikling Fosnavåg 2016.
PS 16/16	Søknad om støtte frå RDA- midlane. Gapahuk på Tverrfjellet.
PS 17/16	Søknad om RDA-midlar. Fleirbrukshall ved Einedalen skule
PS 18/16	YOU BLOOM. Søknad om støtte frå kommunalt næringsfond.
PS 19/16	Svar på høyring - Forslag til planprogram for "Regional delplan for musea i Møre og Romsdal"
PS 20/16	Oversikt helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy 2015 - Statusrapportering.

Prenta skriv til orientering/drøfting:

Retningslinjer - tilskot/refusjon til 17. mai arrangement i Herøy kommune.

PS 10/16 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 11/16 Protokoll frå førre møte

PS 12/16 Referatsaker

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2015/896
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
13/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SØKNAD OM RDA-MIDLAR. SUNNMØRSBADET FOSNAVÅG AS.

Tilråding:

Komite for næring kultur og idrett løyver eit tilskot på kr 12. mill. til Sunnmørsbadet Fosnavåg AS. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c, 2.a. og 3.a.

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det fondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med

retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av RDA-midlane og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka

Særutskrift:

- Sunnmørsbadet Fosnavåg AS, 6090 Fosnavåg
- Herøy Næringsforum v/Geir Idar Kvalsvik
- Økonomi

Vedlegg:

- Søknad

Saksopplysninger:

Styret i Herøy Næringsforum kom med slik innstilling i møtet 18.03.16:

«Søknaden for 2016 er på kr 15 mill. I tillegg søker Sunnmørsbad styret kr. 7,5 mill i 2017 og 2018. (Totalt kr 30 mill.) Styret i Herøy Næringsforum kan ikke forhåndsinnstille søknader for framtida før RDA beløpa er kjente og Handlingsplanane er godkjente for dei åra.

Styret innstiller kr 12. mill. til Sunnmørsbadet Fosnavåg AS. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c, 2.a. og 3.a.

Karl Petter Sortehaug fratredte grunnet habilitet i denne saken.»

Vurdering og konklusjon:

Eg kjem med tilråding i samsvar med innstillinga frå styret i Herøy Næringsforum.

Fosnavåg, 15.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2015-0016	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Næringsretta midlar til regional utvikling (RDA)			
Prosjektnavn	Sunnmørsbadet Fosnavåg AS			

Kort beskrivelse

Bidrag finansiering oppføring av Sunnmørsbadet Fosnavåg.

Finansieringsplan tilseier ei samla lånegjeld på MNOK 65,0. For å sikre at drifta går i balanse er det av vesentlig betydning at lånegjelda vert redusert til nivå kring MNOK 25,0.

Prosjektbeskrivelse

Oppføring av badeland med fire separate basseng:

- 25 m konkurransebasseng med stupetårn,
- basseng med strandsone, bølgemaskin og strømningskanal,
- terapibasseng for trening, funksjonshemma og velvære,
- barnebasseng,
- sklier,
- kafeteria,
- god garderobekapasitet,
- badstu og steambad,
- jacuzzi.

Anlegget etablert i tilslutning til sentralt kultur-, idretts- og skuleområde med grunnskule, ungdomsskule, og vidaregåande skule. Kort veg frå sentrum med hotell, konserthus og gjestehamn.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Sunnmørsbadet Fosnavåg AS Org.nr:977 165 091	6090 FOSNAVÅG	905 62 840
Kontakt- person	Karl Petter Sortehaug	6090 FOSNAVÅG	905 62 840
Prosjekt- leder	-	-	-

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Tippemidlar MNOK 14,1 (2012 tilsagn, delvis forskottert av Herøy kommune)

Tippemidlar MNOK 3,0 (avslag 2015)

RDA-tilskot Herøy kommune MNOK 130,0 (2013 - 2015)

Spesifikasjon

Bakgrunn

Prosjektet er i sluttfasen. Anlegget er teke i bruk den 15.03.2015. Det er i tidlegare søknadar gjort grundig greie for prosjektet og det vert vist til det.

Prosjekt mål

Drive badeanlegg og badeoppleving for befolkinga i ein region på ca 75 - 100.000 innbyggjarar.

Forankring

Anlegget er eigd av eit aksjeselskap med følgjande aksjonærar:

Herøy kommune	54,4%
Olympic shipping	15,7%
Havila Holding	15,7%
Herøy reumatikarforening	7,1%
Herøy sanitetsforening	7,1%

Selskapet og prosjektet har såleis breid forankring i lokalsamfunnet.

Prosjektorganisering

Styre, dagleg leiar, prosjektleiar

Samarbeidspartnere

Aksjonærane. Næringslivet.

Aktivitetar

Badeopplevingar og badeglede.

Målgrupper

Alle aldersgrupper. Familier. Personar med funksjonshemmingar. Skuleelevar. Arbeidstakarar og bedrifter.

Resultat

Forventar positiv innverknad på folkehelse, høg andel barn ungdom med symjeferdigheiter, høg trivsel og god rehabilitering for personar med funksjonshemmingar, god trivsel for befolkinga og for tilflyttarar.

Effekter

Positivt for folkehelse og trivsel. Gjer kommune attraktiv som arbeids- og bustadområde.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Prosjektet er ferdigstilt og teke i bruk 15.03.2015. Prosjektrekneskap er berekna avslutta 30.09.15.

Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
	245 000					245 000 000
Prosjektsum totalt	0					
	245 000					
Sum kostnad	000					245 000 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Andel Herøy kommune	35 000 000					35 000 000
	60 800 000					60 800 000
	130 100					130 100 000
RDA tilskot	0					
Salg masser	5 000 000					5 000 000
Tilskot tippemidler	14 100 000					14 100 000
	245 000					
Sum finansiering	000					245 000 000

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2015/1518
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
14/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SØKNAD OM STØTTE FRÅ RDA- MIDLANE. LEIKANGER GRENDALAG.

Tilråding:

Komite for næring kultur og idrett løyver eit tilskot på kr 1 mill. til Leikong Grendalag. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c og 3.a.»

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det fondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med

retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av RDA-midlane og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka

Særutskrift:

- Leikanger Grendahus P/L v/ formann Bjarne Voldnes, Jøsokvegen 552, 6080 Gurskøy.
- Herøy Næringsforum v/Geir Idar Kvalsvik
- Økonomi

Vedlegg:

- Søknad.

Saksopplysninger:

Styret i Herøy Næringsforum har kome med slik innstilling i møtet 18.03.16:

*«Styret innstiller kr 1 mill. til Leikong Grendalag sin søknad.
Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål
1.b, 1.c og 3.a.»*

Vurdering og konklusjon:

Eg kjem med tilråding i samsvar med innstillinga frå styret i Herøy Næringsforum.

Fosnavåg, 15.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2015-0033	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Kommunalt næringsfond			
Prosjektnavn	Oppgradering/påbygg Leikanger Grendahus			

Kort beskrivelse

For å imøtekome den store veksten på Leikong og dagens brukargruppe, ønsker Leikanger Grendahus stønad til utviding og oppgradering av den 35 år gamle bygningsmassen.

Prosjektbeskrivelse

Leikong er ei bygd i stor vekst. Leikanger Grendahus vart bygt i 1980, og no 35 år seinare ser vi eit stort behov for å oppgradere grendahuset for å møte dagens og framtidens behov.

Leikanger Grendahus er den store møtestaden i bygda, med eit mylder av aktivitetar frå lag og foreningar på kveldstid og i helgane. Kapasiteten ved grendahuset har dei siste åra vore sprengt, og i 2013 starta ei arbeidsgruppe arbeidet med å kartleggje utfordringane og behova til husets brukarar. Det vart utført ei stor behovsanalyse gjennom spørjeskjema og intervju med dei ulike brukargruppene. Det vart og gjennomført eit skuleprosjekt og eit folkemøte i bygda.

Arberidsgruppa ser at ein relativt rimeleg kan gjennom sambruk og ei fellesløyising imøtekome dei fleste behova som kom fram i brukarundersøkinga. På bakgrunn av dette ønsker grendahusstyret å gjere følgjande oppgradering:

1. Utvide dagens lisjesal frå 60m² til 120m². Ein større lisjesal med speil på veggane vil kunne fungere som dansesal for med andre kulturskulen og dametrimmen. Rommet vil vere egna lokale for korøving og korpsøving, og vil kunne frigi tid i storesalen for paralelle aktivitetar. I tillegg vil bygda få eit etterlengta og passande utleigelokale. Ved å leggje lisjesalen vegg i vegg med storesalen med skyvevegg vil ein og kunne auke arealet på dei større arrangementa, slik som til dømes 17ande mai, Leikong-dagane, Jonsokkafe, og Julefesten. Det vil såleis vere svært tjeneleg å utvide dagens lisjesal frå 60m² til 120m².
2. Oppgradering av dagens kjøkken, og nytt mindre rom for møter og lagerplass. Dagens kjøkken trengs ei oppgradering for å fungere optimalt på dei større arrangementa. Ettersom kommuna planlegg skulekjøkkenet ved sidan av grendahuskjøkkenet, der grendahuset vil kunne ta i bruk skulekjøkkenet for oppbevaring på dei større arrangementa, vil ein kunne frigi plass til møterom og lagerplass på delar av dagens kjøkkenareal. Denne søknaden gjeld ikkje skulekjøkkenet men oppgradering av grendahuskjøkkenet og tillaging av det nye frigjorde rommet for lager og møter.
3. Nye stolar og bord. Dagens stolar og bord er gamle og delvis utslitte, og det er såleis ønskeleg å investere i nye bord og stolar til med anna å bruke i den nye lisjesalen ved arrangement.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Leikanger Grendahus P/L Org.nr:971370033	v/formann Bjarne Voldnes Jøsokvegen 552 6080 GURSKØY	90834491
Kontakt- person	Bjarne Voldnes	Jøsokvegen 552 6080 GURSKØY	90834491
Prosjekt- leder	Bjarne Voldnes	Jøsokvegen 129 6080 GURSKØY	90834491

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn

I løpet av dei siste åra har det vore stor tilflytting og ein positiv befolkningsvekst på Leikong. Elevtalet på skulen har hatt ei jamn auke, og har no passert 80 elevar. Leikong har vorte ein attraktiv stad å flytte til for barnefamilier i etableringsfasen. Fritidsaktivitetar for barn og unge i bygda er i all hovudsak knytt til bygg og idrettsanlegget ved Leikanger Grendahus. Gurskøy IL står for det største tilbudet, men bygda er også stolt over å ha det einaste aktive korpsmiljøet i indre del av kommuna. Takka være iherdig dugnad, målretta arbeid gjennom skule og kulturskule kan skulekorpset vise til auka rekruttering i ei tid der dei fleste korps opplever frafall. Til tross for at GIL kunne åpne ei ny kunstgrasbane ved Lekanger Grendahus hausten 2013 lider aktivitetstilbudet i bygda av ei gammal bygningsmasse som setter begrensninger i forhold til kva ein kan tilby.

Prosjektmål

Oppgradering/påbygg av Leikanger Grendahus slik at det stettar dagens og framtida behov:

1. Utvide dagens lisjesal frå 60m² til 120m². Ein større lisjesal med speil på veggane vil kunne fungere som dansesal for med andre kulturskulen og dametrimmen. Rommet vil vere egna lokale for korøving og korpsøving, og vil kunne frigi tid i storesalen for parallele aktivitetar. I tillegg vil bygda få eit etterlengta og passande utleigelokale i bygda. Ved å leggje lisjesalen vegg i vegg med storesalen med skyvevegg vil ein og kunne auke arealet på dei større arrangementa i bygda slik som til dømes 17ande mai, Leikong-dagane, Jonsokkafe, og Julefesten. Det vil såleis vere svært tjeneleg å utvide dagens lisjesal frå 60m² til 120m².
2. Oppgradering av dagens kjøkken, og nytt mindre rom for møter og lagerplass. Dagens kjøkken trengs ei oppgradering for å fungere optimalt på dei større arrangementa. Ettersom kommunen planlegg skulekjøkkenet ved sidan av grendahuskjøkkenet, der grendahuset vil kunne ta i bruk skulekjøkkenet for oppbevaring på dei større arrangementa, vil ein kunne frigi plass til møterom og lagerplass på delar av dagens kjøkkenareal. Denne søknaden gjeld ikkje skulekjøkkenet men oppgradering av grendahuskjøkkenet og tillaging av det nye frigjordte rommet for lager og møter.
3. Nye stolar og bord. Dagens stolar og bord er gamle og delvis utslitte, og det er såleis ønskjeleg å investere i nye bord og stolar til med anna å bruke i den nye lisjesalen ved arrangement.

Forankring

Prosjektet er forankra i styret for Leikanger Grendahus.

Prosjektorganisering

Leikanger grendahuset ved Bjarne Voldnes - formann i styret, står som Prosjektleder.

I 2013 satte årsmøtet i grendahuset ned ei arbeidsgruppe som skulle kartlegge behov og komme med konkrete tiltak for å bedre aktivitetstilbudet på Leikong. Arbeidsgruppa har bestått av: leder Are Pilskog, Marius Skjervoll, Siri A. Myklebust og Birger Djupvik. Alle har adresse 6080 Gurskøy.

Alle brukarar av grendahuset vart interjuva. Det vart også gjennomført skuleprosjekt der elevane fekk bidra med innspel til ei framtidig utvikling av grendahuset gjennom teikningar og "arkitektmodell" i 3D. Resultatet av skulearbeidet vart så utstilt på et åpent folkemøte i februar 2014, der heile bygda vart invitert til å bidra med innspel.

Arbeidsgruppa har i samråd med Grendahusstyret og brukargruppene utarbeida ei prioriteringsliste i forhold til innspel som kom fram i denne prosessen. Lista består i konkrete oppussingsbehov, ombygging og påbygging av dagens bygningsmasse (sjå prosjektskildring).

Samarbeidspartnere

Heile bygda står bak. Brukarar av grendahuset i dag er Gurskøy IL, korpset Jøleik, Leikong Blandakor og kulturskulen.

Aktiviteter

Oppussing og påbygging.

1. Utvide dagens lisjesal frå 60m² til 120m². Rive eksisterande vegg. Nytt påbygg. Oppussing av dagens lisjesal. Speil på veggane og nytt golv tilpassa dansing.
2. Oppgradering av dagens kjøkken, og nytt mindre rom for møter og lagerplass. Ny vegg mellom møterom/lagerrom og kjøkken.
3. Kjøp av nye stolar og bord.

Start Januar 2016, ferdig hausten 2016.

Målgrupper

Grendahuset

Gurskøy Idrettslag

Kulturskulen i Herøy

Jøleik skulekorps

Leikong blandakor

Innbyggjarar i bygda gjennom arrangement og utleige.

Som nemnt er målgruppene vorte involverte gjennom brukarundersøking, skuleprosjekt og folkemøte.

Fleire av målgruppene vil og vere med i byggjeprosessen gjennom dugnad og gjennom medlemsfinansiering.

Vi ønskjer at kommuna skal vere byggherre, og det er ønskeleg å gjennomføre prosjektet samtidig med planlagt utbygging av skule no i 2016.

Resultat

Prosjektet vil medføre større trivsel og økt aktivitet blant barn og unge. Det vil auke kapasiteten ved

Leikanger skule, både ved kveldsaktiviteter og ved diverse arrangement og utleige.

Effekter

Enda meir attraktivt område å busette seg i.

Tilvekst til Leikongbygda og kommuna

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Kommuna ønskjer å starte opp bygging av påbygg skule januar 2016 for ferdigstilling hausten 2016, og vi ser det som ein fordel å kjøre dette prosjektet parallelt.

Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Div. arbeid, matrialer nytt kjøkken		400 000				400 000
Div. oppusing, materialer lisjesal		500 000				500 000
Inventar		500 000				500 000
Utviding lisjesal		2 000 000				2 000 000
Sum kostnad		3 400 000				3 400 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Eigenfinansiering: bidrag brukarorganisasjonane		100 000				100 000
Eigenfinansiering: Bokførte midler grendahuset		400 000				400 000
Eigenfinansiering: Div. arrangement		150 000				150 000
Eigenfinansiering: Dugnad (1000 timar)		200 000				200 000
Eigenfinansiering: Økt personmedlemskap		50 000				50 000
Herøy Kommune		1 500 000				1 500 000
RDA		1 000 000				1 000 000
Sum finansiering		3 400 000				3 400 000

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
151015 Innspel til byggeprogram.pdf	92 372	21.10.2015

Søknad

Søknadsnr.	2015-0048	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Næringsretta midlar til regional utvikling (RDA)			
Prosjektnavn	Søknad om tilskot til Gapahuk Tverrfjellet Heid			

Kort beskrivelse

Heida Vel som var samarbeidande part med kommunen i høve bygging av Heid Turløype, har ynskje om å sette opp ein gapahuk på Tverrfjellet ved Heid Turløype for å auke bruken av turvegen som eit fullverdig folkehelseanlegg for alle som møteplass, samlingar mv for barnehagar, skuleklasser, lag og organisasjonar, næringslivet, reiselivsnæringa, folk flest m.fl.

Prosjektbeskrivelse

Gapahuken er 42m2 bygt som ein hesteko. Den vert bestilt som eit byggesett frå Tømmervåg Tre AS i Tustna. Den skal kleast med villmarkspanel og torv på taket. Sjå teikningar.

Den skal reisast i all hovudsag på dugnad av dugnadsgjengen i Heida Vel og byggfagklasse ved Hvgs. Materialane skal fraktast på plass med helikopter.

Bruttobudsjettet er kalkulert til kr. 410.000 mva.

Det vert søkt om spelemidlar frå fylket. I tillegg tek ein sikte på å søkje midlar frå næringslivet, bankar, lag og organisasjonar m.fl.

Om midlar kjem på plass innan våren 2016, er planen å starte arbeidet umiddelbart.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Heida Vel Org.nr:915995896	Nedre Bergslia 8, 6091 FOSNAVÅG	004795774486
Kontakt- person	Anlaug Varhaugvik	Nedre Bergslia 8 6091 FOSNAVÅG	004795774486
Prosjekt- leder	Andreas Kvalsund	Nedre Bergslia 9, 6091 FOSNAVÅG	004790680145

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Spelemidlar frå Spelemidelordninga

Kommune, bankar, fond, næringsliv og lag og organisasjonar

Alt i høve bygging av Heid Turløype

Spesifikasjon

Bakgrunn

Sjå vedlagde behovsvurdering

Prosjektmål

I samråd med kommunen ivareta turvegen over Tverrfjellet og Heidområdet, og vere med / ta initiativ

til aktuelle installasjonar i området som fremmar turgleda, og folkehelsa.

Arbeide innanfor rammer som er i samsvar med Herøy kommune sine reguleringsplanar for nemnte område.

Gapahuken skal verte ein møteplass som så mange som råd skal ha lyst til å gå til for å nyte og treffe som ei god oppleving.

Forankring

Gapahuken skal forankrast i opplevinga som spesiell møteplass og attraktivt turmål for alle.

Prosjektorganisering

Styret i Heida Vel og dugnadsgjengen

Samarbeidspartnere

Kan vere næringslivet, bankar, lag og organisasjonar, Herøy vidaregåande skule, leverandør av Gapahuken Tømmervåg Tre, m.fl.

Aktiviteter

Møteplass

Grillplass

Arrangement

Målgrupper

Barnehagar

Skular

Lag og organisasjonar

Folk flest

Næringslivet

M.fl.

Resultat

Ser det som Positivt

Effekter

Godt for folkehelsa

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Når vi får godkjent søknaden i spelemidelordninga og finansieringa elles er klar, vil å bestille gapahuken hos Tømmervåg Tre AS.

Håper å gjere grunnarbeid på vårparten og reise gapahuken i sommar / haust.

Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Totalsum		410 000				410 000
Sum kostnad		410 000				410 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Dugnad		80 000				80 000
Herøy kommune		125 000				125 000
Spelemidler		205 000				205 000
Sum finansiering		410 000				410 000

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Behovsvurdering. Gapahuk Tverrfjellet - Heidløypa.27.09.2015.doc	27 648	07.12.2015
Teikning Gapahuk.3DI.30.11.15.pdf	1 014 767	07.12.2015
Teikning Gapahuk.3DIII.30.11.2015.pdf	606 074	07.12.2015
Teikning. Gapahuk.plan.3011.2015.pdf	426 625	07.12.2015
Vedlegg 3. Finansiering av Gapahuk Tverrfjellet.doc	29 696	07.12.2015
Vedlegg2.Gapahuk.Tverrfjellet - Heid.Kostnad og drift.01.09.2015.doc	41 984	07.12.2015

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2015/1506
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
15/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SØKNAD OM STØTTE FRÅ RDA- MIDLANE. BYUTVIKLING FOSNAVÅG 2016.

Tilråding:

Komite for næring kultur og idrett løyver eit tilskot på kr 3 mill. til byutviklingsprosjektet slik at kommune, fylke og næringsforum kan arbeide vidare med dette. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b og 3.b.

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det fondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av RDA-midlane og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka

Særutskrift:

- Utvikling, her
- Herøy Næringsforum v/Geir Idar Kvalsvik
- Økonomi, her

Vedlegg:

- Søknad

Saksopplysninger:

Herøy Næringsforum kom med slik innstilling i møtet 18.03.16:

«Styret innstiller kr 3 mill. til byutviklingsprosjektet slik at kommune, fylke og næringsforum kan arbeide videre med dette. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b og 3.b.»

Vurdering og konklusjon:

Eg kjem med tilråding i samsvar med innstillinga frå styret i Herøy Næringsforum.

Fosnavåg, 15.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2015-0043	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Næringsretta midlar til regional utvikling (RDA)			
Prosjektnavn	Byutvikling Fosnavåg 2016			

Kort beskrivelse

Bidra til at Fosnavåg og lokalsamfunnet legg grunnlaget for vekst og utvikling i eit langsiktig perspektiv.

Prosjektbeskrivelse

Gjennom parallelloppdraget i 2015 og stadanalysen frå 2008 har kommunen fått gode innspel til korleis ein kan vidareutvikle Fosnavåg som ein attraktiv og bærekraftig stad. Fosnavåg har, som ein del av ei sterk maritim klyngje, alle føresetnader til å vere det maritime kommunesenteret der bærekraftige og innovative løysingar vert lyfta fram.

Ein går no inn i fase 2 der ein skal vidareutvikle Fosnavåg som kommunesenter basert på dialog med næringsliv og innbyggjarane. Formannskapet har gjennom si behandling av sluttrapport gitt føringar for det vidare arbeidet der ein i første omgang skal sjå på mobilitet, parkering, byrom og utvikling av Vågsplassen med tilgrensande områder.

Ein legg opp til at det vidare arbeidet starter opp så snart som råd der det vert utarbeidd strategiar på dei ulike områda. Evalueringsrapporten frå parallelloppdraget vil vere ei rettesnor i det vidare arbeidet. Det vil vere viktig at strategiane utvikler kortsiktige og langsiktige tiltak for utvikling av tettstaden.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Herøy kommune Org.nr:964 978 840	Rådhusgata 5 6090 FOSNAVÅG	97506761
Kontakt- person	Jarl Martin Møller	Rådhusgata 5 6090 FOSNAVÅG	97506761
Prosjekt- leder	Jarl Martin Møller	Rådhusgata 5 6090 FOSNAVÅG	97596761

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Ein har mottatt støtte (RDA) for å gjennomføre parallelloppdraget som er slutført i 2015.

Spesifikasjon

Bakgrunn

Gjennom parallelloppdraget i 2015 og stadanalysen frå 2008 har kommunen fått gode innspel til korleis ein kan vidareutvikle Fosnavåg som ein attraktiv og bærekraftig stad. Fosnavåg har, som ein del

av ei sterk maritim klyngje, alle føresetnader til å vere det maritime kommunesenteret der bærekraftige og innovative løysingar vert lyfta fram.

Ein går no inn i fase 2 der ein skal vidareutvikle Fosnavåg som kommunesenter basert på dialog med næringsliv og innbyggjarane. Formannskapet har gjennom si behandling av sluttrapport gitt føringar for det vidare arbeidet der ein i første omgang skal sjå på mobilitet, parkering, byrom og utvikling av Vågsplassen med tilgrensande områder.

Prosjektmål

Bidra til at Fosnavåg og lokalsamfunnet legg grunnlaget for vekst og utvikling i eit langsiktig perspektiv.

Forankring

Arbeidet er forakra i overordna planar, samfunnsplan. Arbeidet er gjennomført i regi av Formannskapet som styringsgruppe der næringsforum har vore ein aktiv part.

Prosjektorganisering

Formannskapet er styringsgruppe og eig prosjektet. Næringsforum vert invitert med til å delta i prosjektet.

Samarbeidspartnere

Herøy kommune og Herøy næringforum. Ein inviterer med MR fylkeskommune og NA arbeidet.

Aktiviteter

Det vidare arbeidet med strategiar vil legge grunnlaget for det vidare arbeidet med konkrete aktivitetar. Formannskap, næringsforum og andre ressurspersonar står sentralt med omsyn til kva som skal prioriterast.

Målgrupper

Alle som bur, besøker og arbeider i Herøy kommune.

Resultat

Utvikle eit kommunesenter som framstår som attraktivt som buområde, arbeidsplass og det er godt å besøkje.

Effekter

Effekten ein ønskjer er at ein legg grunnlaget for vekst og utvikling i eit langsiktig perspektiv.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Det vert å kome attende til

Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Generell løyving	16 000 000					16 000 000
Sum kostnad	16 000 000					16 000 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
RDA Herøy næringsforum	16 000 000					16 000 000
Sum finansiering	16 000 000					16 000 000

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
byutvikling_strategisak_vidare.pdf	316 669	30.10.2015
Norske arkitektkonkurranser NAK_Fosnavåg_web.pdf	10 932 043	30.10.2015

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2015/1710
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
16/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SØKNAD OM STØTTE FRÅ RDA- MIDLANE. GAPAHUK PÅ TVERRFJELLET.

Tilråding:

Komite for næring kultur og idrett løyver eit tilskot på kr 125 000 til Heida Vel sin søknad til Gapahuk på Heid turløype. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c, 2.a og 3.a.

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det fondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med

retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av RDA-midlane og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka

Særutskrift:

- Heida Vel, Nedre Bergslia 8, 6091 Fosnavåg
- Herøy Næringsforum v/Geir Idar Kvalsvik
- Økonomi, her

Vedlegg:

- Søknad

Saksopplysninger:

Styret i Herøy Næringsforum kom med slik innstilling i møtet 18.03.16:

«Styret innstiller kr 125 000 til Heida Vel sin søknad til Gapahuk på Heid turløype. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c, 2.a og 3.a.»

Vurdering og konklusjon:

Eg kjem med tilråding i samsvar med innstillinga frå styret i Herøy Næringsforum.

Fosnavåg, 15.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2015-0048	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Næringsretta midlar til regional utvikling (RDA)			
Prosjektnavn	Søknad om tilskot til Gapahuk Tverrfjellet Heid			

Kort beskrivelse

Heida Vel som var samarbeidande part med kommunen i høve bygging av Heid Turløype, har ynskje om å sette opp ein gapahuk på Tverrfjellet ved Heid Turløype for å auke bruken av turvegen som eit fullverdig folkehelseanlegg for alle som møteplass, samlingar mv for barnehagar, skuleklasser, lag og organisasjonar, næringslivet, reiselivsnæringa, folk flest m.fl.

Prosjektbeskrivelse

Gapahuken er 42m2 bygt som ein hesteko. Den vert bestilt som eit byggesett frå Tømmervåg Tre AS i Tustna. Den skal kleast med villmarkspanel og torv på taket. Sjå teikningar.

Den skal reisast i all hovudsag på dugnad av dugnadsgjengen i Heida Vel og byggfagklasse ved Hvgs. Materialane skal fraktast på plass med helikopter.

Bruttobudsjettet er kalkulert til kr. 410.000 mva.

Det vert søkt om spelemidlar frå fylket. I tillegg tek ein sikte på å søkje midlar frå næringslivet, bankar, lag og organsisasjonar m.fl.

Om midlar kjem på plass innan våren 2016, er planen å starte arbeidet umiddelbart.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Heida Vel Org.nr:915995896	Nedre Bergslia 8, 6091 FOSNAVÅG	004795774486
Kontakt- person	Anlaug Varhaugvik	Nedre Bergslia 8 6091 FOSNAVÅG	004795774486
Prosjekt- leder	Andreas Kvalsund	Nedre Bergslia 9, 6091 FOSNAVÅG	004790680145

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Spelemidlar frå Spelemidelordninga

Kommune, bankar, fond, næringsliv og lag og organisasjonar

Alt i høve bygging av Heid Turløype

Spesifikasjon

Bakgrunn

Sjå vedlagde behovsvurdering

Prosjektmål

I samråd med kommunen ivareta turvegen over Tverrfjellet og Heidområdet, og vere med / ta initiativ

til aktuelle installasjonar i området som fremmar turgleda, og folkehelsa.

Arbeide innanfor rammer som er i samsvar med Herøy kommune sine reguleringsplanar for nemnte område.

Gapahuken skal verte ein møteplass som så mange som råd skal ha lyst til å gå til for å nyte og treffe som ei god oppleving.

Forankring

Gapahuken skal forankrast i opplevinga som spesiell møteplass og attraktivt turmål for alle.

Prosjektorganisering

Styret i Heida Vel og dugnadsgjengen

Samarbeidspartnere

Kan vere næringslivet, bankar, lag og organisasjonar, Herøy vidaregåande skule, leverandør av Gapahuken Tømmervåg Tre, m.fl.

Aktiviteter

Møteplass

Grillplass

Arrangement

Målgrupper

Barnehagar

Skular

Lag og organisasjonar

Folk flest

Næringslivet

M.fl.

Resultat

Ser det som Positivt

Effekter

Godt for folkehelsa

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Når vi får godkjent søknaden i spelemidelordninga og finansieringa elles er klar, vil å bestille gapahuken hos Tømmervåg Tre AS.

Håper å gjere grunnarbeid på vårparten og reise gapahuken i sommar / haust.

Kostnadsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Totalsum		410 000				410 000
Sum kostnad		410 000				410 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Dugnad		80 000				80 000
Herøy kommune		125 000				125 000
Spelemidler		205 000				205 000
Sum finansiering		410 000				410 000

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Behovsvurdering. Gapahuk Tverrfjellet - Heidløypa.27.09.2015.doc	27 648	07.12.2015
Teikning Gapahuk.3DI.30.11.15.pdf	1 014 767	07.12.2015
Teikning Gapahuk.3DIII.30.11.2015.pdf	606 074	07.12.2015
Teikning. Gapahuk.plan.3011.2015.pdf	426 625	07.12.2015
Vedlegg 3. Finansiering av Gapahuk Tverrfjellet.doc	29 696	07.12.2015
Vedlegg2.Gapahuk.Tverrfjellet - Heid.Kostnad og drift.01.09.2015.doc	41 984	07.12.2015

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2016/555
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
17/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SØKNAD OM RDA-MIDLAR. FLEIRBRUKSHALL VED EINEDALEN SKULE

Tilråding:

Komite for næring kultur og idrett løyver eit tilskot på kr 7 mill. til fleirbrukshall ved Einedalen skule og viser til behov for meir kapasitet til inneidrettar, samt at dette vil gi fleirbrukstilbod til skulen og bygdene rundt. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c og 3.a.

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det fondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av RDA-midlane og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka

Særutskrift:

- Bergsøy IL Handball v/Martin Slåttelid
- Herøy Næringsforum v/Geir Idar Kvalsvik
- Økonomi

Vedlegg:

- Søknad

Saksopplysninger:

Styret i Herøy Næringsforum kom med slik innstilling i sitt møte 18.03.16:

«Styret innstiller BIL handballgruppa sin søknad med kr 7 mill. Styret viser til behov for meir kapasitet til inne-idretter, samt at dette vil gi fleirbruks tilbud til skule og bygdene rundt. Dette er ihht. tiltaket samfunnsutvikling / infrastruktur i Handlingsplan for 2016, mål 1.b, 1.c og 3.a.

Roar Aasen fratredte grunnet habilitet i denne saken.»

Vurdering og konklusjon:

Eg kjem med tilråding i samsvar med innstillinga frå styret i Herøy Næringsforum.

Fosnavåg, 18.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Herøy Næringsforum
v/Geir Idar Kvalsvik
Rådhusgata 4
6090 Fosnavåg

 HERØY KOMMUNE RÅDMANNEN	
Reg.nr. 2016/555	Saksbeh.
18 APR. 2016	
Ark.kode P	
Ark.kode S	
J.nr.	Dok.nr.
Kassasjon	

Søknad om støtte til fleirbrukshall ved Einedalen skule

Bergsøy IL Handball har engasjert seg for å få bygd ein fleirbrukshall ved Einedalen skule. Idrettshallen ved Einedalen skule ønsker Bergsøy IL Handball å bygge saman med Herøy Kommune etter samme mal som utbyggingane av kunstgrasbanene ved Havila Stadion Fosnavåg.

Til bygging av fleirbrukshall ved Einedalen skule søker Bergsøy IL Handball om RDA -midlar som ein del av finasieringa av hallen.

I budsjettet for fleirbrukshallen har vi lagt inn kr 7 000 000 fra RDA og dette håper eg at dere vil sjå positivt på.

Eg håper at dere er positive til denne søknaden då vi er avhengige av støtten for å få finansiert hallen.

Vedlagt følger teikningar, kostnadsoverslag, budsjett, behovsanalyse og anna relevant informasjon.

Med helsing

Martin Slåttelid

Bergsøy IL Handball

Enkelt Kostnadsoverslag

Prosjektering	kr 500.000,-
Estimert pris frå Kvadratbygg litt justert for arealet	kr 21.120.000,-
Inventar	kr 787.000,-
Bortkjøring av masse frå tomte	kr 500.000,-
Diverse, prisstigning osv	<u>kr 493.000,-</u>
Totalpris uten mva	<u>kr 23.400.000,-</u>
Totalpris med mva	kr 29.250.000,-

Budsjett Flerbrukshall

Finansiering/støtte	Sum
Tilskudd Tippemidler	kr 9 000 000
Tilskudd RDA midler (har presentert	kr 7 000 000
Støtte Banker og Gjensidigefondet	kr 1 500 000
Støtte/gave fra Næringsliv i Herøy	kr 3 000 000
Dugnad	kr 200 000
Direkte bidrag fra Herøy kommune	kr 2 700 000
Totalt	kr 23 400 000

Totalpris eks mva 23.400.000

Totalpris inkl MVA 29 250 000

Herøy kommune må forskotere mva og tippemidler ved budsjettforhandlinger for 2015.

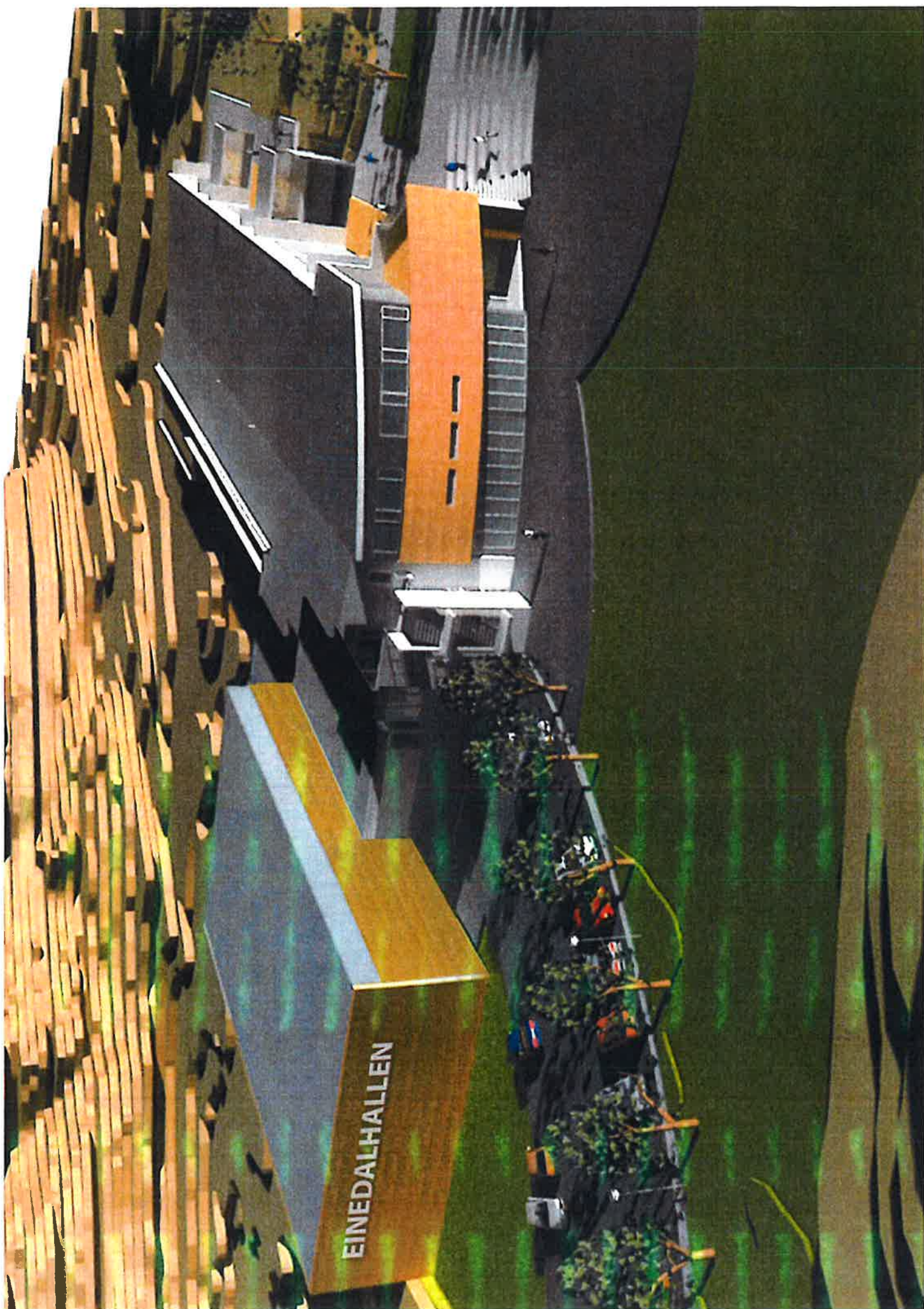
7 Prioritert handlingsprogram 2011 – 2014

7.1 Ordinære anlegg/rehabilitering og anlegg for friluftsliv 2011 – 2014

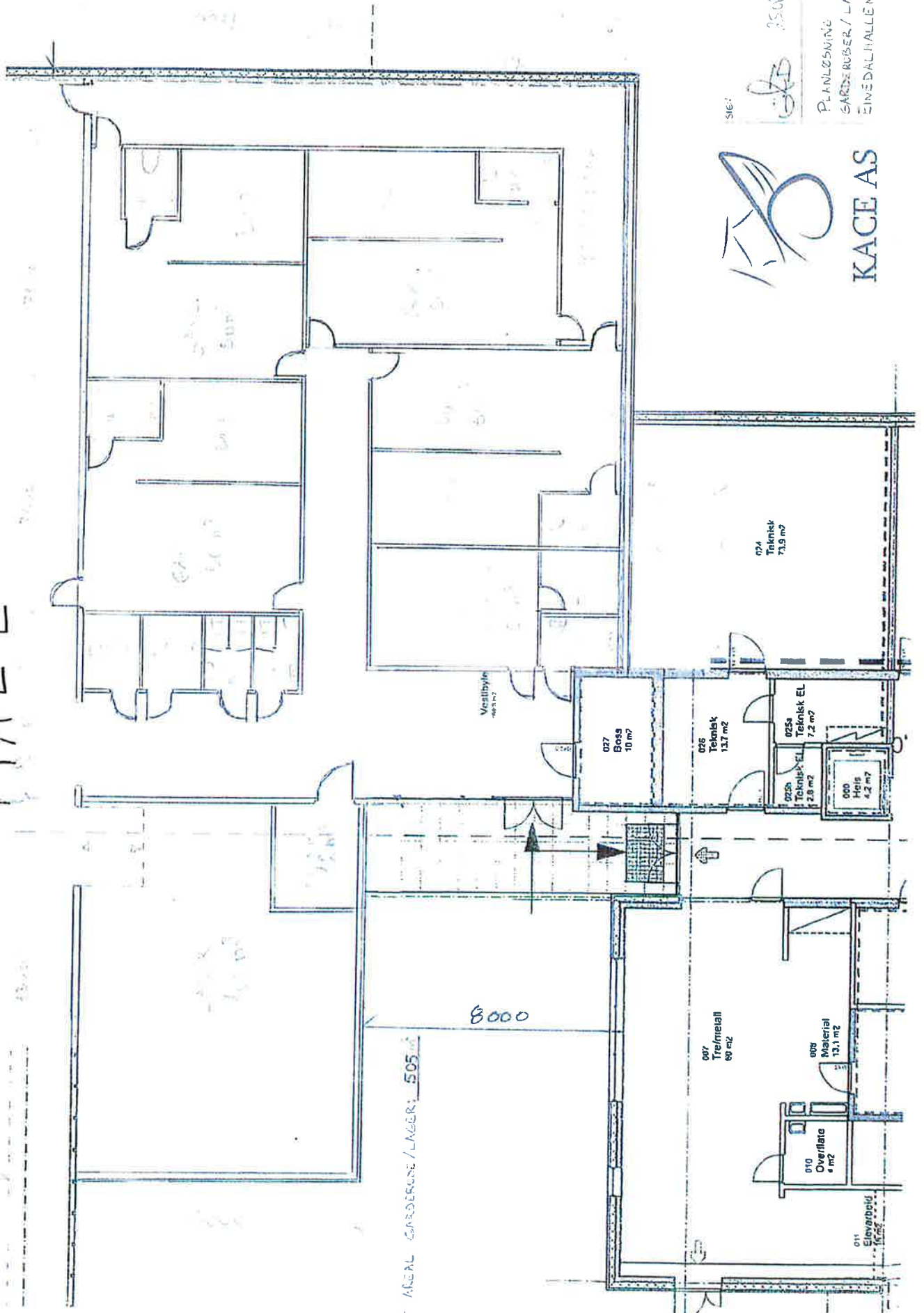
P	Anleggsoppgåver, tilrettelegging og tiltak ORDINÆRE ANLEGG/ REHABILITERING	Ansvarleg	Invest. Kostnad i 1000	Driftsutg ift pr. år	Finansiering - Totalt			ANLEGGSSSTART			
					KMi	SpMi	PR	2011	2012	2013	2014
1	Kunstras Tjervåg m/lysanlegg	Kommunen/ Tjervåg IL	4.000	75	800	1500	1.650	X			
2	25 meters symjebasseng og stupeavdeling/ rehabilitering Fritidsbadet	Kommunen/ Fritidsbadet	*160.000			13.000		X			
3	Bowlinghall knytt til Fritidsbadet	Kommunen / Fritidsbadet	*18.000			2.500		X			
4	Rehab grasbane på Bergsøy stadion	Kommunen/ BIL	*10.900	50	2.200	2.500	6.300	X			
5	Kunstras Gurskøy IL	Kommunen/ GIL	*3.200	35	650	950	1.900		X		
6	Klubblokale/ garderober/ tribune v/kunstgrasbana	Kommunen/ BIL Fotball	*13.000		2.500	1.600	9.900		X		
7	Klubbhus/ reiskapshus Tjervåg IL	Tjervåg IL/ Kommunen	*4.000			700				X	
8	Idrettsshall nye Leinøy skule / Einedalen skule	Kommunen	20.000			7.000				X	
9	Rehabilitering grusbane/ løpebane	Moldtstr IL/ Kommunen									X
10	Skeishall Hareid	Verparen Skeisegr./ regionalt									

X = oppstartår /byggestart

* Dette er førebels tal då anlegga framleis er under planlegging

HALL

SIE!

KACE AS

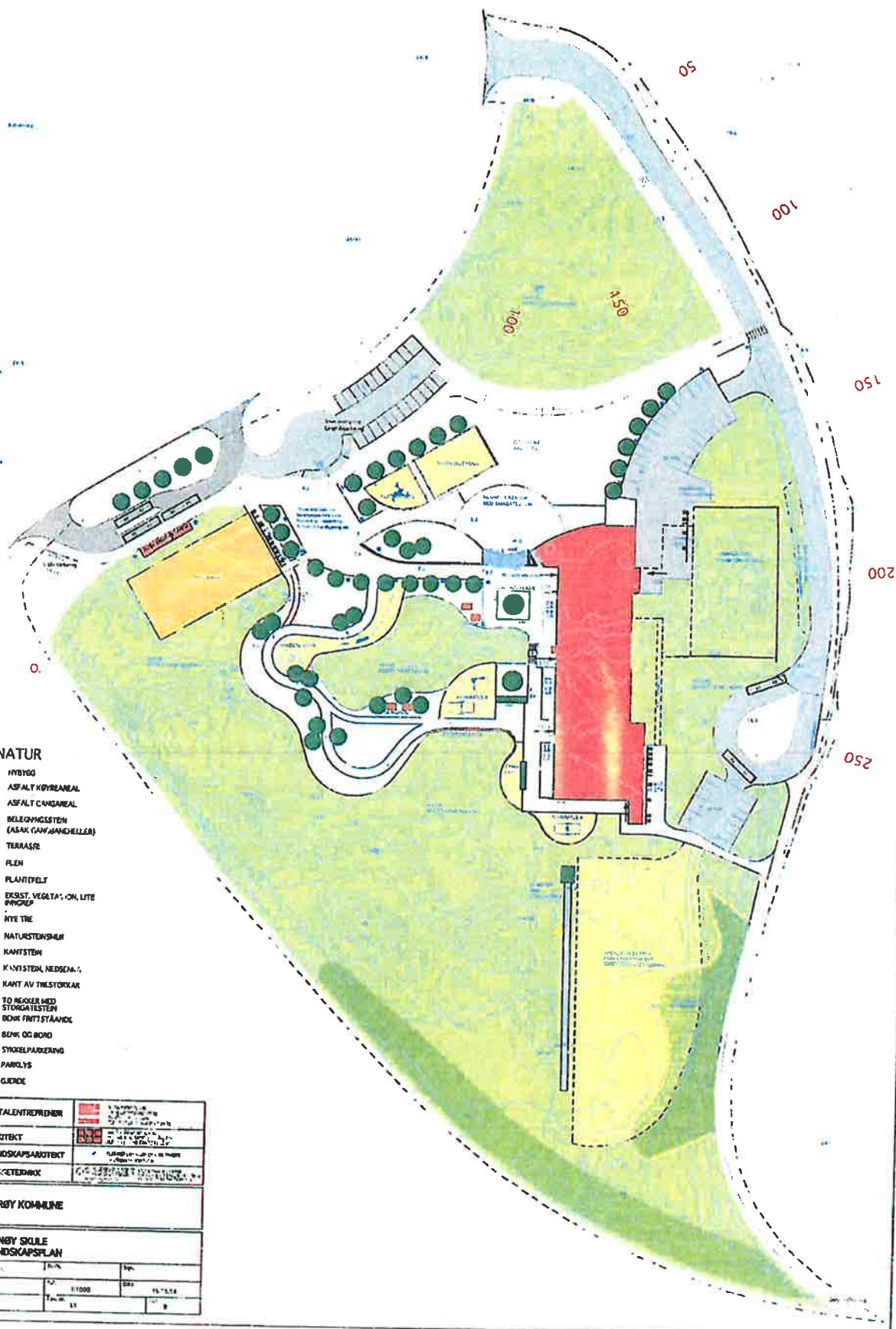
PLANLÖSNING
SÄRDE RÖBER / LAGER
EINED HALLEN

25062018

SIGNATUR

- NYBYGG
- ASFALT KØYREAREAL
- ASFALT GANGAREAL
- BELEGNGSGSTEN (ASAK GANNSCHALLER)
- TERRASSE
- PLEN
- PLANTEFELT
- EKST. VEGETASJON, LITE BUKKOP
- NYE TRE
- NATURSTENSHUR
- KANTSTEN
- KANTSTEN, NEDSØG
- KANT AV TRISTOKAR
- TO RØKKER MED STONGESTEN
- BOKK FRITT STÅNDE
- BOKK OG BORD
- STOKKELPARKERING
- PARKOLYS
- GLEDE

TE	TOTALENTREPRENØR										
A	ARKITEKT										
L	LANDSKAPSARKITEKT										
B	BYGGESTYREND										
HERØY KOMMUNE											
LENGBY SKULE											
LANDSKAPSPLAN											
<table border="1"> <tr> <td>Skala</td><td>1:1000</td><td>Bl. 1</td><td>Bl. 2</td></tr> <tr> <td>Bl. 1</td><td>Bl. 2</td><td>Bl. 3</td><td>Bl. 4</td></tr> </table>				Skala	1:1000	Bl. 1	Bl. 2	Bl. 1	Bl. 2	Bl. 3	Bl. 4
Skala	1:1000	Bl. 1	Bl. 2								
Bl. 1	Bl. 2	Bl. 3	Bl. 4								

Herøy Idrettsråd

Herøy Idrettsråd har på vegne av idretten i Herøy teke ei kort spørjerunde i laga og fått fyljande resultat:
Behovsanalyse for ny fleirbrukshall ved Einedalen skule.

Dagens tilbod

Herøyhallen pr veke

BIL handball	
BIL friidrett	23
KRIK	2
Herøy Badminton	1
Basketball	0,45
BIL born med	0,15
spesielle behov	
	1
	27,6

Behov pr. veke	
BIL handball	44
BIL friidrett	2
Bil Fotball	2
KRIK	2
Herøy badminton	2
Basketball	2
Konstanse (kveld)	4
Konstanse (dag)	2
BIL born med	
spesielle behov	3
	63

Innspel om nye tilbud

Volleyball
Trimaktivitet
BIL fotball -futsal
Turn
Innebandy
Bedrifter /Marine H.
Bedriftsidrett

For Herøy Idrettsråd

Britt Paulsen
sekretær

Einedalen skule	14
Einedalen SFO	10

Forklaring til behovsanalyse

Idretten i Herøy slit med for liten kapasitet for innendørsidrettane. Herøy idrettsråd har sendt ut ei spørjeundersøking til alle aktørane innan idrett for å kartlegge behov for treningstid i hall. Kartlegginga viser den tida dei forskjellige laga har i Herøyhallen i dag og det som er ønskeleg.

Bergsøy IL Handball er den gruppa som har flest timar i hallen i dag. Det er ei av dei største handballgruppene i fylket med over 275 aktive fordelt på 14 lag og ei stor minihandball-gruppe for born frå 6 til 9 år med 80 aktive.

For å kunne gi barn og unge eit betre treningstilbod skulle dei gjerne hatt ei auke på 21 timar i halltid, frå 23 til 44 timar.

Dette er bakgrunnen til at Bergsøy IL Handball har engasjert seg i bygging av Einedalhallen.

Behovsanalyse viser at det ikkje har vore plass til mange andre tilbod utanom handball. BIL fridrett greier seg med dei to halltimane dei har i dag.

Basketball har ein time i ein fjerdedel av hallen og ønsker seg to timar i full sal. Dette er eit integrerings- og aktivitetstilbod mest for utanlandske arbeidarar ved Marine Harvest.

Herøy badminton har ein time i tre fjerdedelar av hallen og ønsker seg to timar. Dei vil då kunne rekruttere nye og helst unge medlemmar.

KRIK har ein time i hallen og ønsker seg ein time til.

Konstanse Torgersen driv med Pilates og ønsker seg seks timar i delar av hallen på dag- og kveldstid.

I Bergsøy IL er det i år starta opp eit nytt tilbod for born med spesielle behov.

Disse borna har vore innom både fotball og handball, men det har vist seg at dei treng eit meir tilrettelagt opplegg. Dei har fått ein time av Bergsøy IL Handball sine tildelte timar, men ønsker seg to timar til. Det har ikkje vore noko tilrettelagt tilbod på mange år i kommunen.

Det kom fram ønske om å starte opp med fleire tilbod for born og ungdom i Herøy i behovsanalyse. Turn, volleyball, basketball, futsal og innebandy er idrettar som blei nemnd i spørjeundersøkinga. Marine Harvest er den største arbeidsplassen for utanlandske arbeidarar i kommunen. Dei kom med eit ønske om eit betre fritidstilbod til sine tilsette. Det kom og fram ønske om bedriftsidrettslag frå andre bedriftar, noko det er lite av i Herøy.

Einedalhallen vil også kunne vere eit tilbod for uorganisert ungdom dersom dei har ønske om å møtast og trene i lag.

Behovsanakysa viser at behovet for ein ny fleirbrukshall i Herøy er stort. Plasserer ein hallen ved Einedalen skule, kan skulen også nytte den i si undervisning. Elevane ved Einedalen

skule blir idag busa til Stokksund skule eller brukar utearealet ved skulen til kropsøving

Ein ny hall i Herøy vil vere med på å gi born og ungdom eit utvida idrettstilbod.

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	OJK	Arkivsaknr:	2016/430
		Arkiv:	243

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
18/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

YOU BLOOM. SØKNAD OM STØTTE FRÅ KOMMUNALT NÆRINGSFOND.

Tilråding:

Komite for næring, kultur og idrett løyver eit tilskot på inntil 150.000 kr frå det kommunale næringsfondet til KO&KO AS v/Stine Goksøyr til oppbygging av ny merkevare, YOU BLOOM, innan konfeksjon/kle og forbruksvarer innan interiør.

Betaling skal alltid skje etterskotsvis mot godkjend rapport og rekneskap. Det kan gjerast delutbetalingar til påløpne utgifter med inntil 75% av tilskotet. Sluttutbetaling vert utbetalt når prosjektet er avslutta og vilkåra er oppfylt med revisorgodkjend rekneskap.

Søkjaren må sjølv kontrollere at utbetalt beløp er korrekt. Feil i utbetalt beløp vil bli trekt eller etterbetalt.

Tilsagnet gjeld fram til 31.12.2017. Dersom prosjektet ikkje er ferdig og gjennomført og tilskotet ikkje utbetalt innan denne datoen går tilskotet attende til det kommunale næringsfondet.

Krav til dokumentasjon/rekneskap/rapportering

Det skal førast spesifisert regnskap for prosjektet. Rekneskapen skal vere sett opp på ein slik måte at ein kan samanlikne med kostnadsoverslaget som er lagt til grunn for tilsagnet. Søkjaren pliktar å ta vare på rekneskapsdata og faktisk opplysingar.

Kontroll

Fylkesrevisjonen eller kommunerevisjonen kan føre kontroll med at midlane er nytta i samsvar med regelverket.

Feil bruk av midlane

Midlane skal nyttast i tråd med søknaden. Bruk av midlane i strid med retningslinene/handlingsplan vil medføre inndraging av tilsagnet og eventuelt tilbakebetaling.

Tilskotsmottakaren må skriftleg akseptere at tilskotet er mottatt på dei vilkåra som gjeld.

Etter retningslinene for bruk og forvaltning av kommunale næringsfond og etter forvaltningslova § 28, kan vedtaket påklagast til særskild klagenemnd. Eventuell klage skal sendast Herøy kommune, Postboks 274, 6099 Fosnavåg, og klaga skal ligge føre seinast 3 veker etter at søkjaren er gjort kjend med vedtaket i saka.»

Særutskrift:

- KO&KO v/Stine Goksøyr, Myklebustvegen 69, 6092 Fosnavåg
- Rådmannen
- Økonomiavdelinga

Vedlegg:

- Søknad

Saksopplysningar:

KO&KO v/Stine Gøksøy søkjer om 150.000 kr i støtte frå kommunalt næringsfond til oppbygging av ny merkevare innan konfeksjon/kle og forbruksvarer innan interiør. Merkevara skal heite YOU BLOOM og alt designet blir i foto av ekte blomsterprint.

Grunnlaget for tildeling av midlar frå næringsfondet er retningslinjer frå Møre og Romsdal fylkeskommune av 03.03.2015

Forhold som må vurderast i tilknytning til nemnde retningslinjer er mellom anna om eit tilskot til bedrifta er utløysande for tiltaket. I retningslinjene heiter det i pkt 2 i retningslinjene:

«Støtte frå kommunalt næringsfond skal ha ein utløysande effekt. Det betyr at midlane skal bidra til at tiltak som elles ikkje ville ha blitt gjennomført, blir realisert. Det er ikkje tilstrekkeleg at støtte frå næringsfondet bidrar til å oppretthalde eit tilbod.»

Herøy kommune er i sone II i det geografiske virkeområdet for distriktsretta investeringsstøtte og **kan ikkje gje** investeringsstøtte til enkeltbedrifter.

Kommunen **kan likevel gje støtte til** bedriftsretta kompetansehevingstiltak, t.d. profilering/merkevarebygging, kurs, seminar, nettverksbygging, konferanse, bedriftsutvikling, produktutvikling, konsulenthjelp eller liknande.

Det skal dessutan vurderast om tilskot vil kunne oppfattast som urettmessig konkurransevridande i høve til andre verksemder i same eller samanliknbare bransjar.

I ANS-sak 3/08 vart det gjort slikt vedtak i pkt. 3:

”Når det gjeld spørsmål om konkurranseforhold i høve til alt etablerte verksemder så skal dette vurderast i høve til det geografiske området der den nye verksemda er forventa å ha storparten av kundemassen sin og det skal også takast omsyn til om dagens tilbod innan ein aktuell bransje er basert på monopol eller monopolliknande tilstand.”

Støtte skal ikkje utgjere meir enn halvparten av dei kostnadene som er rekna inn i støttegrunnlaget. Dette betyr at tilskot ikkje skal overstige kr 150.000,-. For verksemder som får refundert moms, skal støttegrunnlaget reknast av **kostnaden utan moms**. Kommunen kan vurdere ein høgare finansieringsandel (inntil 75 %) for nyetablerarar.

Vurdering og konklusjon:

KO&KO v/Stine Gøksøy søkjer om 150.000 kr i støtte frå kommunalt næringsfond til oppbygging av ny merkevare innan konfeksjon/kle og forbruksvarer innan interiør

Eg viser til regelverket for kommunalt næringsfond og rår til at søknaden vert imøtekomen.

Fosnavåg, 07.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2016-0004	Søknadsår	2016	Arkivsak
Støtteordning	Kommunalt næringsfond			
Prosjektnavn	YOU BLOOM Oppbygging av ny merkevare			

Kort beskrivelse

Oppbygging av ny merkevare innan konfeksjon/kle og forbruksvarer innan interiør. Merkevara skal heite YOU BLOOM og alt designet blir i foto av ekte blomsterprint.

Prosjektbeskrivelse

Merkevarebygging: YOU BLOOM.

Firmaet KO&KO AS har i dag ei merkevare som heiter ko:ko norway, denne blei starta i 2011 og har blitt ei tydeleg og god merkevare som selger både i Noreg og i Skandinavia. Salget er til forhandlerna i Noreg og Skandinavia, og via vår egen nettbutikk kokonorway.no Denne er i god utvikling.

Vi ønskjer no å byggje ei ny merkevare utifrå den kunnskapen vi har opparbeid oss gjennom desse 5 åra.

YOU BLOOM skal vere ei oppfordring om å blomstre.

Mønsteret er BLOMSTERPRINT av foto med ekte blomar.

Eg ønskjer å bruke den kunnskapen eg har innan design og produksjon av kle, og mitt yrke som blomsterdekoratør og formgjevar.

Målgruppa er Dame Herre Barn.

Den første produksatsinga blir på t-skjorter med blomsterprint, gjerne i ein røff industriell stil. Eg veit ikkje om liknande produkt med denne særheita.

Eg vil jobbe intenst og målretta med dette i 2016 og ønskjer å lansere merkevara 19.oktober 2016. Produksjonen blir i Polen, eg har funne eit firma som er særdeles dyktige på denne type produksjon. Salget vil bli gjennom ein ny nettbutikk som heiter You Bloom, og plattformen til nettbutikken blir mystore, vi har god erfaring innan nettbutikk og meiner dette er rett satsingsområde. Vi gler oss til å sette igang med jobben, og håper dette skaper fleire arbeidsplassar i Herøy.

Å byggje opp ei ny merkevare vil føre til store utgifter i starten, og vi har sett opp eiit kostnadsoverlag utifrå erfaringar og innhenta kostnader frå ein del aktørar.

Håper dykk ønskjer å bidra til å realisere denne merkevara.

Produksjonskostnadane for You Bloom har vi kalkulert inn i budsjettet til KO&KO AS for 2016 , og vi tenker at vi bygg oss opp over tid, slik at vi forblir eit godt stabilitet i firma. Utgiftene ved oppstart legg vi med som eit vedlegg.

Vi tenker at eit reelt salg i 2016 er kr 300 000,- (frå 19 oktober 2016)

Så er målet kr. 1800 000,- i 2017. Så håper vi på ein fin vekst når dette grunnlaget er lagt.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	KO&KO AS Org.nr:996695530	Myklebustvegen 69 6092 FOSNAVÅG	98257101
Kontakt- person	Stine Goksøy	Nærøyvegen 51 6094 LEINØY	98257101
Prosjekt- leder	Stine Goksøy	- 6092 FOSNAVÅG	98257101

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn

Merkevara You Bloom er eit prosjekt som bygger på min erfaring innan konfeksjon/kledesign + min bakgrunn som blomsterdekoratør. Det skal vere eit tydelig prosjekt med merkevarebygging i fokus. You Bloom er tydeleg. Alt design som blir brukt til You Bloom er foto av blomsterprint, bokstavleg talt så kan du sei til den som brukar produktet at DU BLOMSTRAR eller YOU BLOOM. I starten har vi fokus på t-skjorter til dame herre og barn, pluss forbruksvarer innan interiør, slik som serviettar og kort. Eg har valgt You Bloom for det skal kunne seiast og forståast over landegrensene.

Prosjekt mål

Eg vil jobbe intenst og målretta med dette i 2016 og ønskjer å lansere merkevara 19.oktober 2016. Produksjonen blir i Polen, eg har funne eit firma som er særdeles dyktige på denne type produksjon. Salget vil bli gjennom ein ny nettbutikk som heiter You Bloom, og plattformen til nettbutikken blir mystore, vi har god erfaring innan nettbutikk og meiner dette er rett satsingsområde.

Vi startar med å ta bilete av blomar og teikne designet til t-skjorter m.m

Vi sender dette til Polen som lager vareprøver til oss.

Tidleg i juni vil vi starte å lage katalog, ta bilete og starte å legge ut bilete på fb, instagram etc. Invitere folk til å følge prosessen fram til 19 oktober.

Nettbutikken må vere klar 1 oktober for finjustering og for å legge inn bilete. Nettbutikken heiter youbloom.

Varene må vere på ferdigprodusert 10 september og vere på lager seinast 5 oktober.

Håper dykk ønskjer å bidra til å realisere merkevara You Bloom.

Produksjonskostnadane for You Bloom har vi kalkulert inn i budsjettet under "VEKST" i KO&KO AS for 2016. Startkostnadane treng vi hjelp til for å realisere dette i 2016.

Vi tenker at eit reelt salg i 2016 er kr 300 000,- (frå 19 oktober 2016)

Så er målet kr. 1 800 000,- i 2017.

Målet er 5 mill innan 5 år.

Vi meiner dette er ein sunn og fin vekst der vi klarer å dekke produksjonskostnadane underveis.

Vi gler oss til å skape ei ny og spennande merkevare.

Forankring

YOU BLOOM blir ei merkevare som skal byggast under Firmaet KO&KO AS som er eigd av Stine

Elisabeth Goksøy

Prosjektorganisering

Prosjektet ledes av Stine Elisabeth Goksøy som har bygd opp merkevara

ko:ko norway. Sjå www.kokonorway.no

Av annen kompetanse så er Kristin Smådal Hide ansatt i KO&KO AS og har ansvaret for nettbutikk, all foto og layout til brosjyre etc.

Samarbeidspartnere

Vi har ingen samarbeidspartnere som er medvirkande i avgjersler, men vi har eit stort nettverk med samarbeidspartnere med felles mål. Vårt felles mål er å styrke og skape vekst i KO&KO AS under merkevarene :

ko:ko norway og YOU BLOOM

Aktiviteter

Vi jobber med logo, design til emballasje, merkelappar etc. Det har ein kostnad på ca. kr 10 000, Oppstart av nettbutikk er kostbart men vi kan nytte liknande plattform som vi har i dag og har fått til ei avtale på ca kr.15 000,

Patentsøknad for beskyttelse av merkevare kr. 10 000,- av erfaring veit eg at det ofte kjem meir kostnader med ved ei forundersøkelse etc.

Arbeidstimar og planlegging, eg brukar enormt med timar på å realisere dette og håper eg kan få ein kompensasjon for det.

Printer til å lage merkelappar, brosjyrer etc til marknadsføring

Fotoutstyr vi treng fotostudio for å setje igong med produksjon/fota av blommar

Messe i Paris i haust. Vi reiser på stoff messe i Paris i september for å finne rette kvalitetar på stoffet, og nye idear til utforming. Alle i bransjen anbefalar oss å reise på denne. Kr. 20000,

Marknadsføring: Vi ønsker å marknadsføre oss på Facebook men spona annonser, dette har av erfaring god effekt. kr.2000,- ut 2016

Brosjyrer for å marknadsføre produkta, dette er viktig i starten for å gi ein god presentasjon. Har satt opp kr. 40000,

Fotoshoot, fotografering, redigering og klargjering + modell kr. 40000,

Hår/sminke assesories til fotoshoot kr. 5000,

Blomar til fotografering sjølve designet kr. 5000,

Vareprøver kr. 20000,

Reise til produsent i Polen kr. 20000,

Salsmesse i Oslo 2016/2017 kr. 70000,

Målgrupper

Målgruppen er damer, herre og barn.

Hovedmålgruppe er damer i alderen 25-75 som kjøper til seg sjølv, og til sin herre og barn/barnebarn.

Vi når desse gjennom vårt nettverk på facebook, og etterkvart på instagram. Vi engasjerer desse damene på fb i forkant, og tek dei med på eit spennande eventyr, der dei følger oss i prosessen til oppstart 19 oktober 2016.

Resultat

Resultetet i 2016 (fra 19 oktober) kr. 300 000,

Resultat i 2017 kr. 1 800 000

Resultat i 2021 kr. 5 000 000

Tilhengera på facebook YOU BLOOM bør ver 5 000 iløpet av 2016 da har vi eit godt grunnlag for denne kundegruppa.

Effekter

Måloppnåelse vil føre til fleire arbeidsplassar i Herøy, det vil gi identitet og eg håper det vil vere med å setje Fosnavåg på kartet. Det er kjekt å kunne vise at her er vekstmuligheiter i utkanstrøka. Og det å skape god norsk design har alltid stått hjertet mitt nær og er ei stor drivkraft.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

YOU BLOOM OPPSTART 2016

Forberedelse og planlegging 01.01

Prosjektoppstart igongsetjing seinast 01.05

Innkjøp og bestille det som trengs for oppstart seinast 01.05

Bilete av blommar 01.05- 15-05

Bestille og produsere vareprøver 01.05-31.05

Start opp Facebooksida You Bloom og start annonsering og promotering

Ta bilder til katalog 01.06-15.06

Produksjon start Polen 01.07

Produksjon ferdig 15.09

Produksjon levering 01.10

Nettbutikk feridig 01.10

Nettbutikk oppstart 19.10

Lansering Onsdag 19.10

Kostnadsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Andre kostnader						
investering mm		100 000	100 000			200 000
Daglig drift deles med ko:ko	30 000	200 000	235 000			465 000
Fraktostnad	20 000	90 000	130 000			240 000
Lønn	20 000	200 000	300 000			520 000
Marknadsføring		30 000	40 000			70 000
Oppstarts kostnad	348 500					348 500
Produksjons kostnad	160 000	1 200 000	1 500 000			2 860 000
Sum kostnad	578 500	1 820 000	2 305 000			4 703 500

Finansieringsplan

Tittel	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Egeninnsats 2016-2017	30 000	20 000				50 000

Egenkapital KO&KO AS				
varekost	98 500			98 500
Herøy kommune	150 000			150 000
Salg	300 000	1 800 000	2 305 000	4 405 000
Sum finansiering	578 500	1 820 000	2 305 000	4 703 500

Geografi

1515-Herøy

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
You bloom oppstartkostnad 2016.xlsx	33 670	16.03.2016

YOU BLOOM

	Antall	Pris	Sum
Logo merkevare	1	10000	10000
Oppstart nettbutikk Mystore	1	15000	15000
Patentsøknad	1	10000	10000
Arbeidstimar planlegging	1	30000	30000
Printer	1	21500	21500
Fotoutstyr og anna	1	22000	22000
Messe Paris stoff/kvalitet	1	20000	20000
Marknadsføring facebook etc.	1	20000	20000
Brosjyre oppstart utforming og print	1	40000	40000
Fotoshoot oppstart fotograf og modell	1	40000	40000
Hår/sminke fotoshoot oppstart	1	5000	5000
Blomar til fotografering print	1	5000	5000
Vareprøver test av stoff print, fasong	1	20000	20000
Reise til fabrikk/produsent Polen	1	20000	20000
Messe Oslo	1	70000	70000
			348500

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

Kulturavdelinga

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	ENG	Arkivsaknr:	2016/358
		Arkiv:	C56

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
19/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016

SVAR PÅ HØYRING - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR "REGIONAL DELPLAN FOR MUSEA I MØRE OG ROMSDAL"

Tilråding:

Komiteen for næring, kultur og idrett tek planprogram for «Regional delplan for musea i Møre og Romsdal» til vitande og har ikkje innspel til planprogrammet.

Særutskrift:
Kulturleiar

Vedlegg:

Uprenta – Planprogram, Regional delplan for musea i Møre og Romsdal

Saksopplysningar:

Fylkesutvalet i Møre og Romsdal vedtok 29.02.2016 i sak U-16/16 å legge [forslag til planprogram for Regional delplan for musea til offentlig ettersyn og høyring](#).

Høyringsfristen er sett til 20. april 2016. For å rekke politisk handsaming i Herøy har kommunen fått utsett svarfristen til 27. april.

Forslag til planprogram klargjer premissane for planarbeidet og skildrar opplegget for organisering, medverknad og framdrift i arbeidet. Her blir det og gjort greie for sentrale, regionale og nasjonale utfordringar og føringar, samt utviklingstrekk innanfor museumsutviklinga og –politikken dei siste tiåra. I framlegg til Regional planstrategi 2016-2020, går det fram at føremålet med ny museumsplan er å medverke til å styrke den faglege dimensjonen til musea.

Sentrale hovudtema for planarbeidet:

Skildre utfordringar og moglegheiter i museumssektoren i Møre og Romsdal, og utgreie moglegheita for *eitt* konsolidert museum, framfor dagens 6 konsoliderte einingar.

- Tydeleggjering av musea sitt samfunnsoppdrag.
- Avklare korleis musea i Møre og Romsdal skal oppfylle samfunnsoppdraget gjennom arbeidet med forvaltning, forskning, formidling og fornying i planperioden.
- Vurdere vidare samarbeid om bygningsvern og fartøyvern mellom musea og offentlig kulturminneforvaltning (fylkeskommunen og kommunen).
- Avklare kva for rolle fylkeskommunen har og skal ha overfor musea i Møre og Romsdal.

Planen er etterspurt frå musea, som i lengre tid har ytra ønske om tettare kopling til fylkeskommunen. Dette har blitt aktualisert av den pågåande kommunereforma, og dei utfordringane og moglegheitene denne kan gi for økonomisk, organisatorisk og fagleg verksemd ved musea.

Vurdering og konklusjon:

Forslag til planprogram vart behandla av eigarstyret ved Herøy kystmuseum den 29. april 2016, utan merknad.

I planarbeidet vil regionale og lokale sektormyndar, samt andre aktørar i fagområdet bli invitert til å medverke i planarbeidet. Kontakten vil mellom anna skje gjennom opne høyringar, regionale møter, intervju, samlingar, osv. Herøy kystmuseum er ei av få/den einaste (?) eininga der kommunen er eigar av museet. Eigarstyret ynskjer difor å stille seg disponible til å medverke i planarbeidet med sine erfaringar.

Konsekvensar for folkehelse:

God forvaltning og formidling av kulturarven vår vil erfaringsmessig bidra til at fleire oppsøker desse. Opplevinga av kulturminner og kulturmiljø synleggjer historia og arven vår, og bidrar til god mental folkehelse. Erfaringar frå kulturmiljøet på gamle Herøy, helleristninga på Rødskar og gravrøysene på Løsetstranda er eksempel på at kulturminner og –miljø er attraktive stadar å oppsøkje ifm. fysisk aktivitet.

Konsekvensar for beredskap:

Vern, og vern gjennom bruk kan bidra til å redusere faren for hærverk, skade og ikkje ynskja hendingar for enkeltpersonar og nærmiljø til kulturminna.

Konsekvensar for drift:

Ingen.

Fosnavåg, 18.04.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Eileen Gjerde
Kulturleiar

Sakshandsamar: Eileen Gjerde

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

Kulturavdelinga

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	AK	Arkivsaknr:	2012/1352
		Arkiv:	G10

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
15/16	Komite for Helse og omsorg	21.04.2016
20/16	Komite for næring, kultur og idrett	25.04.2016
	Kommunestyret	28.04.2016

OVERSIKT HELSETILSTAND OG PÅVERKNADSFAKTORAR I HERØY 2015 - STATUSRAPPORTERING.

Tilråding:

1. Herøy kommunestyre tek Statusrapport: Oversikt helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy 2015 til vitande.
2. Hovudpunkta som er peika på i saksutgreiinga (vurderinga) og meir utdjupa i rapporten (kap.3), skal fylgjast opp av dei impliserte sektorane.

Særutskrift:

Rådmannen
Kommuneoverlegen
Arbeidsgruppa for folkehelse
Folkehelsekoordinatoren
Møre og Romsdal Fylke, Kulturavdelinga, 6064 Molde

Vedlegg:

Vedlegg

1 Statusrapport - Oversikt helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy 2015

Statusrapport: Oversikt helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy 2015.

Saksopplysningar:

Nasjonale og regionale rammer og føringar har løfta fram folkehelse som eit prioritert satsingsområde. Folkehelselova (Lov om folkehelsearbeidet) definerer folkehelsearbeidet som samfunnet sin innsats for å påverke faktorar som direkte eller indirekte fremmar helse og trivsel i befolkninga, førebygger psykisk og somatisk sjukdom, skade eller liding, eller som beskyttar mot helsetruslar.

Herøy kommune er tilliks med alle kommunane i landet, pålagde å utarbeide ei oversikt over helsetilstanden og påverknadsfaktorar. Oversikt og informasjon om helsetilstand i kommunen skal vere grunnlag for alle sektorar sitt ansvar for, og arbeid med folkehelsa både på kort og lang sikt.

Kunnskap om helseforholda i befolkninga er ein føresetnad for å kunne ivareta innbyggjarane si helse.

Oversikt over folkehelsa skal inngå som grunnlag for planlegging etter plan- og bygningslova.

Dette er den fyrste skriftlege statusrapporten over helsetilstanden i Herøy etter at den nye folkehelselova trådde i kraft 1.januar 2012. Denne rapporten tek føre seg informasjon om helsetilstanden og påverknadsfaktorar for befolkninga i Herøy, gjer ei vurdering av konsekvensar og definerer hovudutfordringane i kommunen vår.

Sidan 2013 har Herøy årleg levert Statusrapport for føregåande år i God Helse partnerskapet. Det er ein kort årleg rapport på ca 2 sider som vert sendt til Møre og Romsdal Fylke innan 1. mars. Den skal omtale fylgjande hovudtema:

- Samfunnsutvikling for ein god start i livet.
- Helsevenleg arbeidsliv
- Aktiv, trygg og frisk alderdom
- Trygt og helsefremjande fysisk miljø
- Inkluderingh og deltaking i kultur og frivillige organisasjonar
- Organisering og samhandling, eit kunnskapsbasert folkehelsearbeid
- Kommuneplan, samfunns-, arealdel 2013 - 2015

Folkehelselova skal sikre at kommunar, fylkeskommunar og statlege helsestyresmakter set i verk tiltak og samordnar sin aktivitet i folkehelsearbeidet på ein forsvarleg måte. Lova skal legge til rette for eit langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Organisatorisk vil det vere viktig at folkehelsearbeidet blir forankra i ordinære regionale og kommunale plan- og styringsdokument.

I denne rapporten, som er vedlagt, har ein del sektorar i kommunen vore med å sagt litt om sin status, definert særlege utfordringar og påverknadsfaktorar og kome med forslag til tiltak. Desse opplysningane er så i tillegg av opplysningar frå UngData-undersøkinga, kartleggingsskjema, informasjons- og dialogsamling med lag og organisasjonar og informasjon frå statistikkbankarar, lagt inn i ulike skjema / tabellar (kap.6) som omhandlar Status, Moglege årsaker og Moglege konsekvensar under 6 ulike hovudområde:

- a) Befolkningssamansetting
- b) Oppvekst- og levekårstilhøve
- c) Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- d) Skader og ulykker
- e) Helserelatert åtferd

f) Helsetilstand.

I tillegg er det laga eit samandrag (kap.2) med hovudtrekka om helsetilstanden i Herøy meldt i ei oppsummering frå dei ulike sektorar som har vore med i undersøkinga, og ei kortfatta oppsummering av hovudutfordringar (kap.3) i høve folkehelsa i Herøy i 2015.

Elles er det teke med eit kap. om Statistikkgrunnlag og innhenting av data (kap.4), litt om bakgrunn og lovgrunnlag (kap.5), og eit vedlegg (kap.7) som er eit utdrag frå Kartleggingsskjemaet som kom frå dei ulike sektorar som var med i undersøkinga.

Vurdering og konklusjon:

Hovudutfordringane som arbeidsgruppa for folkehelse har samlast om, er svært viktige område for å imøtekomme dei signala som er fanga opp gjennom undersøkinga og kartlegginga som er gjort. Dei er :

- Spesielt unge jenter slit med den psykiske helsa.
- Andelen elevar i 8.kl, og seinare, som driv fysisk aktivitet, er sterkt minkande fram mot vidaregåande skule.
- Gode oppvekstkår, trygge lokalsamfunn og gode levevanar, er viktig satsing for folkehelsa.
- Enkeltfaktorar som lite fysisk aktive, røyking, snus, psykiske plagar og overvekt har relativt stor påverknad på folkehelsa.

For å kome vidare i dette arbeidet, er det svært viktig med eit tverrfagleg samarbeid, tidleg innsats og spesielt auke samarbeidet med lag og organisasjonar og den frivillige rørsla i kommunen. Ein god dialog med næringslivet vil også vere positivt for å bygge felles arenaer for utvikling av kompetanse og eit helsevennleg arbeidsliv.

Rådmannen rår til at Oversikta helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy i 2015 vert teken til vitande.

Konsekvensar for folkehelse: Statusrapporten skal vere eit grunnlag for alle sektorar sitt arbeid med folkehelse, vere med å gje kunnskap om helseforholda i befolkninga og inngå som grunnlag for planlegging etter plan- og bygningslova.

Konsekvensar for beredskap: Statusrapporten har ikkje direkte konsekvensar for beredskapen i kommunen, men eventuelle tiltak som følgje av rapporten vil kunne få konsekvensar for beredskapen.

Konsekvensar for drift: Statusrapporten har ikkje direkte konsekvensar for drifta i kommunen, men eventuelle tiltak som følgje av rapporten vil kunne få konsekvensar for drifta.

Fosnavåg, 30.03.2016

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Andreas Kvalsund
Folkehelsekoordinator

Sakshandsamar: Andreas Kvalsund

HERØY KOMMUNE

GOD HELSE

Saman om sunne, trygge og
levande lokalsamfunn

Statusrapport:

Oversikt helsetilstand og påverknadsfaktorar i Herøy 2015

01.04.2016 Herøy kommune

Kartlegging og resultat – grunnlag for planstrategi, kommunale planar og sektorane sitt ansvar for folkehelsearbeidet. Folkehelsetiltak både innanfor og utanfor den kommunale organisasjonen.

INNHALDSLISTE

1. Innleiing.....	4
2. Samandrag	5
3. Kva er Herøy kommune sine hovudutfordringar i høve folkehelsa...	14
4. Om statistikkgrunnlag og innhenting av data	16
4.1 Kommunebarometer for Herøy 2015	16
4.2 Kommunehelsa.....	17
4.3 Folkehelseprofil	18
4.4 Folkehelsebarometer for Herøy 2015	18
4.5 Tilrettelegging for god psykisk helse blant barn og unge	19
4.5.1 Arenaer for det helsefremjande og førebyggjande arbeidet for psykisk helse på ulike alderstrinn	20
5. Bakgrunn og lovgrunnlag	22
5.1 Folkehelseloven.....	22
5.2 Definisjonar	22
5.3 Forankring av kommunen sitt arbeid med "Oversikta etter folkehelselova"	23
6. Helsetilstand og påverknadsfaktorar	25
6.1 Befolkningssamansetting.....	26
6.2 Folketalsutvikling i Herøy kommune	28
6.3 Oppvekst- og levekårstilhøve.....	30
6.4 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	35
6.5 Skader og ulykker.....	39
6.6 Helserelatert åtferd	41
6.7 Helsetilstand	48
7. Vedlegg.....	54
7.1 Eit utdrag frå Kartleggingsskjema folkehelse for Herøy	54

FOTOOVERSIKT

1. Framsidebilete – Andreas Kvalsund
2. Side 7 – Servicetorget Herøy kommune
3. Side 7 – Andreas Kvalsund
4. Side 9 – Gro Anette Frøystad Voldsund
5. Side 9 – Gro Anette Frøystad Voldsund
6. Side 10 – Andreas Kvalsund
7. Side 13 – Andreas Kvalsund
8. Side 16 – Monica Kvalsund
9. Side 20 – Monica Kvalsund
10. Side 21 - Skuleavdelinga
11. Side 21 – Andreas Kvalsund
12. Side 24 – Andreas Kvalsund
13. Side 26 – Andreas Kvalsund
14. Side 29 – Andreas Kvalsund
15. Side 29 – Reidun Myrvågnes
16. Side 30 – Andreas Kvalsund
17. Side 30 – Servicetorget
18. Side 31 – Hildegunn Størvik
19. Side 34 – Gro Anette Frøystad Voldsund
20. Side 35 – Andreas Kvalsund
21. Side 38 – Andreas Kvalsund
22. Side 43 – Andreas Kvalsund
23. Side 48 - Bergslia Barnehage
24. Side 49 – Andreas Kvalsund
25. Side 53 – Andreas Kvalsund
26. Side 57 – Andreas Kvalsund
27. Side 58 – Gro Anette Frøystad Voldsund
28. Side 60– Gro Anette Frøystad Voldsund
29. Side 60 - Skuleavdelinga
30. Side 63 – Ole Magne Rotevatn
31. Side 64 – Wenche Moltu

Øvrige bilete er henta frå internett

Rapporten er utarbeida av folkehelsekoordinator Andreas Kvalsund i samarbeid med arbeidsgruppa for folkehelse og sektorane.

Noko av rapporten er bygd på mal for oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar utarbeidd av koordinator i samfunnsmedisin Hege Lorentsen, Nord-Gudbrandsdal Lokalmedisinsk Senter (NGLMS)

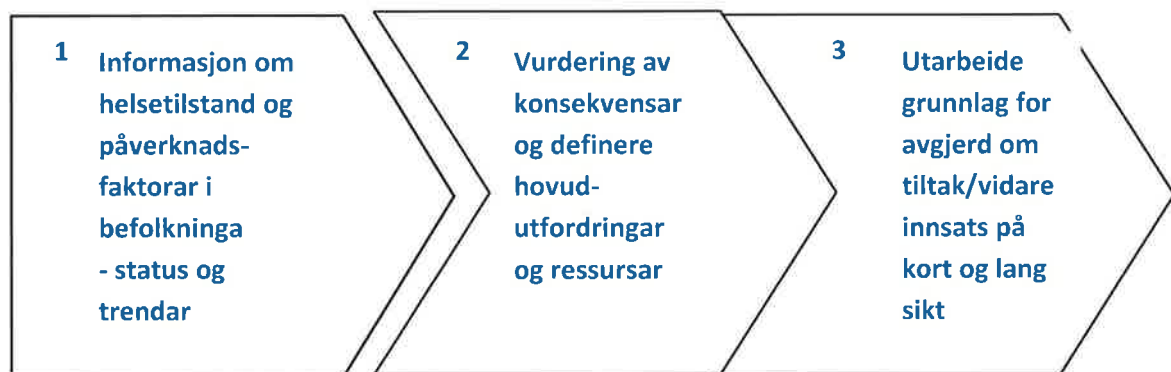
1. INNLEIING

Herøy kommune er tilliks med alle kommunane i landet, pålagde å utarbeide ei oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar. Oversikt og informasjon om helsetilstand i kommunen skal vere grunnlag for alle sektorar sitt ansvar for, og arbeid med folkehelsa både på kort og lang sikt.

Kunnskap om helseforholda i befolkninga er ein føresetnad for å kunne ivareta innbyggjarane si helse.

Oversikt over folkehelsa skal inngå som grunnlag for planlegging etter plan- og bygningslova.

Dette er den fyrste skriftlege statusrapporten over helsetilstanden i Herøy etter den nye folkehelselova trådte i kraft 1.januar 2012. Denne rapporten tek føre seg informasjon om helsetilstanden og påverknadsfaktorar for befolkninga i Herøy (sjå figur under, boks 1). Den har også med vurdering av konsekvensar, definerer hovudutfordringane og ressursane i kommunen vår (2) Dette dokumentet er vidare eit grunnlag for avgjerd om planar, tiltak og vidare innsats framover, som vert utarbeidd som eigen handlingsdel for folkehelsearbeidet (3).

Informasjon om helsetilstanden og påverknadsfaktorar som er avgjerande for helsa, skal følgjast jamleg, i tillegg til oppdatert oversikt kvart fjerde år i samband med planstrategi og rullering av kommuneplanen.

I arbeidet med å dokumentere helseutfordringane, har det vore ei utfordring å gjere tilgangen til datamaterialet så lett som råd. Det er mange kjelder til statistikk og data, og det vil bli for stort og omfattande om alt skal inn i ein rapport. Det er elles eit ynskje både frå administrasjonen og politiske utval at rapportar skal vere kortfatta. I utforminga av denne rapporten har vi difor lagt dette til grunn, og fokusert på at den skal vere brukbar, enkel og lettfatteleg. For at statistikken heile tida skal vere mest mogleg oppdatert, har vi difor valt å legge det meste av datagrunnlaget og tilleggskommentasjonen tilgjengeleg på kommunen si heimeside med lenker til nasjonale og regionale data. Dette er under utarbeiding.

I denne rapporten er det lagt mest vekt på lokale data som har utkrystallisert seg gjennom interne arbeidsmøte, dialogmøte og ungdomsundersøkinga Ungdata. Ut frå vår synsstad, meiner vi denne erfaringsbaserte delen (empirien) av helsekartlegginga er svært viktig. - *Noko kan tellast, men noko må forteljast* (Albert Einstein, fritt omsett av Roar Amdam). Alt som kan tellast finn vi i nasjonale statistikkbankar (sjå flytdiagram side 17), og desse er

grunnlag for dei årlege kommunebarometra frå Kommunal rapport og folkehelseprofilane frå Folkehelseinstituttet. Det som kan forteljast kjem fram i lokale dialogmøte.

Gjennom heile prosessen har det vore samarbeid mellom folkehelsekoordinatoren, arbeidsgruppa for folkehelsearbeidet og sektorane i tillegg av møte med kommuneoverlegen. Målet har vore å bruke same "mal" for arbeidet, både undervegs når det gjeld innhenting av opplysningar, i analysearbeidet og i skriftleggjering av arbeidet.

2. SAMANDRAG

Samandraget listar opp nokre hovudtrekk om helsetilstanden i Herøy meldt i ei oppsummering frå sektorane, men meir utfyllande informasjon står i kapittel 6, der også resultata frå dialogmøta og Ungdata vert omtalt spesielt. I tillegg ein del detaljer i vedlegget – kartleggingsskjemaet.

Oppsummering frå ulike sektorar og organisasjonar

Avdeling Barn, Familie og Helse

I avdeling for Barn, Familie og Helse ser ein at kommunen si folkehelse er utfordra av ulike faktorar. Den fysiske og psykiske helsa vår heng saman.

Psykiske vanskar hos barn og vaksne, overvekt og fedme, rusmisbruk og tilrettelegging for våre nye landsmenn er noko av det vi ser kan gi oss utfordringar.

Psykiske utfordringar hos barn og unge opplever helsetenesta ein auke i. Unge vert stilt overfor store krav kring det å vere god nok både fagleg og sosialt. Mange «strekk ikkje til». Fleire kjem i kontakt med hjelpeapparatet pga sine ulike «vondter» som kan skrive seg frå psykiske belastningar, stress, uro og bekymring.

Blant barn og ungdom ser ein mange tilfeller av overvekt/fedme, der ein tenkjer at feil kosthald og inaktivitet er årsaka. I ein samanheng kan ein tenkje at dette har med t.d. uregelmessige forhold i kvardagen heime å gjere og andre utfordringar som t.d. etter samlivsbrot.

Fleire av seksjonane melder at stress kan gi muskel- og skjelettplager som får folk ut av skule og arbeid. Det å kjenne seg sjuk og ikkje vere i arbeid påverkar oss psykisk og sosialt og kan igjen få negative ringverknader for enkeltpersonar og familiar, som også har ansvar for små barn.

Økonomi og nettverk spelar ei stor rolle i fht familiar si fungering, og har innverknad på kva omsorg borna får, og i kva grad familien deltek i samfunnet elles.

Seksjon for psykisk helsearbeid ser at gode eigna bustadar også er viktig for folkehelsa. Personar med psykiske vanskar har ofte problem med å skaffe seg bustad sjølve sidan dei har låge inntekter.

Det å vere meir tilstades i skulen med ei styrka skulehelseteneste ser ein på som viktig. Det er av stor verdi for alle at eit oppegåande tverrfagleg miljø greier å samhandle og syte for tidleg oppdaging og innsats for dei barn og unge som treng det. I denne samheng må ein samhandle og gi dei rette tilboda til heimen og familiane deira så tidleg som mogleg.

Ei utfordring er at aktivitetstilboda ofte er sentraliserte, det er store avstander og ikkje alle kjem seg fram til tilboda utan buss/bil. Busstilboda er ikkje slik alle kan nytte seg av det, og vegane er ofte utrygge å sykle og gå langs.

Helseopplysning og vegleiing for ein endra livsstil og deltaking i positive aktivitetar vil kunne gi færre helseplager for alle generasjonar i åra som kjem. Trass lett tilgjengeleg kunnskap og informasjon om helse og livsstil ser ein at det er behov for å nytte ulik fagkompetanse i arbeid med folk sin livsstil. Ein tverrfagleg omfattande innsats kan vere avgjerande for å spare samfunnet for helseutgifter i framtida som følgje av ein usunn livsstil.

Det må også nemnast at Herøy kommune har mange ressurssterke personar og familiar, som bidreg i samfunnet og er ein ressurs for seg sjølve og andre. Dette er og vil vere ein styrke for folkehelsa i kommunen.

Barn i barnehagealder i Herøy

Mange barn har ikkje besteforeldre eller anna nær familie. Dette gir eit snevert nettverk og lite impulsar. Fleire har berre mor og/eller far som nær relasjon.

Ein ser aukande inaktivitet for barn på fritida deira. Barn sit mykje stille og er opptekne av data, mobil, ipad, og spel på desse mediane.

Psykisk helse, m.a. pga mange skilsmisser og dårleg samarbeid mellom foreldra.

Ein del barn 0-3 år har dårleg søvnmonster. Barnehagane får beskjed om at dei skal sove lite i barnehagetida. Dette er ofte ikkje bra for barna som viser behov for søvn. Foreldre vil heller at barna skal vere trøtte når dei skal legge seg om kvelden.

Overvekt er og ei utfordring ein ser. Kan det vere trøstespising? Spisevegring i familien? Ein ser foreldre med for lite tid til nærver /samspeil med barna. Travle foreldre. Statusjag, egoisme, sjølvrealisering, skal rekke over formykje? Barn blir stressa av dette. Det verkar vere aukande dette med astma/ allergi/ atopisk eksem. Miljøproblem?

I Herøy har vi mange minoritetsspråklege barn/ familiar. Vi greier ikkje hjelpe barna godt nok til ei god språkleg og sosial utvikling. Ein treng betre «mottakssystem». Det er ikkje nok for mange av barna å få plass i barnehage. Dei treng eit systematisk godt tilrettelagt opplegg for å sikre god språk/omgrepslæring. Dette krev ressursar og kompetanse.

Ein ser og barn som vert stressa og får vanskar med å roe seg av for mykje forskjellige aktivitetar på fritida. Er det foreldra som ser på dette som noko som gir status? Dårleg økonomi hos enkelte fører til at barn som verkeleg treng å gå i barnehage, misser barnehageplassen pga manglande betaling.

Bulyst

Folkehelse er meir enn å halde seg i aktivitet. Det er psykisk og fysisk velvære. Det er bevegelse, men også trivsel, trygghet, forståing og det å bli sett.

Vi ser at det er behov for tiltak som skaper trivsel og aktivitet. Det er også behov for samlingar der det vert gitt tydeleg og forståeleg informasjon til nye grupper. Eksempelvis kan idrettslag, frivilligsentral, store bedrifter, bibliotek invitere til årlege samlingar der det vert gitt informasjon på ein lett forståeleg måte. Dette vil bidra til at nye blir sett, får auka forståing, kjenner på større trygghet ved å vite meir, og det kan føre til at dei nye blir aktivisert. Dugnad er noko som særleg må lærast om, då dette i stor grad er eit norsk omgrep. Det å delta på dugnad kan vere ein faktor i betre livskvalitet og betre folkehelse.

Ein vil også presisere at ulike kulturar ser svært ulikt på dette med aktivitet. I eit fleirkulturelt samfunn som vi no er, er det nødvendig at vi tileignar oss kunnskap om ulike kulturar og deira måte å vere aktive på. Det kan hjelpe oss til lettare å få dei nye med på aktivitetar vi har, og det vil hjelpe oss til betre å legge til rette for aktivitetar som dei vil vere ein del av.

Døme: Korger i ballbingane slik dei kan nyttast til basketball også, basketbane ved kulturhuset og skikkeleg tennisbane er nokre tiltak vi veit er aktuelle for denne gruppa

Vi ser at mange av innvandrarane som kjem hit, er svært glade i naturen vår, og at dei m.a. brukar turløypa på Heid aktivt. Dette gjer at vi vil anbefale meir tilrettelegging av turvegar/ turstiar.

Motivasjon og tilhøyrsløse er noko som er nødvendig for å vere delaktige i både samfunn og aktivitetar.

Skuleavdelinga

Mellom skuleelevane i Herøy er det 4 områder som klårt merkar seg ut i forhold til negativ påverknad på elevane si helse.

Desse problemområda er:

- Lite fysisk aktivitet grunna stillesitjande aktivitetar.
- Mykje tid vert nytta på skjerm til spel og sosial media.
- Mobbing, der meir og meir av mobbeproblematikken har bevega seg inn i det skjulte på nett og mobil.
- Dårlig kosthald og problematikk i forhold til overvekt og konsentrasjonsvanskar for ungar i alle aldrar.

Desse 4 problemområda heng på mange måtar saman og danner ein årssakssamanheng som fører til fysisk og psykisk u-helse hos barn og unge i kommunen vår. Dersom vi skal greie å motverke desse risikofaktorane må alle etatar, både offentlege og frivillige, som arbeider med barn og unge, ha dette som fokus i sitt arbeide, og samarbeide tett.

Herøy kommune er ein kommune som kvart år tek imot nye innbyggjarar med utanlands bakgrunn, anten som arbeidsinnvandrarar eller flyktningar. Denne gruppa er i ein særleg sårbar situasjon i forhold til å forstå korleis vårt samfunn og våre helse- og støttetenester fungerer. Språk er ofte ein barriere og feilkjelde som kan gjere at helseoppfølging av barn med minoritetsspråkleg bakgrunn er vanskeleg.

Internasjonal skule for innvandrarar og flyktningar mm

Elevane på Internasjonal skule kan i hovudsak delast inn i tre kategoriar. Ca 70% er arbeidsinnvandrarar, ca 20 % er gifte med nordmenn og ca 10 % er flyktningar. Alle er over 16 år; dei fleste i 20-30-åra.

Når det gjeld folkehelse, har desse gruppene problem på forskjellige område.

Svært mange av arbeidsinnvandrane er skiftarbeidarar; noko som gjer det vanskeleg å delta på organiserte fritidsaktivitetar og bli meir integrerte.

Røyking er ei stor utfordring når det gjeld arbeidsinnvandrarar frå Aust-Europa. Både arbeidsplassar og skule bør informere meir om skadar som røyking kan medføre.

Det burde også vere obligatorisk for alle innvandrarar som bur i Noreg, å lære norsk. Arbeidsgivarane bør legge til rette for at innvandrarane kan få norskopplæring.

Mange av flyktningane slit med traumer etter flukta. Sjølv om dei får informasjon om normale reaksjonar ved det å vere flyktning, kan dei ikkje få nok tid til samtale. Dei treng tett oppfølging og gjerne samtale med psykolog før det går for lang tid. Vi bør vere meir obs på at fleire kan trenge psykologhjelp. Einsemd pga lite nettverk og liten eller inga familie i landet, er også eit problem for enkelte. Kommunen må bruke meir ressursar for å fylgje opp den enkelte flyktning.

Eit anna helseproblem blant mange flyktningar er høgt sukkerforbruk. Det fører ofte til diabetes. Det er viktig at dei får god informasjon om mat og helse.

Pleie og omsorg

Prioritert rekkefølge når det gjeld særlege utfordringar:

1. Tilfredsstillande dekning av fagpersonale med rett kompetanse.
2. Organisering og god logistikk for å møte samhandlingsreforma sin kompleksitet. Dette inneber også bruk av ny teknologi.
3. Stort behov for nytt omsorgssenter med funksjonalitetar også for heimebuande.
4. Forventningsgap mellom folk sine forventningar og ressursar i personalgruppa.

Bu- og habiliteringsavdelinga som har teneste til utviklingshemma og andre med behov for særskilt tilrettelegging

Arbeid og aktivitetstilbod for brukargrupper som fell utanfor arbeidslivet er noko av det viktigaste vi kan peike på, som vi kan sjå/oppleve har betydning for livskvalitet og folkehelse. Det å ha noko meningsfullt å bruke kvardagen på, verkar som sjølve nøkkelen til trivsel og velferd. Det må vere ei viktig målsetting å ta denne problematikken på alvor.

I tillegg til arbeid/meiningsfull aktivitet, vil vi peike på vanskaner med å kunne kome seg dit ein vil /treng /ynskar seg. For mange vert manglande transport, hemmande for opplevinga av fridom. Tiltak her må avbøte på denne utfordringa. Særskilt viktig i distrikt med mindre tilgang til offentlig transport.

Å arbeide for å unngå einsamheit og isolering på fritida, med tilrettelegging av aktivitetar og deltaking i sosiale arenaer, er viktige utfordringar. Det å vere i eit fellesskap med andre er ofte livsnødvendig medisin.

Kulturavdelinga

Kommunen har ei utfordring i å auke deltakinga frå innvandrar og flyktningar i kulturlivet, samt i lag og organisasjonar. Dette kan gjerast gjennom betre informasjon til, og kommunikasjon med målgruppene, og erfaringsutveksling med andre kommunar.

I høve til rehabilitering og modernisering av kulturhuset, er det behov for betre tilrettelegging for faste og midlertidige aktivitetar, samt vidareføring av kommunale investeringar knytt til utskifting av diverse materiell.

Det er behov for auka kjennskap til, og meir kunnskap om kvifor det er viktig å ta vare på kulturminner. Dette kan ma gjerast gjennom informasjonsarbeid og utarbeiding av lokal kulturminneplan.

I høve til førebyggjande aktivitetar og andre folkehelseiltak, er det registrert aukande behov for turløyper og organisert og uorganisert aktivitet i nærleiken av der folk bur, aukande kunnskap om kosthald og vidareføring av kommunale tilskotsordningar til skilting og merking av turstiar.

Det er dei seinare åra registrert nedgang i kulturaktivitetar for barn og unge. Gjennom betre tilrettelegging for aktivitetar der samspel og gruppeaktivitetar har fokus, vil ein prøve å snu denne trenden. Korps og band har særleg behov for tilrettelegging.

Ungdomsråd

Herøy ungdomsråd melder om behov for fleire tilrettelagde møteplassar der ein kan drive workshop og lære å lage sunn og god mat. I høve til offentlege grøntareal, td parkar, kan det murast opp grillar, settast opp volleyballnett og settast ut bord og benkar.

Busstilboda er eit kjent dilemma blant ungdom og eit stort problem. "Heim for ein 50-lapp" er eit veldig godt tiltak, men ordninga skulle vore utvida med fleire faste tidspunkt, særleg på kvelden.

Ungdomen i Indre Herøy har behov for fleire fritidstilbod. Kan betre busstilbod til og frå utkantane i ordninga "Heim for ein 50-lapp" gje opning for deltaking i ulike ungdomsaktivitetar på kveldstid fleire plassar i kommunen?

Ungdomsrådet ynskjer å slå eit slag for sunn mat i kinokiosken, til dømes frukt og salat.

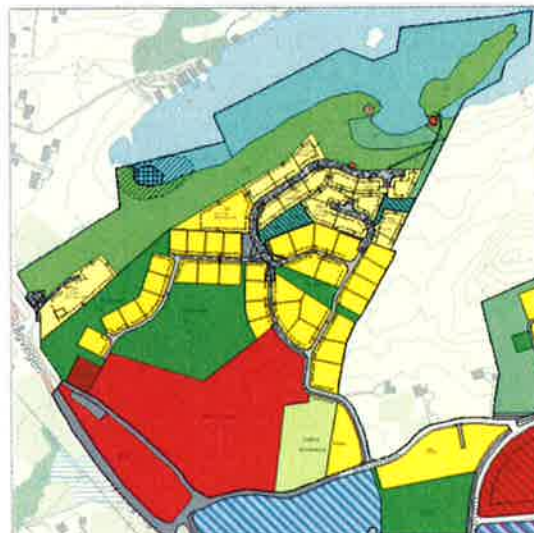
Ungdom veit ikkje kva dei skal gjere om det skjer ei ulykke. Det bør innførast obligatorisk opplæring i skulen.

Mange unge slit med den psykiske helsa gjennom vanskar i kvardagen, skulepress, stress og depresjon. Behov for meir informasjon om mental helse og omsorg, og obligatoriske ordningar om møte med helsesøster på kvart trinn i ungdomsskulen.

Det er mykje snusbruk i ungdomsskule og vidaregåande, og mange opplever gruppepress som fører til at fleire byrjar å snuse sjølv om dei ikkje vil. Skulane og lærarane må ha meir fokus på problemet og innføre ei form for straff då det er 18-årsgrense for å snuse.

Utviklingsavdelinga

Utviklingsavdelinga påverkar folkehelsa i svært mange av dei sakene som vert handsama, og saker og utfordringar er ofte felles for plan og byggesak, men på forskjellige nivå. Sakene som vert handsama er alt frå avfallsdeponi(forureining) til einbustadar. Plan- og bygningslova og Teknisk forskrift har i seg det meste av krav for å legge til rette for at dei einskilde innbyggjarane skal få gode vilkår for god helse. Avdelinga sine ansvarsområde er derfor i stor grad styrt av det som står i desse dokumenta, (og mange fleire).

Folkehelseiltak og universell utforming kan opplevast som fordyrande ledd for tiltakshavar. Krava som kommunen stiller i høve til universell utforming, er med å gjere bygg og anlegg meir tilgjengelege for alle, td med livsløpstandard. Dette inneberer at folk kan bu i sine heimar i fleire år enn om husa ikkje var universelt utforma. Det å klare seg lenger i eigen heim, vil truleg vere bra for folkehelsa til den einskulde. Kommunen må arbeide med å synleggjere at bygg med universelt utforma standard vil gje prosjekt betre kvalitet og ikkje nødvendigvis vere fordyrande i eit langsiktig perspektiv.

Kommunen har utfordringar med manglande respekt for LNF og strandsona. Det vert gjeve mange dispensasjonar til grunneigarar som vil bygge og utvikle sin eigen eigedom. Mange spreidde dispensasjonar i LNF og strandsona vil på sikt utfordre tilgjengelegheita og gradvis privatisere områda. Det er liten politisk vilje til å ta omsyn til LNF verdiane som kommunen skal verne for ålmenta. Strandsona som er særleg attraktiv i Herøy, er ein «ikkje fornybar» ressurs som må vernast om. Kommunen må bidra til å auke bevisstheita til at det ikkje er kurant å bygge i strandsona. Der skal ein ta omsyn til svært mange faktorar og det må leggjast til rette for at ålmenta skal kunne ferdast fritt i dei fleste delar av strandsona.

Kommunen må vere tydeleg og god til å inkludere alle, særleg dei svake gruppene, i reguleringsplanprosessar.

Tannhelsetenesta

Tannpleiarane viser til deltaking i 8mndsgruppe på helsestasjonane der dei opplever stor variasjon på kor mange som møter. Dei ser det som svært viktig å få ut info til foreldra så tidlega som muleg. Dei viser til godt samarbeid med helsestasjonane gjennom ein forpliktande samarbeidsavtale med årlege møter.

Gjennom årlege samarbeidsmøter med leiarane i barnehagane, vert det sett fokus på stell av tenner, dagleg kosthald og bursdagsfeiringar. Sporadiske besøk i barnehagane etter ynskje. Alle barnehageborn får utdelt brosjyra "Kosthald, tannhelse og fysisk aktivitet".

I høve til barnehage, skule og vidaregåande, så er det registrert meir Karies i Herøy enn gjennomsnittet i regionen.

Tannpleiarane gjev undervisning til elevar i vidaregåande skule, helse og sosialfag. Ulike viktige tema for desse som skal jobbe med å stelle andre i framtida. Viser til godt samarbeid med vidaregåande skule.

Tannpleiarane er elles innom framandspråklege / innvandrarar gjennom introduksjonsprogram med info om tannstell og offentlege tilbod, alders og sjukeheimane i høve til dagleg reingjering av tenner og munnhule, open pleie med informasjon gjennom brosjyra " God tannhelse heile livet" og årlege samarbeidsmøter med pleie og omsorgsavd..

Lag og organisasjonar

Dei fleste bygder i kommunen har eige grendelag. Dei arrangerer ulike aktivitetar for barn og vaksne, gjer ulike tiltak i bygda som gapahukar, leikeplassar, ballbinger, turløyper, turstimerking, julegrantenning, bygdafestar, m.v. Dei melder om variert oppmøte i høve til dugnadar, arrangement og interesser for å vere med. Ein viktig faktor for å vere med å skape, er økonomisk bistand frå næringsliv, bankar, fylke og kommune.

Herøy har svært mange aktive kor med øvingar kvar veke. Dei arrangerer konsertar, deltek på stevner og festivalar, stiller opp i høve førespurnader og har tradisjonar for å synge på institusjonar. For fleire er rekruttering og økonomi store utfordringar.

Herøy har vore ei stor korpskommune med skulekorps i nesten alle bygder i tillegg av 2 svært aktive amatørkorps. I dei seinare åra har rekrutteringa svikta for mange av skulekorpsa, men etter at det har vorte teke grep, er fleire no på veg tilbake til "normalen".

Når skulekorpsa slit med rekrutteringa, så merkar ein det etter kvart også i vaksnekorpsa. Korpsa arrangerer konsertar, tek på seg speleoppdrag, arrangerer årlege større konsertar, gjerne saman med profesjonelle og besøker sjukeheimane. Utfordringane er jamn rekruttering, tilfredsstillande øvingslokale, og økonomi for å få balanse i dei ulike arrangement og drift. Viktige bidragsytarar er næringslivet og kommunen.

Idrettslaga i kommunen er svært aktive. Dei driv aktivitetar innan handball, fotball, friidrett, badminton, trim- og mosjonsaktivitetar, m.v. Dei fleste har bygt sine anlegg med bistand frå

næringsliv, fylke og kommune. Alle slit med rekruttering etter 12-13 årsalderen. Ei stor utfordring er hallkapasiteten både for eksisterande idrettar og event. etablering av nye idrettar som basketball, volleyball og mosjonsaktivitetar. Idrettslaga er heilt avhengig av næringslivet, idrettsmidlar, fylke og kommunen for å få økonomien i balanse.

Herøy har fått etablert senioruniversitet, ein landsomfattande organisasjon for dei over 60 år. Dei arrangerer temasamlingar innan aksjesparing, arveoppgjer, skatt og ulik kursing, og foredrag, bokkafé og har eige årsmøte. Utfordringar er rekruttering, og vekke interesse for dei ulike tilboda.

I kommunen er det mange interesseorganisasjonar som sanitetslag, lunge / hjarteorganisasjon, pensjonistlag, historielag, helselag, ideelle organisasjonar og fleire interesseorganisasjonar både for barn, ungdom og vaksne. Dei fleste slit med rekruttering, og dei seinare åra har mange lagt ned drifta. For mange er manglande interesse og trong økonomi ei stor utfordring.

Totalt sett må ein seie at frivillige lag og organisasjonar er drivkrefter i mange lokalsamfunn. Forsking viser at deltaking i frivillige organisasjonar er med på å styrke personar si eigen meistring og sosiale støtte. Frivillige organisasjonar er ein stad for utvikling og styrking av menneskelege relasjonar. Det gjev tilhøyrsløse, innflytelse, livskvalitet, og kan bidra til å styrke ferdigheiter og meistring. Derfor er frivillige lag og organisasjonar ein viktig aktør i folkehelsearbeidet i alle kommunar og ein viktig faktor for å oppnå god helse hos den enkelte.

Ungdataundersøking

I februar 2014 hadde Herøy UngData-undersøking mellom elevane i ungdomstrinnet og 1. året i vidaregåande skule. 85 % av elevane deltok. Elevane svarte på spørsmål innan m.a. skule, trivsel, arbeidspress, mobbing, nærmiljø, oppvekst, røyking, snus, alkohol, rusmidlar, foreldre, status, fritid, tilhøyrsløse, fysisk aktivitet, depressivt stemningsleie, einsamheit, medier og forventningar.

NOVA, KoRus Midt-Norge og Conexus som var ansvarlege for undersøkinga saman med kommunen, har oppsummert undersøkinga slik:

- ungdomane i Herøy er aktive og veltilpassande
- dei fleste trivast på skulen og har gode relasjonar til sine foreldre
- 6% av elevane på ungdomstrinnet oppgjev at dei vert mobba kvar veke
- betydeleg fleire jenter enn gutar oppgjev at dei opplever psykiske plager.
- lite aktiv trening på fritida i vidaregåande skule – berre ca 14% i VG1.
- lite fysisk aktivitet i ungdomsåra kan gjere ungdomane dårleg "skikka" når dei kjem ut i arbeidslivet
- ungdomane ynskjer seg eit breiare idretts- / aktivitetstilbod i kommunen for å finne sin aktivitet

Tilsyn vedk. folkehelsearbeidet

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte tilsyn med kommunen sitt arbeid med folkehelsa i perioda 27.10.14 – 12.01.15. Fylkesmannen oppsummerer slik:

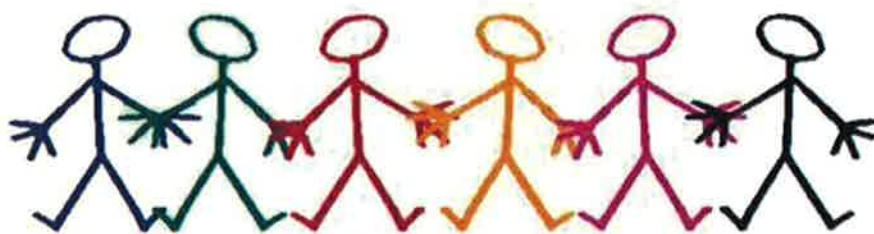
Tilsynet var ein del av det landsomfattande tilsynet med folkehelsearbeidet i kommunane som fylkesmannen gjer hausten 2014 etter oppdrag frå Statens helsetilsyn.

Tema for tilsynet var kommunen sitt arbeid med løpande oversikt over helsetilstanden til innbyggjarane og dei positive og negative faktorane som kan virke inn på denne.

Målsetjinga for tilsynet var å sjå etter at kommunar som ikkje hadde sett i gong systematisk, løpande oversiktsarbeid, kjem i gong med dette.

Fylkesmannen fekk i tillegg i oppdrag å kartlegge det løpande oversiktsarbeidet i kommunar der arbeidet var kome i gong, og ut frå denne kartlegginga gje kommunen ei rettleiande vurdering av status for arbeidet.

Fylkesmannen sin konklusjon var: Det var ikkje påvist avvik under tilsynet.

3. Kva er Herøy kommune sine hovudutfordringar i høve folkehelsa

Ut frå samandrag etter kartlegging og oppsummering, ungdomsundersøkinga UngData, statistiske data og sektorane og organisasjonane sine innspel, syner status fylgjande hovudutfordringar:

- Spesielt unge jenter slit med den psykiske helsa.
- Andelen elevar i 8.kl som driv fysisk aktivitet, er sterkt minkande fram mot vidaregåande skule.
- Gode oppvekstkår, trygge lokalsamfunn og gode levevanar, er viktig satsing for folkehelsa.
- Enkeltfaktorar som lite fysisk aktive, røyking, snus, psykiske plagar og overvekt har relativt stor påverknad på folkehelsa.

Kva bør vi ha fokus på framover?

For å styrke førebygging og minske behandling på lengre sikt, bør kommunen ha tidleg innsats mot barn og unge som innsatsområde, og med fylgjande satsing:

- Tverrfagleg samarbeid, tidleg innsats og låg terskel for å førebygge mobbing, psykisk helse og rus.
- Tverrfagleg samarbeid og tidleg innsats for å førebygge overvekt og inaktivitet.
- Samarbeide meir tverrfagleg, og med lag og organisasjonar om "Sunne kantiner" i skular mv, og "Sunne salsarenaer" i fritidsarenaene for barn og unge.
- Samarbeide med lag og organisasjonar for bygging av aktuelle arenaer som fremmar folkehelsa.

Fokus i samfunnet forøvrig:

- Eit helsevennleg arbeidsliv.
- Sosiale møteplassar. Sosial støtte fremjar helse og verkar beskyttande mot ulike belastningar.
- Bygge samfunn som fremmar aktiv, trygg og frisk alderdom.
- Auke informasjonen ut i samfunnet frå dei kommunale helse- og omsorgstenestene.
- Halde dialogmøte, temamøter for å belyse positive- og negative påverknadsfaktorar, og leite fram gode tiltak for å møte desse utfordringane.
- Inkludering og deltaking i frivillige organisasjonar fremmar helse.

4. Om statistikkgrunnlag og innhenting av data

4.1 KOMMUNEBAROMETER FOR HERØY 2015

Kommunebarometeret er ei samanlikning av kommunane i landet, basert på til saman 127 nøkkeltal innan 13 ulike område. Hensikta er å gi avgjerdstakarar – særleg folkevalde i kommunestyret – ei lettfatteleg og tilgjengeleg oversikt over korleis kommunen driv. Barometeret skal vise det store bildet, og erstattar ikkje grundige og kostbare utredningar om den einskilde sektor. Men det kan vise kommunen kva område eller sektorar det er viktig å sjå nærare på.

Det er ikkje plass til å gå nærare inn på kommunebarometeret i denne rapporten, men den vert teke med som ei stadfesting på at Herøy ligg om lag mitt på treet samanlikna med andre kommunar i landet. Og det kan gi oss ein peikepinn på område som vi kanskje kan finne igjen i Folkehelsebarometeret (side 19).

Herøy er på 167. plass av dei totalt 428 kommunane i landet, og er om lag midt på treet blant kommunane i Møre og Romsdal.

Klipp frå Kommunal rapport:

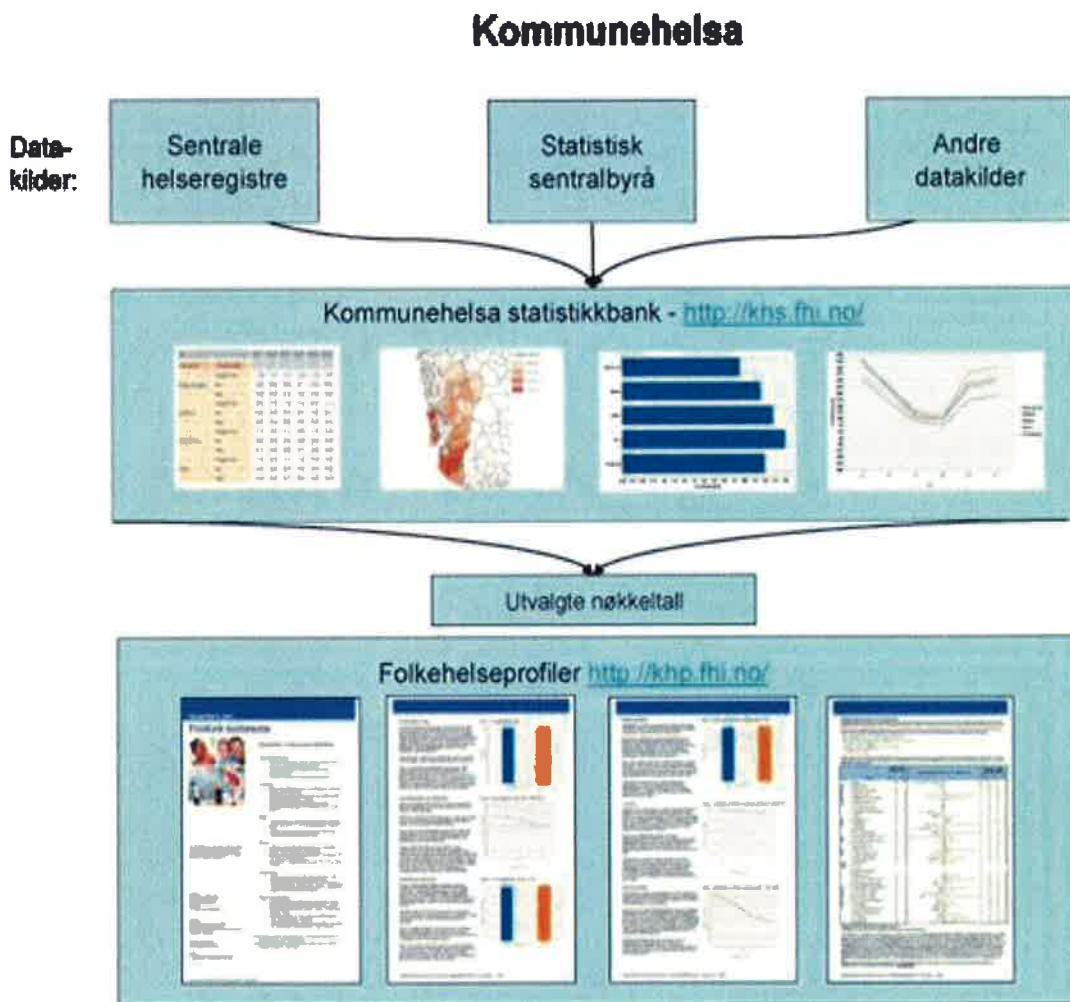
Rang	Kommune	Fylke	Gruppe	Gruppe innb	GSK	PO	BV	BH	HE	ØK
195	Herøy	Møre og Romsdal	G08	5.000-9.999	216	241	217	288	314	371

Tabellen over viser fylke, kommunegruppe, storleik, plassering totalt og plassering innan grunnskole (GSK), eldreomsorg (PO), barnevern (BV), barnehage (BH), helse (HE) og økonomi (ØK). Dette er dei seks viktigaste av dei 13 kategoriane i målinga, og utgjer til saman 77,5 % av det totale barometeret.

Tala bak kommunebarometeret er henta frå Statistisk sentralbyrås Kostra-database, førebels tal for 2014, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Grunnskolenes informasjonssystem, Folkehelseinstituttets kommunedatabase og Kommuneproposisjonen 2014. I all hovudsak er det 2014-tall som er nytta, men i nokre tilfelle vert ikkje data for 2014 publisert før til hausten. I dei tilfella er det nytta 2013-tal.

4.2 KOMMUNEHELSEA

Flyttdiagrammet viser hvordan data hentes fra ulike kilder og tilrettelegges for publisering i Kommunehelsa statistikkbank. Denne brukes så som kilde for folkehelseprofiler for kommuner og fylker.

Statistikkbanken Kommunehelsa dekkjer eit stort utval emne som er valt ut med tanke på folkehelsearbeidet i kommunane. For mange emne vert statistikk vist som eit gjennomsnitt for fleire år. Dette vert gjort for at grunnlaget skal bli godt nok også for små kommunar.

Tilgang til dei ulike statistikkbankane (sentrale helseregister, statistisk sentralbyrå, regionale statistikkar) finn du på nettet. Når rapporten er ferdigbehandla politisk, vil den vere å finne på: www.heroy.kommune.no/

Folkehelseprofilane er bygt opp som ein fire siders rapport med ei rekkje utsegn på første side, informasjon om eit valt tema på midtsidene og folkehelsebarometeret på side fire. Profilane inneheld nøkkeltal knytt til befolkning, levkår, miljø, skule, levevanar, helse og sjukdom. Tema er valt ut frå eit førebyggingspotensial og kjende folkehelseutfordringar, men innhaldet i kvart einskild temaområde vil også vere eit resultat av kva som er tilgjengeleg statistikk på kommunenivå.

4.3 FOLKEHELSEPROFIL

Folkehelseprofilen er eit bidrag til kommunen sitt arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkninga og faktorar som påverker denne, jamfør lov om folkehelsearbeid. Statistikken er frå siste tilgjengelige periode per oktober 2015.

Temaområda som er nemnde under, er valte med tanke på mulegheitene for helsefremjande og førebyggjande arbeid. Indikatorane tek høgde for alders- og kjønnsamansettinga i kommunen, men all statistikk må også tolkast i lys av kunnskap om lokale forhold.

Temaområde i folkehelseprofilen: Befolkning, levekår, miljø, skule, levevaner, helse og sjukdom.

Her er nemnt nokre viktige punkt frå den årleg tilsendte Folkehelseprofilen frå Folkehelseinstituttet:

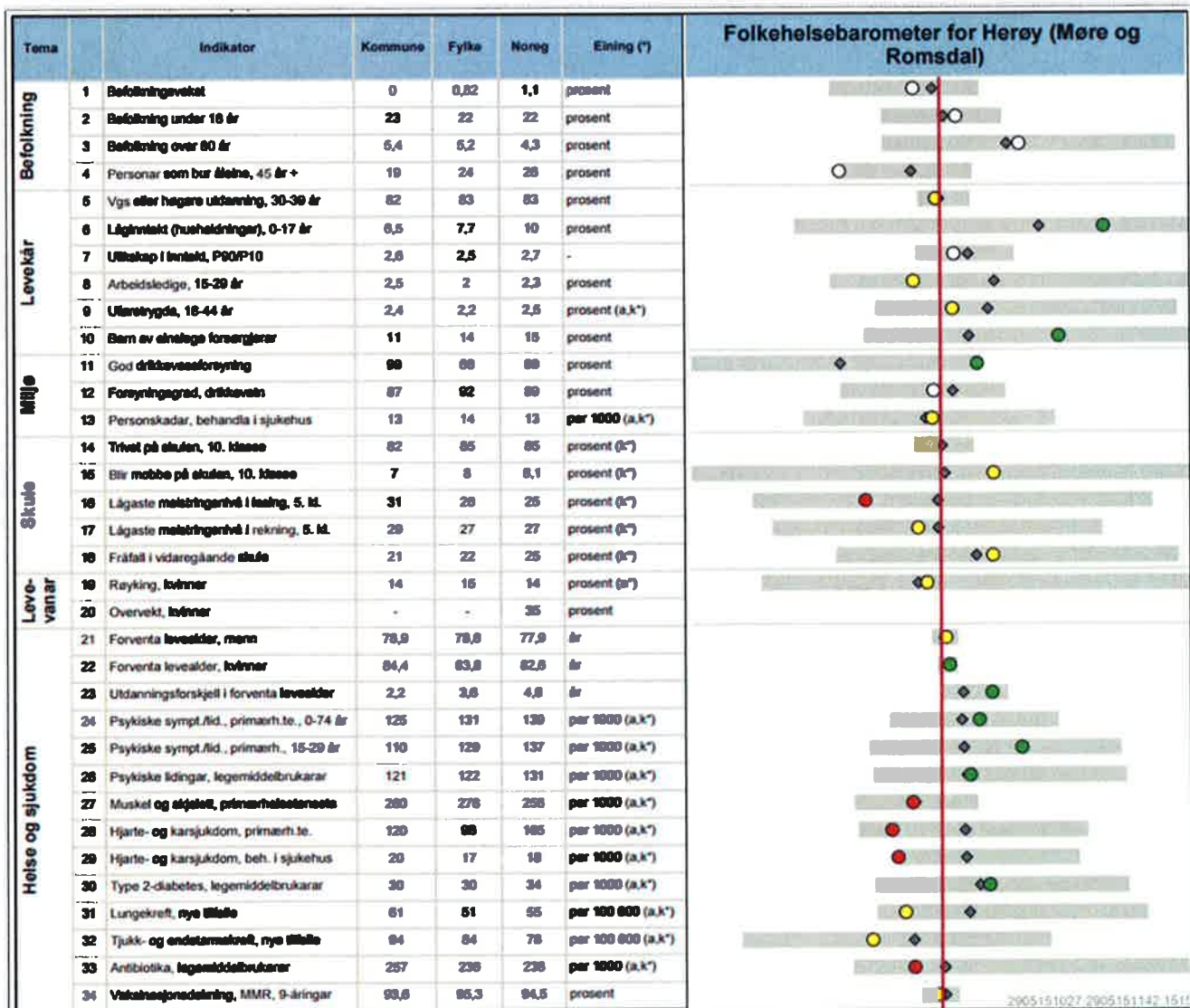
1. Herøy kommune har ein befolkningsvekst på 1% siste året.
2. Andel av befolkninga over 80 år er aukande.
3. Høg inntekt. Lavt utdanningsnivå.
4. Aukande arbeidsledigheit.
5. Andelen barn av einslege forsørgjarar er lavare ein i landet forøvrig.
6. Herøy har god drikkevannsforsyning
7. Elevane trivst på skulen.
8. Mobbing på ungdomsskulen, ca 7%, er om lag som landet forøvrig.
9. Meistringsnivået i 5. kl. i høve til lesing er lågare enn landet forøvrig.
10. Fråfall i vidaregåande, ca 20%, er lågare enn i landet forøvrig.
11. Kvinner som røyker utgjer ca 14%, som landsgjennomsnittet.
12. Overvekt høgare enn landet forøvrig. Spesielt mellom fiskarar og offshorearbeidarar. Kan m.a. vere ustabile levevanar.
13. Personar med psykiske lidningar ligg litt lågare enn i landet forøvrig.
14. Muskell- og skjelettplager er noko høgare enn i landet forøvrig.
15. Hjarte- og karsjukdomar ligg noko høgare enn i landet forøvrig.
16. Lungekreft – nye tilfelle er aukande i høve til landet forøvrig.

4.4 FOLKEHELSEBAROMETER FOR HERØY 2015

I oversikta nedanfor vert nøkkeltall i kommunen, fylket og med landet forøvrig, samanlikna. I figuren og i tal-kolonnene vert det teke omsyn til at kommunar og fylker kan ha ulik alders- og kjønnsamansetning samanlikna med landet. Statistikk utan alders- og kjønnsstandardisering finnes i Kommunehelsa statistikkbank, khs.fhi.no. Forskjellen mellom kommunen og landet er testa for statistisk signifikans (ikkje tilfeldig). Sjå www.fhi.no/folkehelseprofiler

Ein «grøn» verdi betyr at kommunen ligg bedre an enn landet som heilheit, likevel kan det innebære ei viktig folkehelseutfordring for kommunen då landsnivået ikkje nødvendigvis representerer eit ynskja nivå. For å få ei meir heilheitleg oversikt over utviklinga i kommunen, kan du lage diagrammer i Kommunehelsa statistikkbank.

Les meir på <http://www.fhi.no/helsestatistikk/folkehelseprofiler/finn-profil>.

4.5 TILRETTELEGGING FOR GOD PSYKISK HELSE BLANT BARN OG UNGE

Når barn og unge opplever tryggleik, og har ei kjensle av å høyre til og trivast i lokalmiljøet, legg det eit godt grunnlag for god psykisk helse gjennom heile livet. Kommunane legg premissane for utviklinga av lokalsamfunnet, og kan på den måten påverke barn og unge si psykiske helse ved å stimulere til utvikling av gode lokalsamfunn.

Familie og nære vener er viktige personar for barn og unge i alle aldrar. I løpet av oppveksten blir også personar og relasjonar utanfor familien viktige. Kommunen har verkemiddel for å skape gode rammer for barn og unge når dei utvidar sine sosiale omgivnader.

Lokalsamfunnet, kommunen og fylkeskommunen kan påverke mange av dei arenaene der barn og unge deltek. Det helsefremjande og førebyggjande arbeidet blir best dersom kommunen ser tiltak i eit livsløpsperspektiv, og der ulike aktørar trekkjer i same retning,

4.5.1 ARENAER FOR DET HELSEFREMJANDE OG FØREBYGGJANDE ARBEIDET FOR PSYKISK HELSE PÅ ULIKE ALDERSTRINN

0-3 år: Helsestasjonen og barnehagen er viktige for det helsefremjande og førebyggjande arbeidet. I tillegg er mange barn og foreldre ein del av uorganiserte nettverk.

3-6 år: Barnehagen og uorganisert leik og aktivitet i nabolag og på leikeplassar er viktig. Mange begynner òg med organiserte fritidsaktivitetar i denne alderen.

6-16 år: Barna utvidar omgangskretsen sin, og det blir meir vanleg å delta i organiserte fritidsaktivitetar. Barna brukar mykje tid både på skulen og i skulefritidsordninga (SFO). I tillegg er skulehelsetenesta og den pedagogisk-psykologiske tenesta viktige i det førebyggjande arbeidet.

16-19 år: Dei fleste går på vidaregåande skule. I tillegg utviklar mange eit sjølvstendig forhold til organiserte og uorganiserte aktivitetar. Nokre unge kjem òg i kontakt med arbeidslivet i denne perioden.

Nabolag og fritidsaktivitetar : Det å vekse opp i nabolag og lokalsamfunn prega av fellesskap, sosial samhandling og organisasjonsaktivitet, fremjar psykisk helse blant barn og unge. For sårbare grupper som har mindre nettverk utanfor heimen, er det særleg viktig å kjenne at ein høyrer til i nabolaget. Dette kan for eksempel gjelde flyktningar, innvandrarar, åleineforeldre og dei som står utanfor skule og arbeidsliv.

Kommunen kan leggje til rette for sosiale møteplassar, leikeplassar og «grøne område» i nærleiken av der folk bur, og kan slik bidra til gode nabolag og eit godt oppvekstmiljø. Utbetring av bustader og bustadstrøk kan auke stabiliteten og trivselen i nabolaget, noko som også er med på å trekkje lokalsamfunn i ei helsefremjande retning.

Å delta i organiserte fritidsaktivitetar som idrettslag, musikkorps og andre frivillige organisasjonar kan verke positivt inn på utviklinga og den psykiske helsa til barn. Aktivitetane gjer det mogleg for barn og unge å samhandle med støttande vaksne, etablere venskap med jamaldrande, gjere ein innsats mot felles mål og oppleve kjensla av meistring.

Tidleg innsats i barnehage og helsestasjon.

I dag går 97 prosent av 3-5-åringane i barnehagen. Barnehagen har ein gunstig effekt på den språklege og sosiale utviklinga til barn. Særleg for barn frå familiar med låg sosioøkonomisk status og innvandrarbakgrunn, er barnehagen viktig. Barnehagen kan dermed vere ein viktig arena for å utjamne sosiale helseforskjellar. Kvaliteten på barnehagar er vesentleg.

Å setje inn hjelpetiltak tidleg gir betre moglegheit for å førebyggje seinare psykiske vanskar og uheldig utvikling. Barnehagar og helsestasjonar er òg viktige for å rettleie foreldre og eventuelt vise familien vidare til andre hjelpetilbod. Barselgrupper kan gi nybakte mødrer eit nettverk som har betydning både for mødrene og barna i ein viktig fase i livet. Helsestyresmaktene tilrår kommunane å samordne tenester som er retta mot barn og unge. Modellen «Familiens hus» er ein måte å organisere ei slik familieteneste på. Tenester som ofte inngår i «Familiens hus» er skulehelsetenesta, helsestasjon for ungdom, barnevern og den pedagogisk-psykologiske tenesta.

Skulen er viktig for den faglege og sosiale utviklinga. Trivsel på skulen er ein av fleire faktorar som verkar inn på elevane sin motivasjon for å lære. I tillegg er trivsel viktig for at barn og unge skal kunne meistre utfordringar i skulekvardagen. Det å oppleve meistring styrkjer sjølvtrivsel og den psykiske helsa til barn.

Ein høg prosentdel av 10.-klassingane seier at dei trivst godt eller svært godt på skulen syner tala i Ungdataundersøkinga. Eit belastande eller stressande skulemiljø aukar risikoen for psykiske helseproblem. Mobbing, faglege vanskar, negative forhold til lærarar og manglande støtte frå elevar og vaksne, gir auka risiko for skulefråvær og psykiske helseplager.

Ca 6 % av elevane seier at dei føler seg mobba på skulen. Når ein vurderer tala, må ein vere merksam på at tala for trivsel og mobbing kan skjule stor variasjon mellom ulike skular i kommunen. Skulen kan bidra til å fremje den psykiske helsa til elevane gjennom å byggje opp eit støttande sosialt miljø, og tidleg fange opp elevar som har faglege vanskar. Samarbeid med foreldre er òg viktig. I tillegg finst det ulike skuleprogram som har vist gode resultat, mellom anna gjennom å auke elevane sin kunnskap om psykisk helse, heve den sosiale meistringsfølelsen, styrkje dei sosiale ferdigheitene og førebyggje mobbing.

Fråfall i den **vidaregåande skulen** er eit omfattande problem over heile landet. I Herøy fråfall ca 20% av elevane. Blant elevar frå familiar med lågt utdanningsnivå er andelen som fell frå høgare enn blant elevar frå familiar med høgt utdanningsnivå. Fråfall reduserer moglegheitene i arbeidsmarknaden, aukar risikoen for uføretrygd, dårlegare levkår og redusert helse. Både norsk og internasjonal forskning viser ein samanheng mellom psykisk helse og fråfall i den vidaregåande skulen. Spesielt kan åtferdsvanskar i barndomen føre til dårlegare skuleprestasjonar, som igjen gir auka risiko for fråfall.

Tiltak som styrkjer barn og unge som slit med faglege og sosiale vanskar, vil vere effektive når det gjeld å førebyggje fråfall. Det førebyggjande arbeidet må starte tidleg og omfatte alle fasar i utdanningsløpet. Aktuelle tiltak i kommunen er å satse på å styrke språk og sosiale ferdigheiter i barnehagane. Vidare er det viktig at skulen satsar på god språkopplæring til alle, og set i verk spesielle tiltak for elevar som har lesevanskar og andre læringsvanskar. Også tiltak som styrkjer det sosiale miljøet på skulen er viktige for å hindre fråfall.

Fråfallet i den vidaregåande skulen er størst blant elevar på yrkesfaga. Tiltak som fleksible opplæringsløp og meir praksis for elevar som strevar med teoretiske fag, tett oppfølging og rettleiing og samarbeid mellom skule og arbeidsliv, har vist gode resultat.

5. BAKGRUNN OG LOVGRUNNLAG

5.1 FOLKEHELSELOVEN

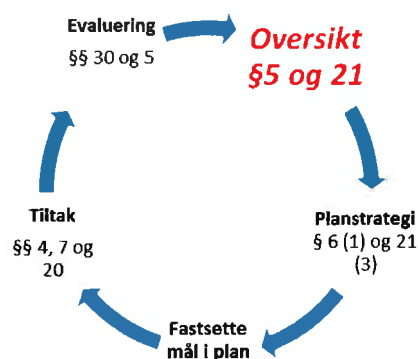
§5. *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorar i kommunen.*

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkninga og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- a) opplysninger som statlege helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengeleg etter §§ 20 og 25*
- b) kunnskap fra de kommunale helse- omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og*
- c) kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.*

Oversikten skal vere skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særleg være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Folkehelseloven §6 seier at oversikta etter §5 skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunen sin planstrategi etter plan- og bygningslov. Oversikta vil også kunne peike ut sektorane sitt ansvar for folkehelsearbeidet.

Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar

Oversikt og informasjon om helsetilstanden i kommunen skal vere grunnlag for alle sektorar sitt ansvar for og arbeid med folkehelsa både på kort og lang sikt.

Kunnskap om helseforholda i befolkninga er ein føresetnad for å kunne ivareta innbyggjarane si helse.

5.2 DEFINISJONAR

- **Folkehelse:** helsetilstanden og korleis helsa er fordelt i befolkninga
- **Folkehelsearbeid:** samfunnet sin innsats for å påverke faktorar som direkte eller indirekte fremje helse og trivsel i befolkninga, førebygge psykisk og somatisk sjukdom, skade eller liding, eller som beskyttar mot helsetruslar, samt arbeid for ei jamnare fordeling av faktorar som direkte eller indirekte påverkar helsa
- **God helse:** å ha overskot til å meistre kvardagens krav

- **Førebyggjande arbeid** er tiltak som skal redusere sjukdom, skade og for tidleg død, og vert delt i tre område:
 - a) *Universell førebygging* - rettar seg mot heile folkegrupper. Hindre at friske menneskje utviklar sjukdom (- primærførebygging)
 - a) *Selektiv førebygging* - rettar seg mot definerte risikogrupper. Tek sikte på å identifisere risikofaktorar og å hindre at problem får utvikle seg vidare (- sekundærførebygging)
 - b) *Indikativ førebygging* (individretta førebygging) - rettar seg mot personar som allereie har utvikla vanskar. Gi hjelp for å leve best mogleg med dei avgrensingar vanskane gir og å hindre forverring(tertiærførebygging).
Både universell og selektiv førebygging er folkehelsearbeid, medan indikativ førebygging vert å definere som behandling og fell utanfor folkehelsearbeidet (regjeringen.no).
I forhold til førebyggjande arbeid knytt til depresjon, vert omgrepet også nytta.
- c) *Indisert førebygging* - individretta førebyggjande arbeid ved depresjon. Det gjeld i all hovudsak tiltak i gråsona mellom primærførebygging og sekundærførebygging, for å motvirke at folk som alt viser teikn på den psykiske lidinga skal utvikle ein manifest, klinisk sjukdom.
- d) **Fattigdom:** Personar i privathushald som er i risiko for å oppleve levekårsfattigdom. Har per definisjon ei årleg inntekt etter skatt per forbrukseining som er under 60 prosent av medianinntekta¹.
- e) **Helsefremjande arbeid** er tiltak som skal betre føresetnadane for god helse og ta sikte på å fremje trivsel, velvære og meistring av utfordringar i kvardagen.
- f) **Sosial kapital:** sosial støtte, ressursar, tillit, tryggleik som vert tilgjengeleg for folk gjennom deltaking i sosiale nettverk i lokalsamfunnet
- g) **Sosial ulikskap i helse:** menneske med høg utdanning og høg inntekt har betre helse enn personar frå lågare sosiale lag. Dette er både eit folkehelseproblem og eit rettferdsproblem. I forskning vert utdanning, yrke og inntekt nytta som mål for sosioøkonomisk status.
- h) **Tidleg intervensjon (tidleg innsats):** strategiar og tiltak for å utjamne sosial ulikskap, t.d. språkopplæring og gode overgangar mellom barnehage, barneskule, ungdomsskule og vidaregåande skule.

5.3 Forankring av kommunen sitt arbeid med "Oversikta etter folkehelselova"

Dette er eit lovpålagt arbeid etter folkehelselova som skal gjerast kvart 4. år i samband med planstrategi og rullering av kommuneplanen, og fylgjer planperioda. Målet med arbeidet bør vere eit friskare folk, og for å få det til, må vi ha ei oversikt over helsetilstanden og påverknadsfaktorar slik at vi kan sette inn naudsynte tiltak for å få eit friskare folk.

I november 2014 vart det etter pålegg frå rådmannen, etablert ei arbeidsgruppe for folkehelse med representantar frå pleie og omsorg, familie, barn og helse, kultur, utvikling,

skule og folkehelsekoordinatoren. Andre grupperingar vart også kontakte i høve innhenting av kunnskap.

Metode for innhenting av kunnskap

Det vart i løpet av våren 2015 innhenta kunnskap om helsetilstanden i kommunen frå dei kommunale helse- og omsorgstenestene, andre aktuelle tenester, lag og organisasjonar og drege inn faktorar og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innverknad på befolkninga si helse.

Med bakgrunn i fylkeskommunen sin erfaringsinformasjon, og informasjon frå nabokommunar, vart det nytta informasjon og kunnskap frå m.a.:

- UngData-undersøkinga som var gjort i februar 2014.
- dialogmøter basert på kommunikativ metode og dugnadsprinsippet
- målretta informasjons- og kartleggingsskjema som vert sendt ut
- informasjons- og dialogsamling med lag og organisasjonar
- informasjon frå statistikkbankar

Korleis innhenta kunnskap vil bli vurdert og nytta i forhold til relevans for folkehelsearbeidet

All innhenta kunnskap blir viktig grunnlag for arbeidet med kommunal planstrategi og anna overordna plan- og utviklingsarbeid i kommunen. Nokre tiltak kan settast i verk ganske raskt, medan andre meir langsiktige tiltak vert viktige innspel i kommuneplanarbeidet framover.

I høve dei ulike innspel vert utfordringane å finne ut kva kommunen bør eller kan gjere noko med. Mange lag og organisasjonar tilbyr gode folkehelsetiltak for ulike grupper i befolkninga. Det er difor viktig med ein god dialog mellom kommunen og det frivillige.

Partnerskap mellom kommunen, det frivillige organisasjonslivet og næringslivet kan vere ein god modell for å vidareutvikle allereie eksisterande tiltak, eller etablere nye tiltak for innbyggjarane.

Innhenta kunnskap må sjølvstendig vurderast i forhold til relevans for folkehelsearbeidet.

Dugnadsmodellen er eit godt verktøy for involvering, engasjement og myndiggjering.

Gjennom denne arbeidsmåten kan ein få fram mange gode forslag til tiltak, oversikt over lokalitetar og namn på ressurspersonar.

Korleis innhenta kunnskap vert vurdert i lys av anna kunnskap om helsetilstand og påverknadsfaktorar i kommunen, jf. folkehelselova §5

a) Nasjonalt.

Folkehelseinstituttet og KommuneHelsa sin statistikkbank gjev kommunane nyttig informasjon om helsetilstanden både nasjonalt, regionalt og lokalt.

b) Regionalt.

Fylkeskommunen sin statistikkbank er ei viktig kjelde til kunnskap om ulike befolkningsundersøkingar gjort i fylket vårt, og kan vise tendensar i kommunar som er

nærliggande å samanlikne seg med. Partnerskap for folkehelse, God Helse Møre og Romsdal fylkeskommune er også nyttig nettverk for kompetanseheving og erfaringsutveksling om folkehelseutfordringar. Regional delplan for folkehelsa er også eit nyttig verktøy i folkehelsearbeidet.

c) Lokalt.

Folkehelseprofilen for Herøy kommune, som vert sendt ut frå Folkehelseinstituttet kvart år, gjev eit bilete av hovudtrekka i helsetilstanden i kommunen vår. Dokumentasjon frå dei lokale prosessane med innhenting av kunnskap og påverknadsfaktorar, arbeidet som no er gjort, og skal gjerast kvart 4. år, vil vere med å styrke eller svekke dei resultata som er funne i folkehelseprofilen / folkehelsebarometeret og andre kjelder. "Raude lys" i folkehelsebarometeret (sjå vedlagt) gjev oss ein peikepinn på område vi må gå inn på og sjekke ut nærare.

d) Kommuneoverlegen skal vere ein viktig kvalitetskontrollør gjennom heile prosessen, og ikkje minst i denne fasen der innhenta kunnskap vert vurdert i lys av anna kunnskap om helsetilstand og påverknadsfaktorar.

Refleksjonar omkring omfang, ressursbruk og nytteverdi i forhold til vidare systematisk arbeid med folkehelse. Jmf. folkehelseloven §§ 6 og 7

Innhenting av kunnskap og gjennomføring av idèdugnader med jamne mellomrom, kan truleg bidra til implementering av folkehelseomgrepet i alle sektorar, og etter kvart verte ei bevisstgjerung inn mot at vi alle driv med folkehelsearbeid i større eller mindre grad, dvs. *Helse i alt vi gjer.*

Ei anna metode kan vere arbeidsverkstadar på tvers, dvs fleire sektorar i samarbeid, men det vil vere ei meir ressurskrevjande metode.

Folkehelselova §§ 5, 29 og 30 og forskrift om oversikt over folkehelsen §§ 3 og 4, krev at kommunen skal ha ei løpande oversikt over folkehelsen. Korleis dette skal gjerast vidare må ein kome attende til.

Ei "Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar" som ein no har utarbeid, skal etter folkehelselova gjerast kvart 4. år og knytast til planperioda. Statusrapportering til fylket, skal gjerast kvart år på nyåret som ein rapport for føregåande år. Begge dokumenta skal sendast fylkeskommunen og fylkesmannen innan oppgjevne datoar.

6. HELSETILSTAND OG PÅVERKNADSFAKTORAR

Forskrift om oversikt over folkehelseutfordringar presiserer i § 3 at kommunane og fylkeskommunen si oversikt skal omfatte opplysningar om og vurderingar av:

- a) Befolkningssamansetting: grunnlagsdata om befolkninga som t.d. tal innbyggjarar, alders- og kjønnsfordeling, sivilstatus, etnisitet, flyttemønster osb. Dette kan vere vesentleg for utfordringsbildet for folkehelsa i kommunen, og kan vere med og påverke strategiske val.
- b) Oppvekst- og levestilshøve: er viktige for helse og livskvalitet. Det kan vere t.d. økonomiske vilkår, bu- og arbeidstilshøve, utdanning, sjukefråvær og uføretrygding, fråfall i vidaregåande skule m.m.

- c) Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø: Ei rekkje miljøtilhøve har effekt på helsa. Det kan vere drikkevasskvalitet, luftkvalitet, smittsame sjukomar, grad av støy, sykkelvegnett og kvalitetar ved nærmiljøet som tilgang til friområde, friluftsområde, sosiale møteplassar osv.
- d) Skader og ulykker: Ulykker som fører til personskade er ei stor utfordring for folkehelsa. Personskader som følgje av ulykker er nesten i same storleik som kreft, målt i tapte leveår. Ulykker med personskader tek relativt mange unge liv, og er den største dødsårsaken for personar under 45 år.
- e) Helserelatert åtferd: helseåtferd som har synt seg å ha innverknad på helsa. Dette kan t.d. vere fysisk aktivitet, ernæring og bruk av tobakk og rusmiddel. Helserelatert åtferd kan også omfatte seksualåtferd og risikoåtferd som kan føre til skader og ulykker.
- f) Helsetilstand: befolkninga si helse målt ved ulike mål, t.d. risikofaktorar, førebyggbare sjukdomar som t.d. tannhelse, belastningssjukdom, kroniske smerter, hjarte-karsjukdom, diabetes type 2, kreft, trivsel og meistringsressursar eller meir indirekte mål som sjukefråvær o.l.

Kapittel 6 tek kronologisk føre seg punkt a) – f) over.

Kvart punkt startar med ei generell omtale av tema for å få ei forståing av kva det inneber. Deretter følgjer ei **blå boks** (faktaboks) som seier noko om stoda i Herøy kommune. Under nokre tema kjem utfyllande informasjon eller grafar som synleggjer ein trend, ei utvikling eller ei utfordring.

Vidare kjem tre ulike tabellar. Den første tabellen, **tabell 1** viser Status(statistikk med "harde fakta"), Mogleg årsak og Mogleg konsekvens for å få betre innblikk i stoda for Herøy, og med fokus på særlege trekk som utmerkar seg for kommunen vår.

Tabell 2 viser "Helsefremjande og førebyggjande tiltak" som eksisterer i kommunen pr. i dag.

Tabell 3 kjem med "Innspel til moglege framtidige tiltak". Desse er ikkje i prioritert rekkefølge, men er basert på sektorane m.v. sine faglege vurderingar av ynskjelege tiltak som kan bidra til å betre helsa i lokalbefolkninga.

Same malen vert så fylgt for alle dei 6 hovudområda nemnt over (a- f), i påfølgjande sider.

6.1 BEFOLKNINGSSAMANSETTING

Befolkningsutvikling vert gjerne sett på som den eine store indikatoren for regional utvikling, og vekst i befolkninga er avgjerande for kommunen sitt inntektsgrunnlag og tilgang på arbeidskraft. Auke i tal innbyggjarar er avgjerande for kommunen sine planar når det gjeld omfang og kvalitet på dei ulike tenestene retta mot innbyggjarane i framtida. Utfordringsbildet knytt til befolkningsutviklinga kan vere vesentleg for folkehelsa i kommunen, og kan vere med og påverke strategiske val.

Herøy hadde 8934 innbyggjarar pr. 1.januar 2015. (8963 pr 01.06.15)

Samfunnsanalysen Regionale utviklingstrekk i Møre og Romsdal syner m.a. at Herøy hadde moderat vekst i folketallet mellom 1995 og 2010, men frå 2011 til 2015 har folketallet vore mykje aukande.

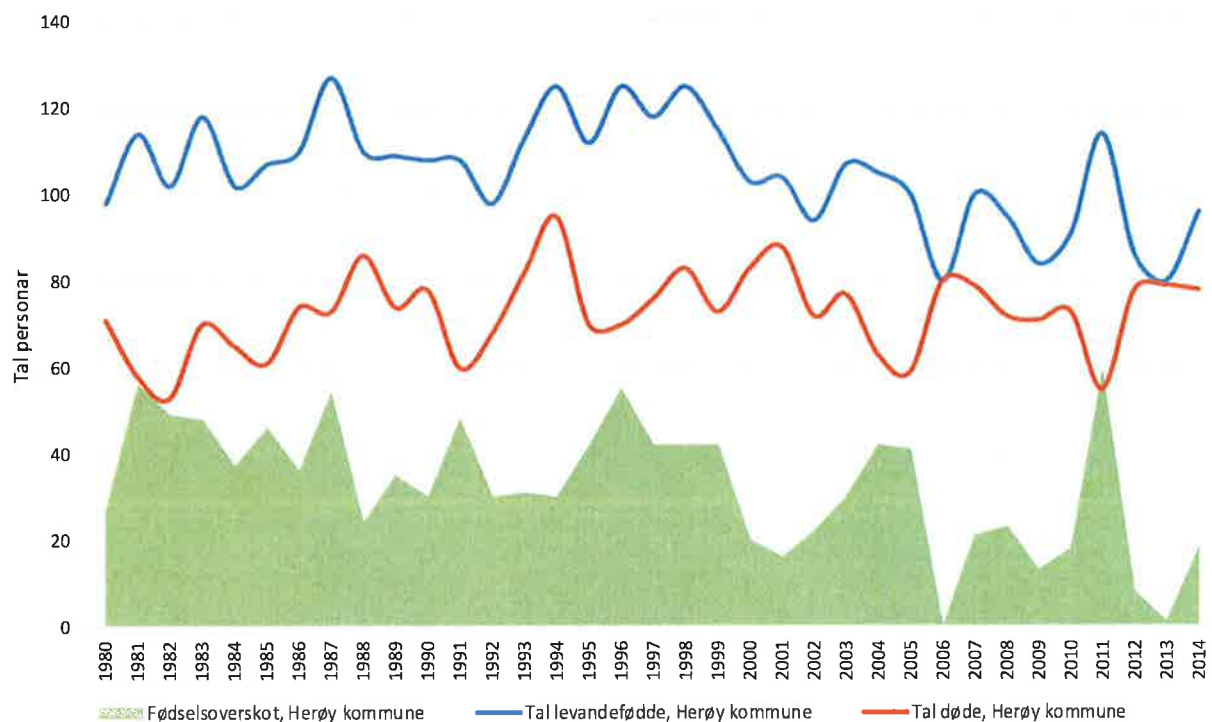
Dei siste åra frå 2005 – 2015 har veksten vore moderat frå +5% til +12,1 %.

Herøy har hatt varierende fødselsoverskot dei siste åra frå +53 i 2011 til 0 i 2013. Nettoflyttinga har også variert frå +ca 140 i 2012 til 0 i 2013.

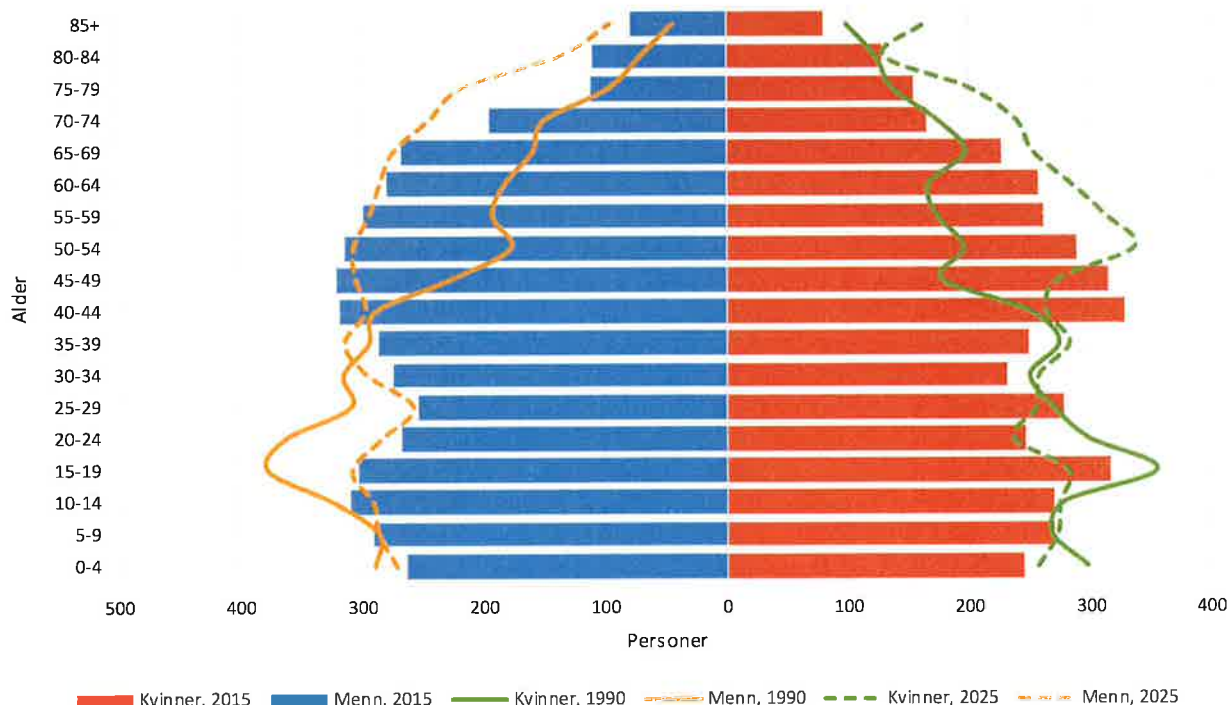
Det er to ting som merkar seg ut :

1. Færre born vert fødte og fødselsoverskotet minkar sjølv om folketallet aukar.
2. Innvandringa gir flytteoverskot, men den innanlandske flyttinga er negativ.

Fødselsoverskot, 1980-2014

Folketalspyramide, 1990, 2015 og 2025

Forklaring:

Dei oransje søylene viser talet på kvinner i kommunen i ulike aldersgrupper i 2015.

Dei blå søylene viser det same for talet på menn i 2015.

Den grøne heiltrukne lina viser talet på kvinner i 1990.

Den grøne stipla lina viser korleis talet på kvinner er forventa å utvikle seg til 2025.

Den gule heiltrukne lina viser talet på menn i 1990.

Den gule stipla lina viser korleis talet på menn er forventa å utvikle seg til 2025.

6.2 FOLKETALSUTVIKLING I HERØY KOMMUNE

Befolkningssamansetting: Status		Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Folketal 2015 8934 pr 01.01.2015	Folketalsvekst: 1% Folketalsvekst: 87 personar Fødselsoverskot: -3	Fylgjande område hadde nedgang i folketallet siste 10 åra: Kvalsvik, Sævik, Runde, Voldsund, Bø, Tjørvåg, Jøsok og Nørvåg. Elles vekst.	Utfordring i forhold til å ha nok arbeidsplassar Utfordringar i forhold til integrering mellom innvandrarar og etnisk norske
		Auke av innvandrarar	
		Lavt fødselsoverskot, men auka nettoflytting	
Nettoinnflytting	Innanlands: 27 inkl. inn- og utvandring:	Nye vegsamband gjer kommunikasjonen lettare. Ein kan bu i Herøy og arbeide i nabokommunane, eller omvendt	Trykk på skulane i sentrum
		Folketalet går ned i utkantane	
Innvandrarbefolkning	2014: 5-9% med innvandrarbakgrunn	Flest innvandrarar frå Litauen og Polen	

Innbyggjarar – antal og prosent	0-19 år: 2268 / 25.5% 20-69 år: 5573 / 62,4% 70-100 år: 1090 / 12.1%	Forlite arbeidsplassar i Herøy som krev formell kompetanse / utdanning. Mange, særleg kvinner buset seg andre plassar.	
Innbyggjarar 67 år Innbyggjarar over 80 år	Ca 5% av innbyggjarane i Herøy er i 2015 over 80 år. Kommunestatistikken bereknar at i 2040 vil 9% av innbyggjarane vere over 80 år.	"Forsørgarbyrda" vert høgare jo fleire eldre det er, samanlikna med personar i yrkes aktiv alder.	Kan verte auka trykk på helse- og omsorgstenester Ei stadig veksande gruppe med friske eldre som ressurs
Personar som bur åleine		Herøy har færre som bur åleine enn i landet forøvrig	Sjukdomsbiletet meir prega av kronisk og samansette helseproblem og demens Fleire eldre utan pårørande i nærmiljø kan gje eit større press på innlegging i sjukeheim

Befolkningssamansetting: helsefremjande og førebyggjande tiltak i kommunen

- Bygging av konserthus og kino
- Bygging av hotell
- Bygging og bruk av turveg og turløyper
- Merking av turstiar på fjellet som vil gje auka bruk
- Grupperetta aktivitetar og informasjon for befolkninga som ikkje er organisert
- Frivilligsentral
- Møteplassar tilrettelagt i befolkninga, også for innvandrarakar, i regi av m.a. Frivilligsentralen
- Læringsordning
- Frivillige lag og organisasjonar = sterkt kulturliv
- Bygging av eigna bustadar tilpassa eldre
- Tilpassa transportordningar

Befolkningssamansetting: Innspel til moglege framtidige tiltak

- Utvikling av nye arbeidsplassar i kommunen.
- Prioritere gode bu- og oppvekstmiljø, bustadfelt der leikeplassar vert opparbeid frå start
- Meir tilrettelagt aktivitet i basseng for spesielle grupper
- Legge tilrette for byggefelt der folk ynskjer å busette seg.
- Fleire bustader / bukollektiv tilpassa eldre

6.3 OPPVEKST- OG LEVEKÅRSTILHØVE

Oppvekst- og levekårstilhøve omhandlar både bu- og arbeidstilhøve, utdanning og økonomiske vilkår. Inntekt og økonomi er grunnleggjande påverknadsfaktorar for helse, og forskning har synt at det er ein samanheng mellom inntektsnivå og helsetilstand. Låg utdanning og inntekt aukar sannsynet for dårleg sjølvopplevd helse, sjukdom og for tidleg død, dvs. sosial ulikskap i helse.

Arbeid omfattar m.a. tilknytning til arbeidslivet, sjukefråvær og uføretrygd. Utdanningsforhold omfattar t.d. del med høgare utdanning og fråfall i vidaregåande skule. Levekår vert definert i eit samspel mellom individuelle faktorar og ressursar, og dei mulegheiter ein har til å realisere desse frå arenaer som skule, arbeid, m.m.

Norske helseundersøkingar syner ei bekymringsfull utvikling i overvekt og fedme blant ungdom og vaksne, og med fleire overvektige barn på landsbygda. Det er mange med udiagnostisert diabetes, og alt tidleg i barneåra er det reduksjon i fysisk aktivitet. Vi har færre som røyker, men fleire som snusar, og vi har eit rekordhøgt og stigande alkoholforbruk (Folkehelse rapporten 2014)

I Herøy er det pr 1.01.2015 628 foretak. Deri 68 nyetableringar. Etableringsgrada i Herøy i 2014 var 11, mot snitt M&R som var 10. Etableringsgrada i Noreg var 14.

Bedriftene i Møre og Romsdal klarar seg betre enn i landet for øvrig. 33% av dei nyetablerte bedriftene i 2007 var fortsatt i drift etter 5 år.

Færre som har fullført grunnskule i 2014 enn i 1994. Sjå tabell under

Fleire som fullfører vidaregåande skule i 2014 enn i 1994.

Fleire kvinner (21%) enn menn (14%) tek universitets- og høgskuleutdanning 2014 i forhold til 1994. Lang utdanning ca 4% av begge kjønn

Tal kvinner pr 100 menn i Herøy i 2014 er 85 / 100

522 personar pendla ut av kommunen i 2014 til Ulstein. 251 pendla inn frå Ulstein
Ca 280 pendla ut til Sande, Hareid og Ålesund tilsaman, og ca same talet inn.
Ca 80 pendla ut til Ørsta og Volda tilsaman, og om lag det same inn

Ca 1000 personar pendla ut av kommunen i 2014 innan sekundær- og servicenæringar.
Ca 630 pendla inn til kommunen innan same næringane

I 2014 auka sysselsetninga (145 pers) meir enn folketalet auka (87 pers)

Herøy har eit nasjonalt tyngdepunkt innan maritime næringar, og eit fylkestyngdepunkt innan fiskeri og havbruk.

Ca 42% av dei sysselsette i Herøy er knytt til servicenæringar, deri 25% menn
Ca 22% i høve til sekundærnæringar, deri ca 16% menn
Ca 17% i høve til helse- og sosialtenester, deri ca 14% kvinner
Ca 8% i høve til jordbruk, skogbruk og fiske, deri ca 7% menn.

I Herøy er ca 1700 personar sysselsette innan servicenæringar i 2014
Ca 910 personar innan sekundærnæringar
Ca 680 innan helse- og sosialtenester

Ca 340 innan jordbruk, skogbruk og fiske

I Herøy er det litt fleire menn enn kvinner som er sysselsette innan servicenæringar. Innan sekundærnæringar er det dobbelt så mange menn som kvinner. Innan helse- og sosialtenester er det hovudsakleg kvinner som er sysselsette.

I Herøy er det ca 105 elevar som tek studie- og spesialiseringsfag, ca 55 elevar som tek teknikk- og industriproduksjon og ca 35 elevar som tek helse- og oppvekstfag. Resten av elevtalet på ca 300 totalt, fordelar seg over 10 andre fagkretsar.

Av vidaregåande skulelevar frå Herøy går ca 150 i Ulstein vgs, 135 i Herøy vgs og 18 elevar i Volda vgs. Resten av elevane frå Herøy går på 10 ulike andre vgsular.

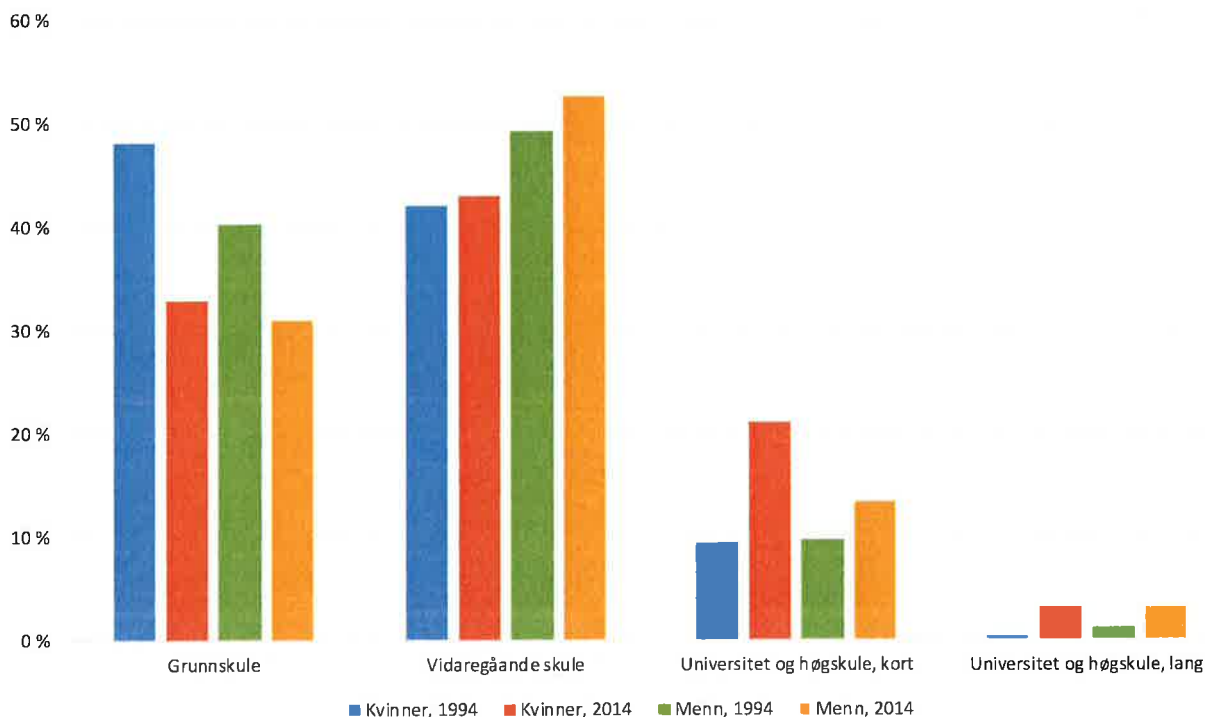
I Herøy er ca 6% av personane under 18 år knytt til låginntektsfamiliar

I Herøy er det i 2014 ca 1400 hushald med mor-far-barn, litt færre enn i 2006. Vi har ca 850 parhushald utan barn. Det er ca 80 fleire enn i 2006. Vi har ca 1150 åleinebuande hushald mot ca 900 i 2006.

Ca 83% av bustadane i Herøy i 2014 er einebustadar. Det er ein nedgang på ca 7% i forhold til 2006. Resten fordelar seg på tomannsbustadar, rekkehus, småhus og bustadblokk

I 2014 var det 62 bustadar under bygging / igangsette, og 35 ferdigstilte

Utdanningsnivå 16 år og eldre fordelt på kjønn, 1994 og 2014

Kommunestatistikk Herøy kommune 2015

Oppvekst- og leverkårstilhøve: Status		Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Låginntekts hushald	Frå 7,1% i 2008 til 6,5% i 2012 for 0-17 år Alle aldre frå 7,8% i 2008 til 7,6% i 2012	Låg arbeidsløyse før hausten 2014 Vanskar i offshore-næringane har gitt auka arbeidsledigheit	Låg inntekt fører til at barn ikkje får ta del i aktivitetar på lik line med vener - Arbeidsløyse kan ha negativ innverknad på helsetilstand. - Ved nedsett arbeidsevne, aukar risikoen for langvarig sjukefråvær og tidleg tilbaketrekking frå arbeidslivet.
Arbeidsløyse	01.01.2016: 4,3% og 199 personar. 01.01.2015: 91 personar	Problem startar ofte i overgangen frå ungdomsskule til vidaregåande skule.	- Sosial ulikskap i helse. - Kostnader for kommunen og samfunnet.
Nedsett arbeidsevne	01.01.2016: 401 personar med nedsett arbeidsevne (3%)	Grunnane er komplekse og samansette: fysisk og psykisk sjukdom, belastningar i livssituasjon, livsstilsfaktorar, usikker arbeidssituasjon, utdanningsnivå, haldningar til og praksis i samband med sjukmelding og uføretrygging, jobbtilbod i området og bortfall av arbeid for innbyggjarar utan høgare utdanning.	- Gode resultat gjer det lettare å kome inn på neste utdanningsnivå - Tilgang til utdanningsinstitusjonar aukar sannsynet for at ungdom vel utdanning.
Sjukefråvær, legemeldt	Overgang til A-ordning har hindra NAV å ta ut i 2015 (2. kvart.) 31.12.2014: 5,8%	Grunnar til fråfall: Psykiske eller psykososiale problem, manglande motivasjon, skuletrøytte, feil val, fysisk sjukdom, vanskelege heimetilhøve og rusproblem. Grunn til låg% høgare utdanning: Ein stor prosent av den mannlege befolkninga reiser på sjøen.	Mange kan kome i vanskar økonomisk. Einsemd, psykiske plager og redusert funksjon for barn og vaksne - Risikofaktorar: Foreldra sin psykiske sjukdom, misbruk av rusmiddel, vald i heimen, foreldrekonfliktar, foreldre som av andre årsaker ikkje klarer å ivareta borna på tilstrekkeleg vis.
Uføretrygda	01.01.2015 var det 529 personar. 23 pers. var under 30 år.	Ein del kvinner reiser til storbyen. Nærheit til yrkesretta vidaregåande kan gjere at ein vel yrkesretta utdanning med fagbrev og stopper der.	- Tidleg identifisering og iverksetting av hjelpetiltak aukar sannsynet for at borna klarer seg bra.
Mottakarar av sosialhjelp	I 2015 var det 142 personar som mottok sosialhjelp, ein nedgang på 42 pers.	Flytting, samværsbrot og familiestruktur i endring - Utviklinga kan forklarast med at det har blitt ein lågare terskel for å ta kontakt og/eller melde frå til barnevernet.	- Positive haldningar i lag og organiasjonar bidreg til at ungdomar som er einslege mindreårige flyktningar vert godt integrert, får seg utdanning og vert uavhengig av hjelp frå det offentlege på sikt.
Fråfall i vidaregåande skule	I 2015 var det 87% som fullførte VG1,84% VG2,68% VG3, 69% VG3/VG4 påbygg	Auka migrasjon over landegrenser, fleire flyktningar og asylsøkjjarar, men også arbeidsinnvandring.	
Grunnskule mv høgaste utdanningsnivå	Høgaste fullførte utdanningsnivå i 2013: Grunnskulenivå: 33,1% Vidaregåande eller høgare nivå: 48,1% Universitet og høgskule- kort: 16,3%. Universitet og høgskulenivå –lang: 2,4%	Barn som har vore på flukt i lag med ein eller to foreldre og eventuelt søsken, ofte over lang tid, dei er ofte traumatiserte og har omfattande behov for hjelp	
Separasjonar og skilsmisser	2011: 15 skilsmisser / 12 separasjonar 2012: 8 skilsmisser / 13 separasjonar 2013: 6 skilsmisser / 22 separasjonar 2014: 17 skilsmisser / 15 separasjonar		
Barnevern	Fleire familiar med behov for bistand		

Ein pang start og flott målgang for Verdensdagen 2014, aktivitetsdag for eldre.

Oppvekst- og levekårstilhøve: Helsefremjande og førebyggjande tiltak

- Herøy har oppfølgingsteneste (OT) for elevar i vidaregåande skule.
- Lærlingeordning
- Frivilligsentral med tilbod om ulike aktivitetar
- Barnas Turlag gruppe i regi av Turistforeininga
- Fritidsklubb, juniorklubb og tysdagsklubb (utviklingshemma)
- Folkebibliotek med bøker, media og datatenester gratis til disposisjon for brukarane
- Mange positive utbyggingar i kommunen siste åra: Sunnmørsbadet, fleire kunstgrasbaner, klubbhus, aktivitetspark i Tjørvåg og på Bergsøya, ballbingar i snart alle bygder, konserthus og kino, turveggar mm
- Herøy er IA bedrift
- Kvardagsrehabilitering
- Frivilligsentralen har tilbod om ulike lavterskel aktivitetar og møteplassar

Oppvekst- og levekårstilhøve: Innspel til moglege tiltak

- Styrke og vidareutvikle Fritidsklubben
- Styrke skule- og helsestasjonstenesta
- Styrke tilbodet med miljøarbeidar i skulane
- Utvikle det tverrfaglege samarbeidet
- Bygge fleire tilpassa boligar for ulike grupper.
- Etablere fleire tilbod til dei som fell utanfor idrett, musikk og frivillige.
- Bygging av fleirbrukshall ved Einedalen skule
- Bygge fleire turveggar
- Bygge helseløyper som eldre kan nytte
- Etablere fleire aktivitetar og opplevingar for eldre.

6.4 FYSISK, BIOLOGISK, KJEMISK OG SOSIALT MILJØ

Ei rekkje miljøtilhøve har innverknad på helsa vår, t.d. støy, drikkevannskvalitet og luftkvalitet. Men også tilgong på friområder, grøntområder, sykkelveggar og nærmiljøkvalitetar har innverknad.

Det Fysiske miljøet handlar m.a. om utemiljøet i form av trafikk, forureining, tilgong til leike- og aktivitetsområder. Det handlar også om det fysiske innemiljøet. Universell utforming er også en del av det fysiske miljøet.

I høve til Det kjemiske og biologisk miljøet er vern mot smittsame sjukdomar eit viktig folkehelseiltak. Oversikt bør samordnast med smittevernlova

Det sosiale miljøet kan forståast som den sosiale aktiviteten som foregår m.a. i nærmiljøet og er tilgjengeleg for innbyggjarane. Men det sosiale miljøet handlar også om tilgjengelige arenaer for uformelle møteplassar eller universielt utforma uteområder.

Kvart år vert det registrert fleire tusen tilfelle av sjukdom som skuldast smitte frå mat eller drikkevatn. Situasjonen er generelt god i Noreg samanlikna med andre land i Europa. Dette skuldast eit godt utbygd mattilsyn, eit sterkt importvern, og at vi i 100 år har ført ein målretta nedkjemping av smittestoff blant dyr (Folkehelseinstituttet).

- 99% av innbyggjarane i 2013 var knytt til vassverk med tilfredsstillande analyseresultat med omsyn til E.coli / koliforme bakteriar.
- Når det gjeld radon, er det ikkje avdekka noko problem
- Butilhøve og tryggleik, som til dømes tiltak for å hentre trafikkulykker eller annan personskade, vert i stor grad styrt av reguleringsplanar og andre arealplanar.
- I kommunen er det i aukande grad akseptert fråvik frå gjeldande planar i enkeltsaker, noko som i ein større samanheng kan svekke planane sin intensjon om å sikre gode og trygge bumiljø
- Siste tilsyn i barnehagane frå fylkesmannen var i 2009. Herøy kommune har innført tilsyn med dei private og kommunale barnehagane anna kvart år, og rapporterar vidare til fylkesmannen.
- **Smittevernsituasjonen** i kommunen er stabil. Utfordringane er knytt til følgjande:
 - oppretthalde høg oppslutning om det offentlege vaksinasjonsprogrammet. Særskildt viktig er det å sikre at målet om 95% dekning av meslingsvaksineringsprogrammet vert nådd.
 - det er ei årleg utfordring å forebygge utbrot av meningitt (hjernehinnebetennelse) mellom ungdom, og då særskildt i russetida. Informasjon og vaksinasjon samt beredskap ved event utbrot er viktige tiltak som må oppretthaldast.
 - gjennomføring av årleg influensavaksining til personar med kronisk sjukdom og personar over 65 år.
 - kontinuerlig informasjon til ungdom om forebyggjande tiltak for å unngå seksuelt overførbare sjukdomar som td chlamydia.
- **Tuberkolosesituasjonen** i kommunen er stabil og oversiktleg.
 - Det vert årleg gjennomført eit fåtall behandlingstiltak i samsvar med sentrale retningslinjer. Dette gjeld personar som får oppblussing av tuberkulose som følgje av annan sjukdom.
 - Mottak av flyktningar eller oppretting av asylmottak krev at kommunen har eit systematisk kartleggingsarbeid i samsvar med sentralt fastsette retningslinjer og lovverk.
- Herøy har hatt utarbeida trafikktryggingssplanar sidan 2002, der prioriteringar for opparbeiding av **gang- og sykkelveg**ar og andre tryggingstiltak er høgt prioritert, men manglande prioriteringar vedk. midlar har gjort at byggingar har gått seint.
- **Elevundersøkingar:** Elevane på 7. og 10. trinn blir kartlagde i læringskultur, elevdemokrati, faglege utfordringar, felles reglar, trivsel, meistring, støtte frå lærer, støtte frå heimen, motivasjon, vurdering for læring og mobbing.
 - * svak oppgang (i positiv lei) i alle kategoriar bortsett frå trivsel og mobbing på 7. trinn som går litt ned.
 - *høgare skor på 7. trinn enn i 10. trinn, bortsett frå trivsel, mobbing, faglege utfordringar og motivasjon, som er noko høgare på 10. trinn.
 - *det har vore jobba aktivt med **vurdering for læring og klasseleiing** i perioden 2013-14-15 i Herøyskulen.
 - *Det **psykososiale miljøet** har også hatt stort fokus, og kan kanskje sjåast i samanheng med at resultatane synast stigande i kategoriar som elevdemokrati og felles reglar på begge trinn, samt betre resultat i trivsel og mobbing i 10. trinn.
 - Alt-i-alt er resultatane for Herøyskulen i ei positiv utvikling.
- Tilbod om -) i regi av Bergsøy IL for 2.-7.klasse er eit verifullt supplement til den ordinære SFO-ordninga, særleg for dei eldre barneskuleelevane.
- **Det sosiale miljøet:** Tilbakemeldingane tyder på at Herøy har mange flotte møteplassar, spesielt knytt til lag og organisasjonar. Men vi registrerer likevel ein del unge som opplever einsemd og depresjon og som har vanskar for å finne seg til rette, eller finne sin plass.
- **Litt om ungdata:** Dei aller fleste elevane trivast godt på skulen, men ca 20% av elevane gruer seg for å gå på skulen. Ca 66% av ungdomane melder at dei har ein venn dei kan stole på. Ungdomane meiner her er tilfredsstillande i høve til idrettsanlegg (70%), og kulturtilbod (65%). Ca 47 – 60% melder at møteplassar opplevast passande. Dei eldste ynskjer meir "passande" lokalitetar.
 - Ca 65% av elevane i 8. kl driv fast aktivitet i eit idrettslag – minkande til 31% i vidaregåande skule.
- Det er oppretta **asylmottak for einslege mindreårige** flyktningar på Urheim i Fosnavåg frå februar 2016. Det er gjort avtalar om inntil 40 flyktningar i alderen 15 – 18 år.

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø: Status	Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Drikkevatt: Herøy har i dag 6 vasslag: Herøy Vasslag, Moltustranda Vassverk, Stemmedalen Vasslag, Nerlandsøy Vasslag, Kvalsvik Vassverk, Runde Vassverk. Alle vassverka levere tilfredsstillande vasskvalitet etter forskrifta. Einskilde delar av kommunen har ikkje tilgang på vatn frå organisert vassverk	Sikre vasskjelder	Ei utfordring i beredskapssamanheng
	Stemmedal Vasslag har slite med høge fargetal	Risiko for smitte av t.d. e.coli kan vere eit problem for ei mindre sårbar gruppe personar dersom det ikkje er tilfredsstillande vasskvalitet.
	Manglande utbyggingar i Jøsok/Voldnes, Bø/Sande og delar av Runde	I høve til smittevern er det viktig å oppretthalde ei god og trygg vassforsyning i samsvar med sentralt fastsette retningslinjer og kvalitetskontroll.
Radon. Det er utført 125 målingar i skule / barnehage i 2014. Høgste verdi 390 bq/m ³ . Seinare kontrollmålt og godkjent. Strålevernforskrifta rår til at opphaldsrom ikkje bør overskride 100 – 200 bq.	Dårleg ventilasjon. Eldre bygg oppfyller ikkje nye radonkrav. Liten radonfare på våre kantar. Alle nye bygg vert bygt med radonsperre.	Liten risiko for helseskade. Radongass kan utvikle lungekreft. Dersom bygningar med høge radonverdiar er opphaldsrom, skal desse fylgjast opp med trinn-2-målingar
Trafikktryggingstiltak: Mange unge brukar sykkel. Herøy har hatt utarbeida trafikktryggingssplan sidan 2002. Gjeldande trafikktryggingssplan er 2015-2018. Det er gjort barnetrakkregistrering i 2012. Til tross for auka antal køyretøy, går ulukkestalet ned. Manglande trygge og sikre gang- og sykkelveggar, gjer at ein del elevar får tilbod om buss til og frå skulen. I trafikktryggingssplanen er eit stort antal trafikktryggingstiltak opplista og lagt inn i framtidige planar for prioritering og utføring. Trafikkopplæring i grunnskulen er eit viktig tiltak som vert gjort med jamne mellomrom	Mange utsatte vegstrekningar i Herøy manglar gang og sykkelveg	Ein får auka bilbruk. Større risiko for ulykker som fylgje av meir trafikk og deling av køyrebana med andre trafikkantar
	Tryggare køyretøy. Oftare kontroll.	Mange vert køyrde til skulen av foreldre etc, og gjer det utrygt for gåande / syklande.
	Manglande sikkerheit / trygghet	Tryggare ferdsel for alle trafikkantar
Skulemiljø / mobbing: Ungdataundersøkinga syner at 93-97% av elevane i ungdomstrinnet trivast på skulen, og dei aller fleste har gode relasjonar til sine venner. Ungdata undersøkinga syner at det skjer ei gradvis forverring av opplevd livskvalitet ut over i ungdomsåra med ei markert forverring ved overgang til vidaregåande. 4% i 8. kl til 11% i 1. vidaregåande	Årsakene kan vere samansette og komplekse, og kan vere skulemiljø, læringsmiljø, heimemiljø og individuelle faktorar.	

melder at dei vert mobba kvar veke. Jentene melder ein klart dårlegare livskvalitet enn gutane opp over i tenåra.	Reklame og påverknader via sosiale medier kan også vere med på å forsterke vanskane som dukkar opp.	
Utbygging av Gang- og sykkelvegar har ikkje hatt høg nok prioritet i Herøy til å henge med i samfunnsutviklinga. Lange strekningar rundt i kommunen manglar, spesielt i tilknyting til skule- og aktivitetsområder. Tilgang til nærturterreng: Herøy har lett tilgang på rekreasjons- og nærturterreng.	Ikkje høgt nok prioritert område. Det er stort behov for tryggare sykkelveg mellom bygdene og spesielt i tilknyting til skule og aktivitetsområder. LNF-områder og fjellområder er ikkje utbygt	Manglande gang- og sykkelveg ar aukar bilbruken, som igjen gjev større risiko for ulykker som følgje av meir trafikk og deling av køyrebanane med andre trafikkantar. Barn vert køyrt til aktivitet Meir forureining Færre høve til fysisk aktivitet. Tilgang til natur gjev høve til leik og fri utfolding, kreativitet og fysisk aktivitet
Det er oppretta asylmottak for einslege mindreårige mellom 15-18 år på Urheim i Fosnavåg	UDIs anslag er på 20.000-25.000 asylsøkere i 2015 og meir enn 30.000 i 2016. I tillegg kjem kvoteflyktningar	Integreringsmyndigheitene ber kommunane busette fleire flyktningar enn dei hittil har bede om. Passande husvære og arbeid skapar hindringar

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosial miljø: Helsefremjande og førebyggjande tiltak i kommunen

- Barnerepresentant som tek vare på barn og unge sine interesser i plansaker
- Utgreiing av konsekvensar for folkehelsa i all sakshandsaming
- Klimaplan
- Innsamling av plast og papir i SSR
- Brukarmedverknad i kommunen: Eldreråd og ungdomsråd for alle aktuelle saker til uttale i forkant
- Herøy har mange frivillige organisasjonar som tek vare på det sosiale miljøet til born og unge
- Siste par åra har 5 frivillige organisasjonar merka turstiar i sine nærfjellområde
- God barnehagedekning
- Skulefritidsordning (SFO) i dei største skulane.
- Fotballfritidsordning i regi av Bergsøy IL.
- Det vil vere behov for Systematisk helsehjelp inkl. oppfylgjande smitteverntiltak til asylsøkjjarar
Dette må dekkjast opp av tilskot som kommunen får i samband med etablering av mottak for mindreårige.

Fysisk, kjemisk, biologisk og sosialt miljø: Innspel til moglege framtidige tiltak

- Utarbeiding av nærturkart for dei nære fjellområda våre.
- Prioritere utbygging av trygge gang- og sykkelveggar.
- Etablere sykkelparkeringsplassar med tak over i tilknytning til offentlege bygg.
- Opparbeide fleire turveggar / turløyper i kommunen.

6.5 SKADER OG ULYKKER

Ulykker som fører til personskade er ei stor utfordring for folkehelsa. Personskader som følgje av ulykker er nesten av same storleik som kreft, målt i tapte leveår. Ulykker med personskader tek relativt mange unge liv, og er den største dødsårsaka for personar under 45 år.

Folkehelseinstituttet si grunngjeving for val av indikator: Sjølv om dødelegheita av skader og ulykker har gått nedover sidan 1950-talet, er skader forårsaka av ulykker framleis eit helseproblem, spesielt blant barn, unge og eldre. Blant eldre er hoftebrot spesielt alvorleg fordi det kan føre til redusert funksjonsevne og trong om hjelp, og dermed redusert livskvalitet. Blant ungdom og unge menn er trafikkulykker årsak til både redusert helse og tapte liv. Det er eit stort potensiale for førebygging av ulykker. Personskader behandla i sjukehus syner berre omfanget av dei mest alvorlege skadane som følgje av ulykker.

- Registrerte døgnopphald i sjukehus for ferdigbehandla pasientar frå Herøy i 2015 er lik 0
- Antal liggedøgn for utskrivingsklare pasientar frå Volda sjukehus har gått kraftig ned frå ca 150 i snitt pr. mnd i 2011 til 4-5 i snitt i 2013 og ca 10-12 i 2015.
- Registrerte ulykker i Herøy i perioda 2010 – 2015: 57 ulykker, 69 skadde, 7 hardt skadde og 62 lettare skadde. Ulykkene fordeler seg over heile året.
Trafikkantgruppe: Bilfører 35, passasjer 14, stor motorsyssel 4, Lett motorsyssel 4, sykkel 4, fotgjenger 6.
Flest skadde i alder 15-17år:12personar, 18-20år:8, 21-24:9, 25-34:7, 35-44:8, og 45-54:8.
Dei aller fleste ulykken ligg langs FV654 og langs Hjelmsetvegen, Nærø-krysset, Frøystad-Røyra, Tjørnvåg og Myrvåg-Dragsund.
- Herøy kommune hadde null liggedøgn på utskrivningsklare pasientar frå Ålesund og Volda sjukehus i 2015. Dette tyder på at kommunen har lagt veldig godt til rette for å ta imot utskrivingsklare pasientar. Det er avsett 2 sengeplassar i Myrvåg Omsorgsenter til øyeblikkeleg hjelp – innlegging.
- Det er ikkje rutinar for utlevering av Sandstrøbøtter i Herøy kommune.
- Eigeomsavdelinga gjennomførte årskontroll av leikeplassar ved skular og barnehagar i 2015. Det vart nytta interne ressursar. I 2013 vart det nytta eksterne ressursar.
- Barnetrakkundersøkinga som vart gjort i 2012 avdekkar m.a. kvar borna føler seg utrygge i trafikken, og til og frå skulen. Det er svært viktig å legge til rette for trygg ferdsel til og frå skule og aktivitetar.

Innleggingar for Herøy (antal pr 1000 innbyggjarar) pr pasientgruppe pr år. Nokre utplukka grupper

	Innleg- g- ingar totalt	Kreft- sjuk- domar	Hjerte- innfar kt	Lunge- beten- nelser	Nyre, urin, prostata	Hjerte- sjuk- domar	Buk og bekken	Hjerne- slag mm	Fordøy- ings- systeme t
Herøy 2012	360	15	14	7	17	14	3,5	15	16
Herøy 2014	328	15	14	6	17	14	3,5	10	22
Ulstein 2012	295	12	12	5	11	13	3	12	16
Ulstein 2014	226	15	8	3	12	11	2	8	15

Ser ein tala etter 2. tertial 2015, har fleire av gruppene nærma seg for dei 2 kommunane

Skader og ulykker: Status	Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Sjukehusinnlegging etter ulykker mm Akuttskade hofte / lår pr. 1000 i 2012: 0,8 Akuttskade hofte / lår pr. 1000 i 2014: 1,1 Diabetes inkl. komplikasjonar i 2012: 1,6 Diabetes inkl. komplikasjonar i 2014: 1,0	Ulike årsaker og diagnoser	Trong om akuttmottak i Volda sjukehus Redusert funksjon og livskvalitet
Trafikkulykker: I 2010 vart det 15 trafikkulykker. I 2015 var det 3 trafikkulykker. Det har ikkje vorte drepte i trafikkulykker i Herøy i tidsromet 2010-2015	Betre bilar, betre vegar, betre trafikkopplæring, meir kontroll. Enkelte vegstrekningar og vegkryss er meir ulykkesbelasta enn andre.	Ulykker og langtidsopphald kan få konsekvensar for plassane for korttidsopphald / øyeblikkeleg hjelp i Myrvåg Omsorgsenter.

Skader og ulykker: Helsefremjande og førebyggjande tiltak i kommunen

- Myrvåg Omsorgsenter: 2 plassar for øyeblikkeleg hjelp, og utskrivingsklare pasientar frå sjukehus.
- Herøy har gjennomført fleire rosanalyser (ROS)
- Herøy har ein ROS-modul i kvalitetslosen. Nokre bruker den og andre gjer det på annan måte.
- Vi har ein kriseplan som ligg oppdatert i Kvalitetslosen
- Gode rutinar for kommunal brøyting og strøing.
- Årleg kontroll av leikeapparater i barnehage og skule
- Sandkasser vert utplasserte etter ynskje
- Brannførebyggjande dag / brannveke på hausten / kampanjar
- Brannøvingar i kommunale institusjonar kvart år, delvis 2 årleg
- Trygt heim for ein 50-lapp (drosjeordning for ungdom)
- Tryggleik i skulane, gjennomgang av branninstruks med elevar og tilsette
- Alle 1. klassingar får utdelt refleksvestar av politiet
- Aksjon skulestart om hausten der politiet er tilstades og fylgjer med. Bilbelte. Ikkje for mange i bilen. Fart i skuleområdet.

Skader og ulykker: Innspel til moglege framtidige tiltak

- Viktig å prioritere tilrettelegging av trygg ferdsel til skule og aktivitetar.
- Årlege haldningsskapane tiltak / kampanjar knytt til bruk av refleks, redningsvest og bilbelte.
- Sykkeltkontroll for 5. klassingar saman med politiet
- Trafikkalt grunnkurs opp mot sertifikat for alle 10. klassingar
- Brannførebyggjande brosjyre / kampanjer / eldre / sam.arb. heimetenesta. (Brannvesen)
- Fallførebyggjande brosjyre til utlevering
- Brosjyre til heimebuande eldre inkl. informasjon om m.a. kosthald, fysisk aktivitet
- Betre tilrettelegging i sentrum for å betre tilgjenge for rullestol og rullator, m.a. vedk. plassering av reklameskilt, fjerning av is på tak, strøing på gåveggar / fortau
- Utlevering av sandstrøbbøtter til eldre etter ynskje.

6.6 HELSERELATERT ÅTFERD

All åtferd som kan ha innverknad på helsa, kallar vi helserelatert åtferd. Det kan til dømes vere fysisk aktivitet, ernæring, bruk av tobakk og rusmiddel. Helserelatert åtferd kan også omfatte seksualåtferd og risikoåtferd som kan føre til skader og ulykker.

Førstegongsfødande i Herøy røyker mindre, men erstattar i ei viss grad røyken med snus. Det har vore ei sterk auke i snusbruk blant unge dei siste tiåra, også blant unge kvinner. Det er bekymringsfullt at så mange unge jenter snuser, fordi det kan føre til at fleire gravide vil bruke snus i åra som kjem. Snusing i svangerskapet gjev risiko for fosteret som på mange måtar er lik risikoen ved røyking i svangerskapet. Det er sterke haldepunkt for at snusing i svangerskapet gjev auka risiko for lav fødselsvekt, for tidleg fødsel og dødfødsel.

I ungdata-undersøkinga syner resultatet at ca 7% av elevane i 1. vidaregåande skule røyker dagleg (Herøy). 2% av 10.klassingane røyker.

Same undersøkinga syner at 18% av elevane i 1. vidaregåande snusar dagleg. 7% av 10. klassingane.

11% av elevane i 1. vidaregåande (Herøy) og 8% av 10. klassingane drikk alkohol 1-3 gongar i månaden.

47% - 37% av elevane i hendsvis 1.vidaregåande (Herøy) og 10. klassingane, melder at dei enkelt kan skaffe seg hasj / marihuana på 2-3 dagar.

Når det gjeld Fysisk aktivitet syner Ungdata-undersøkinga at deltaking i organisert trening i idrettslag går jamt attende frå 8. klasse til 1.vidaregåande skule. På tilsvarande måte skjer det eit fall i uorganisert trening / friluftsliv i same overgangen.

Eit apropos er det også at 18% av elevane i 1. vidaregåande (Herøy) og 14% av elevane i 8.kl. seier dei aldri eller sjeldan har gjort så mykje fysisk aktivitet at dei har vorte andpusten eller sveitt.

Helsesøstra i skulehelsetenesta har prosedyre på å vege og måle høgda på elevane i 3. og 8. klasse. Det er registrert overvekt på elevar i desse klassetrinna i fylgje folkehelsestatistikken.

Overvekt inkl. fedme for 17-åringar er høgare enn fylket og landet forøvrig (folkehelsebarometer)

I Herøy er det eit aktivt LAN-miljø. Ungdomar møtest i store arrangement i fleire av skuleferiane. Aktiviteten er eit positivt og rusfritt tilbod til ungdom, men er prega av mykje stillesiting. Våken heile natta gjennom og et i stor grad usunn mat og drikk brus, og spelar data, ofte fleire dagar i strekk.

Overvekt og fedme for menn i Herøy er generelt høgare enn i landet forøvrig. (35% mot 25%)

Fysisk inaktivitet er høgare i Herøy enn fylket og landet forøvrig. (Fylkesstatistikk)

Tannhelsa melder at 89,3% av 3-åringane i Herøy er utan tannrote mot 93% på Søre Sunnmøre totalt. Dei melder vidare at 8,8% av 18-åringane i Herøy er utan tannrote mot 15% på Søre Sunnmøre totalt. Tabellen samla for alle mellom 3 og 18 år viser at det er meir karies i Herøy enn gjennomsnittet for Søre Sunnmøre

Muskel- og skjelettplager er høgare i Herøy enn fylket forøvrig (fylkesstatistikk)

Alkoholkonsumet har auka for den vaksne befolkninga dei siste 10 åra

Ungdomen rusar seg stadig mindre, viser folkehelsebarometeret, snitt 3,6% mot 12% i fylket f.ø.

I arbeidet med fråfall i den Vidaregåande skulen, er det behov for å ha ei heilskapleg og langsiktig satsing med omfattande samarbeid mellom kommunar og fylkeskommunar.

Kosthald

Kommunen bør ha særleg fokus på tidleg innsats i høve kosthald og fysisk aktivitet. Det er grunn til uro når helsestasjonen registrerer ei auke i overvekt blant barn og unge. Oppgåva med å måle og vege elevane tek ikkje så lang tid, men dei elevane som vert fanga opp ved ei slik screening må følgjast opp. Denne oppfølginga må skje over tid, då det tek tid å endre levevanar. Eit samarbeid med foreldra er avgjerande. Helsestasjonen har prosedyrar for oppfølging, men helsesøstrene treng samarbeidande partar og ressursar i eit slikt arbeid slik at eleven får best mogleg oppfølging og resultat.

Helsesøstrene opplever at det å motivere foreldre til endring av levevanar som gjeld heile familien, er det det tyngste, og mest tidkrevjande arbeidet, og dessverre noko ein ofte ikkje lukkast med. Ein ser at ei endring i heile familien sine levevanar er det som skal til, for å oppnå endring i uheldig vekt hos barn og unge.

Når det gjeld overvekt og fedme, er det eit paradoks i kombinasjonen av gode/sunne aktivitetstilbod i kommunen og kantine/kiosk som freistar med mykje usunn / helseskadeleg kvardagsmat for ein kropp i vekst. For barn og unge med langt mellom måltida og pengar i lomma er dette ei felle. Det er ofte både enklare og billigare å velje det usunne framfor det sunne alternativet.

Helsestasjonen har materiell med informasjon om kosthald og har materiell som kan nyttast i samtalar med borna og foreldra. Kreftforeininga har også utarbeidd plansjar om kosthald og fysisk aktivitet til bruk i helsestasjonen. Desse kan nyttast i samtalar med elev og foreldre.

Røyking.

"Fritala" går ned – tobakksbruken går ned blant dei unge. "Fritala" går ned frå 48% til 43% i 2015. Hovudårsaka kan vere at røyking har vorte eit mindre problem då færre røyker.

"Fri" handlar også om snus som har vorte styrka spesielt på dette området, og no går også snustala ned blant dei unge.

I 2015 var det registrert 2 gravide som røykte i starten av svangerskapet. Det vert i svangerskapsomsorga gitt informasjon om skadeverknader ved røyking i svangerskapet.

Rus og psykisk helse

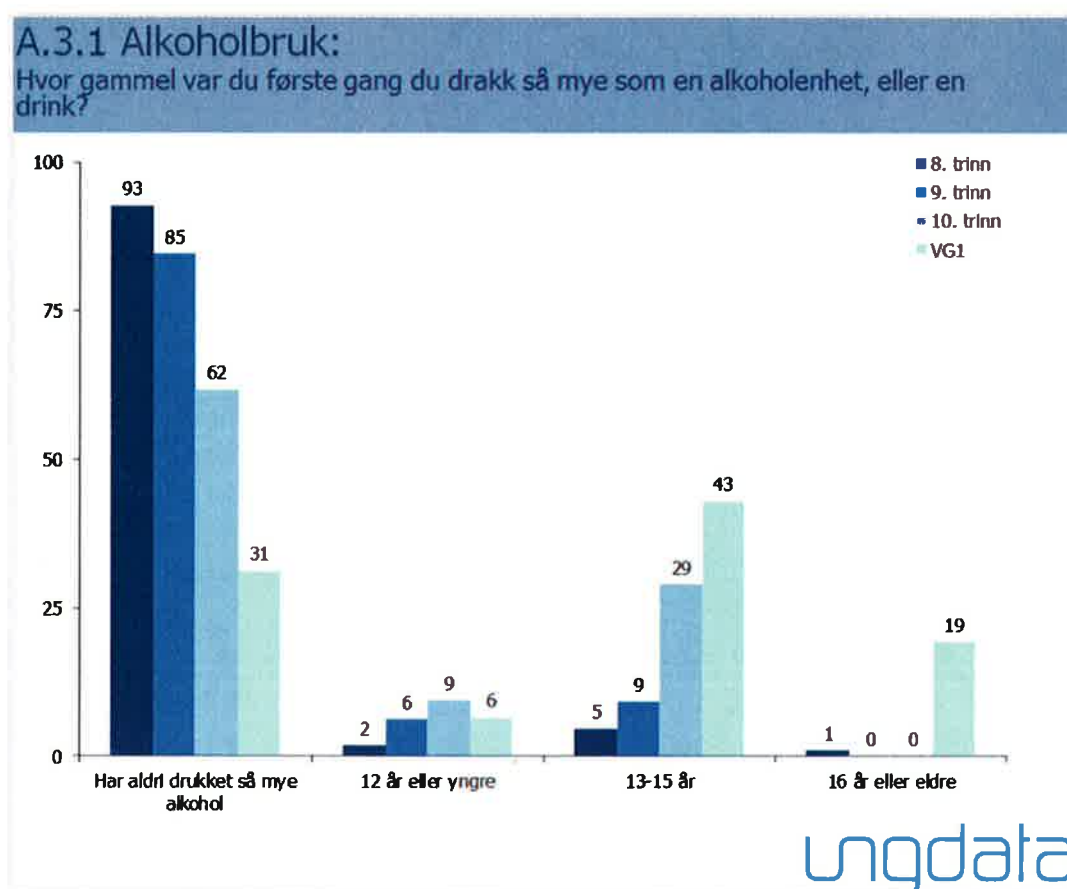
Folkehelserapporten 2014 syner at alkoholkonsumet i Noreg har auka med ca. 40% siste 20 åra (frå 15 år og oppover). Det er framleis fleire menn enn kvinner som brukar alkohol, med unntak av vin. Det er elles ei auke i forbruk av alkohol blant kvinner dei siste åra. Del eldre over 70 år med problematisk alkoholkonsum har auka frå under 0,5 prosent til 4,5 prosent.

Resultat frå Ungdataundersøkinga syner at ungdomen rusar seg stadig mindre, medan vaksenbefolkninga rusar seg stadig meir, jf. Folkehelse rapporten 2014.

Kommunepsykologen.

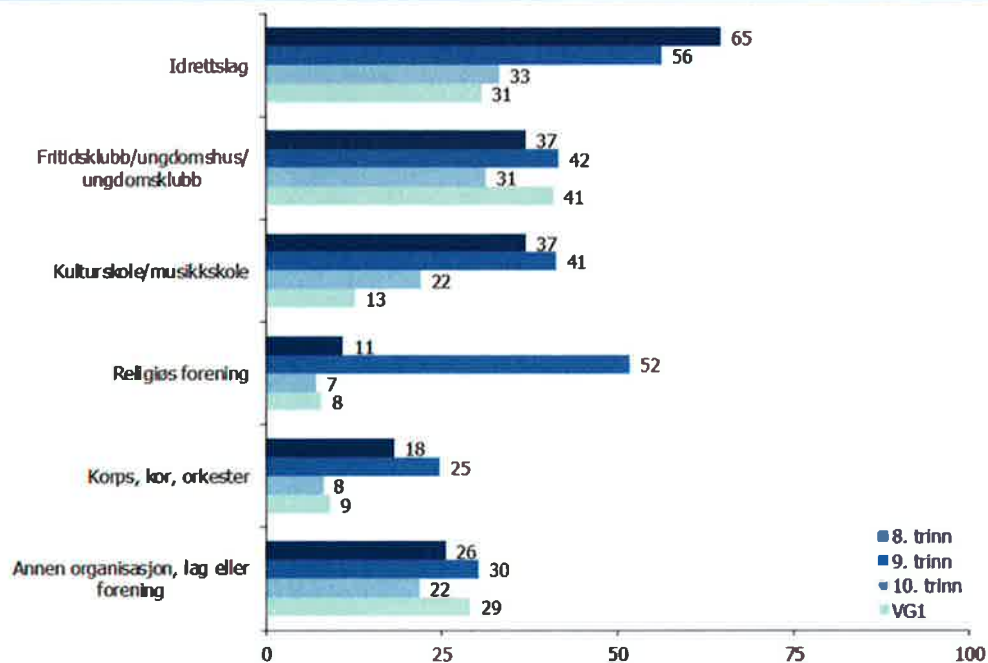
Kommunepsykologen vegleiar kvar veke i seksjon for psykisk helse, er vegleiar i individuelle saker for psykomotorisk fysioterapeut, vegleiar for PPT og barnevern, samarbeidar med ergoterapeut, flyktingtenesta, kommunelegane, smertegruppe, kriseteam, og direkte klientarbeid mot enkeltpersonar, klinisk arbeid, og støtte og rådgiving mot ulike seksjonar.

Nokre grafar frå Ung-Data-undersøkinga i 2014

Fritid – organisert:

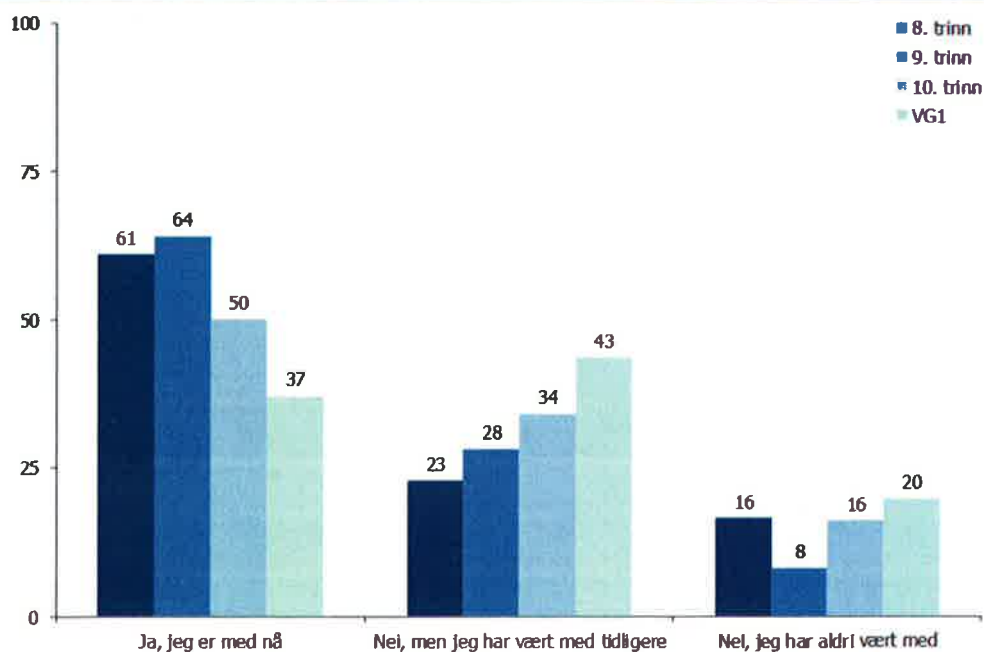
Hvor mange ganger den siste måneden har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i følgende organisasjoner, klubber eller lag? (Andel «Minst én gang»)

ungdata

Fritid – organisert:

Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år?

ungdata

Helserelatert åtfærd: Status		Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Fysisk aktivitet	Ungdata-undersøkinga syner at 56% i 8.kl minkande til 18% i 1.VGS trener eller konkurrerer i eit idrettslag. 81% av elevane i 8.kl trener / trimmer på eiga hand minkande til 60% i 1.VGS	Idretten toppar laga så ikkje alle får vere med. Tid framfor dataskjermen. Vert køyrd til og frå aktivitet. Mykje organisert aktivitet – mindre fri aktivitet	Dårleg motorikk Utvikling av livsstilssjukdomar på sikt
Kosthald	I fylgje barnevekststudien dei seinare åra, har 16% av 3. klassingane utvikla overvekt / fedme Dei unge tyr ofte lett til usunnmat – ynskjeleg med sunne alternativ, m.a. i Sunnmørsbadet og i kinoen	Auka tilgang til usunne produkt og betre økonomi. Det er i dag stort fokus på kosthald i media Kursa er eit ledd i å få dei unge til å ete meir fisk i kvardagen.	Dårlegare tannhelse. Utvikling av livsstilssjukdomar på sikt. Det kan resultere i betre tilgang på sunne matvarer etter kvart
	I 2014 og 2015 vart det avholdt fiskesprellkurs i Herøy for barnehagetilsette	Knapp tid om morgonen, betre økonomi, tilgjenge til butikk nær skulen med bollar, brus og energidrikk.	Helsemyndigheitene meiner at fisk er noko av dei sunnaste vi kan ete.
	Mange elevar i ungdomsundersøkinga et sjeldan eller aldri frukost (78% i 8.kl og 52% i 1. vidaregåande et frukost kvar dag)	Lite samling rundt frokostbordet og måltid for øvrig Kanskje vert barn av fedre som er sjømenn og heime store delar av året, oftare køyrde til og frå aktivitetar, i motsetning til dei som har foreldre med mindre tid	Auka inntak av energidrikk. Svingingar i blodsukkernivået høgt / lavt. Utan frukost dårlegare konsentrasjon, humør og arbeidslyst.
Overvekt og fedme	Overvekt og fedme i Herøy ved sesjon 1, kjønn samla, viser i snitt 2011-2014: 28,7%. Landsgjennomsnittet: 21%		
Fysisk inaktive	Statistikkbanken viser at 17,6% av herøyværingane er fysisk inaktive	Ein stor del av ungdomen sit mykje på data, et og drikk usunt og mange nyttar delar av natta	Utviklar overvekt og fedme i tidleg alder som er vanskeleg å hanskast med seinare i livet.
Røyking	17% av kvinnene i Herøy røykte i 2005. 13% røyker i 2014	Innføring av røykelova i 2004. Ikkje inn å røyke lenger	
	Ungdata-undersøkinga syner at dei unge røyker mindre enn tidlegare.	Mellom dei unge har mykje av røyken blitt erstatta med snus.	Nedgong gjev mindre risiko for luftvegssjukdomar (asma, emfysem, bronkitt,

	Ungdata-undersøkinga syner at ca 7% av elevane i 10.kl røyker sjeldnare enn ein gong i veka		kronisk obstruktiv lungesjukdom), kreft og hjarte- karsjukdom og redusert dødlegheit
Rus	Ungdata-undersøkinga syner at 7% av 10.klassingane og 18% av vg1-elevar har drukke seg synleg berusa 2-4 gongar siste halvår	Auka tilgang til drikkevarer, betre økonomi, meir reising og billegare alkohol.	Vaksne kan vere dårlege rollemodellar med negative påverknader overfor barn og unge. Vald i nære relasjonar. Helseskader og livsstilsjukdomar.

Helserelatert åtferd: Helsefremjande og førebyggjande tiltak i kommunen.

- Herøy 10 på topp
- Kulturskule
- Fødselsførebuande samtalar og heimebesøk til familiar med nyfødde barn, helsestasjon / jordmor
- Helsestasjon for ungdom
- Helsesøster knytt til skulane
- Helsesøsterteneste på vidaregåande skule
- Fiskesprellkurs for barnehagane
- Bra mat-kurs og praktisk matlagingskurs implementert i introduksjonsprogrammet for flyktningar
- Matombringing
- Natteramnordning

Helserelatert åtferd: Innspel til moglege framtidige tiltak

- Bygging av turveg rundt Myklebustvatnet - helseløypestandard
- Etablering av turveg rundt Djupvikvatnet i Myrvåg
- Bygging av gapahukar i fjellet som viktige møteplassar for auke av aktivitet og turglede
- Styrke skulehelse- og helsestasjonstenesta og tenesta for rus og psykisk helse
- Kompetanseheving kosthald og fysisk aktivitet for tilsette i helsestasjon, barnehage og skule
- Aktivitetsplan for barn og unge og aktivitetsplan for vaksne i regi av lag og organisasjonar
- Aktivitetstilbud til barn og unge som er lite fysisk aktive / uorganisert ungdom
- Etablering av "Retningsliner for mat og måltid i barnehage og skule" i alle barnehagar og skular, for foreldre til 3. klassingar i risikograppa, og for ungdom (8. klasse) i samarbeid med skulane.
- Vasskjølarar i alle skulane
- Auke tannhelsa for barn, unge og eldre.
- Førebyggjande tiltak for born og unge med utgangspunkt i funn i Ungdataundersøkinga

6.7 HELSETILSTAND

Helsetilstand er befolkninga si helse målt ved ulike mål, til dømes risikofaktorar, førebyggbar sjukdom, trivsel og meistringsressursar eller meir indirekte mål som sjukefråvær o.l.

Helsetilstande i Noreg har vorte mykje betre gjennom det siste århundret. Levealderen har auka dramatisk. For kvart tiår har gjennomsnittleg levealder auka med 2-3 år. Auken er størst i gruppene med høg inntekt og høg utdanning. Vi kan lese meir om helsetilstanden i Noreg i rapporten "Helsetilstanden i Norge".

Årsaker til sjukdom og plager er samansatt. Levekår, levevanar, oppvekstmiljø og arv spelar ei stor rolle.

Trivsel og meistring er avgjerande for å kunne oppleve god helse. – Trivsel i notida gjev god helse for framtida. Ungdata og tilstandsrapporten for Herøyskulen syner stort sett at ungdomen trivst og har det bra, både i heimen, skulen og på fritida. Det er likevel grunn til å vere merksam på erfaringane som kjem fram gjennom Ungdata-undersøkinga og erfaringar frå dei ulike sektorane og kommunespsykologen.

Oppsummering frå Ungdata-undersøkinga syner at:

- Ca 95% av elevane på ungdomstrinnet trivast på skulen.
- Dei fleste elevane oppgjev at dei har gode relasjonar til sine vener.
- Ca 90% oppgjev at dei har gode relasjonar til sine foreldre.
- Ca 6% oppgjev at dei vert mobba veke.
- Berre ca 14% av elevenane i vg1 oppgjev at dei trenar aktivt.
- 2% i 8. og 14% i vg1 oppgjev at dei har blitt tilbode Marihuana.
- 7% av elevane i Vg1 oppgjev at dei røyker dagleg

Det knytter seg bekymring til den psykiske helsetilstanden i ungdata mellom dei unge, og då særleg for jentene. Desse utviklingstrekk er i samsvar med det ein ser elles i landet. Når det gjeld plaging, mobbing, trugslar eller utfrysing, er det ikkje stor prosent som seier at dei har vorte utsatt for dette. Men for dei det gjeld, er det veldig vanskeleg og kan få alvorlege konsekvensar for framtida. Derfor er det avgjerande at kommunen har gode strategiar for korleis ein kan førebygge, og korleis ein skal gripe det an når det skjer. Ungadatarapporten viser:

- Betydeleg fleire jenter enn gutar oppgjev at dei opplever psykiske plager.
- Ca 13% av jentene i ungdomstrinnet og 26% av jentene i vg1 opplever høg grad av depressivt stemningsleie.
- Viktig å vere Obs på den unge befolkninga med dårlege leseferdigheiter, fysisk inaktive og fedme.

Herøy kommune har tilsett kommunepsykolog i 100% stilling. Tenesta har i tillegg psykiatrisk sjukepleiar, dagsenter for psykisk sjuke, og bustadar for denne gruppa. Kommunepsykologtenesta har gjennomført KID-kurs våren 2015. Tenesta kan gje tilbod om Kurs i Depresjonsmeistring (KID-kurs) til ungdom og vaksne

I høve til psykiske lidningar og legemiddelbrukarar viser folkehelsestatistikken at Herøy har ca 120 personar pr 1000. Litt lågare enn landet for øvrig som i snitt har 130 pr 1000.

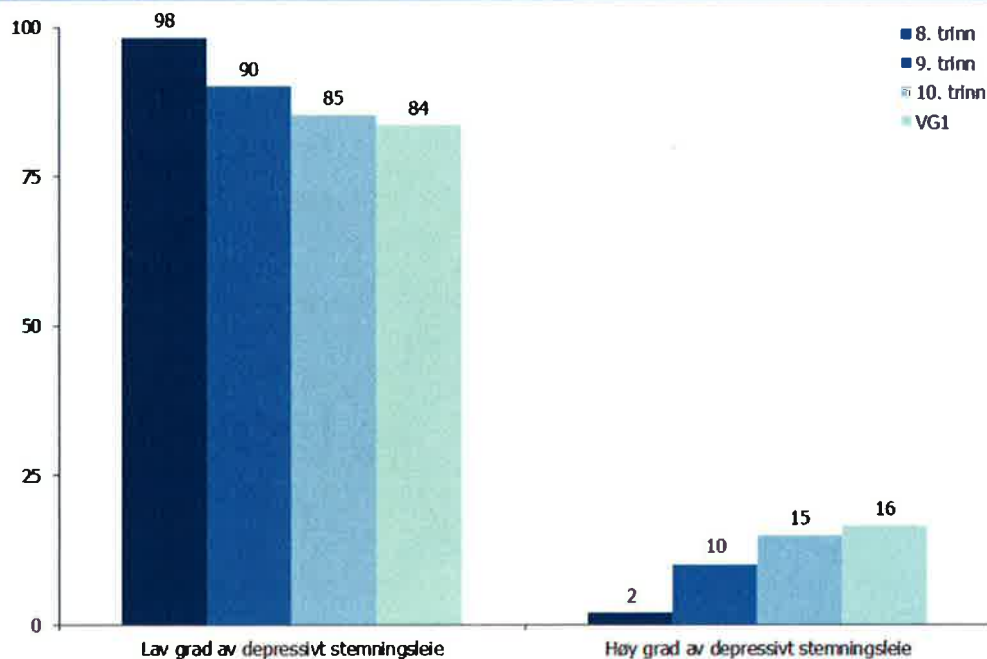
Sjukefråvær er det sagt litt om under pkt. 6.2

Rusrelaterte vanskar er det sagt litt om under pkt. 6.5.

Det er registrert ei **auke i bruk av legemiddel** til behandling av diabetes (30-74 år) frå 25% i 2007 til 30% i 2014. Det er registret ein liten nedgang i bruk av legemiddel i høve hjarte-karsjukdom og kolesterolsenkande legemiddel. Dette er tal som gir signal om at vi bør sette inn førebyggjande tiltak tidleg i barneåra, jf. dokumentasjonen frå helsestatistikken som syner overvekt og fedme mellom 3. klassingane.

Depressivt stemningsleie:

Samlemål på depressivt stemningsleie (se nøkkeltallsrapport for definisjon)

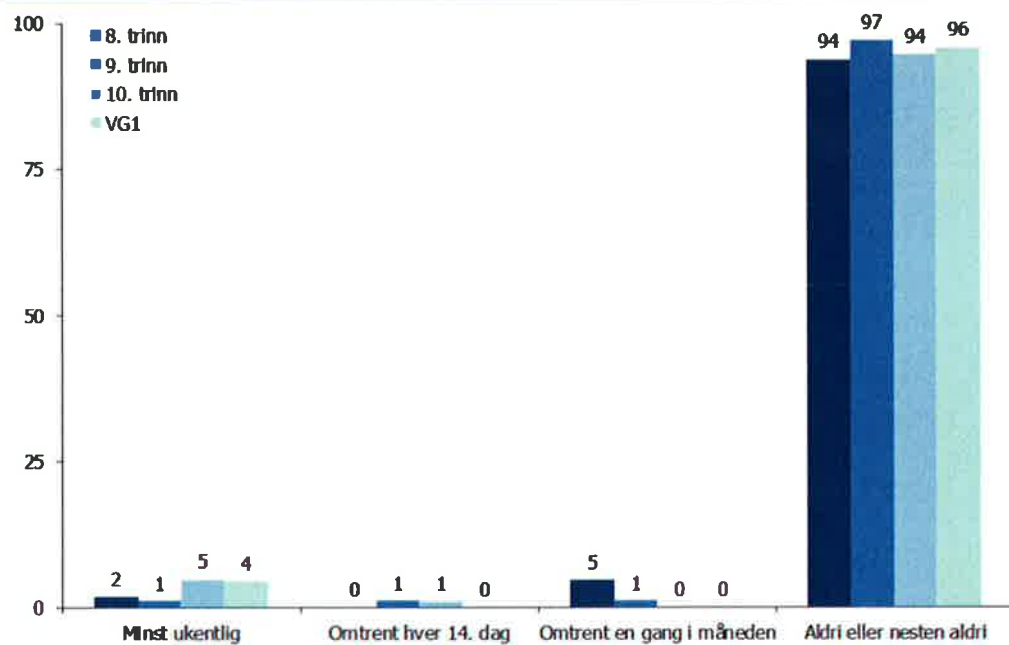

ungdata

Mobbing, plaging og utfrysing – utøver:

Hender det at du er med på plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

Minst ukentlig: Flere ganger i uka+omtrent en gang i uka.

ungdata

Helsetilstand: Status		Mogleg årsak	Mogleg konsekvens
Trivsel og meistring	Ungdata syner 95% av elevane i ungdomstrinnet trivast på skulen. Ca 70% av elevane synast det er svært bra i høve til idrettsanlegg i kommunen. I høve til kulturtilbodet ca 66%..	Det har vore satsa mykje på ungdomen og tilrettelegging dei siste 10 åra. Ungdomsrådet har gjort ein flott jobb.	Fleire ungdomar vil kome attende til kommunen og busette seg etter endt utdanning ute.
Kronisk sjukdom generelt	Sjå dei ulike lidingar for Herøy under	Auke i bruk av medikament kan bety auka del eldre, større alderssamansetting, fleire med lidingar, fleire som vert fanga opp enn tidlegare eller endra retningslinjer for behandling – eller ein kombinasjon.	Alle kroniske sjukdomar kan føre til redusert livskvalitet, auka kostnader for den einskilde og samfunnsøkonomiske konsekvensar.
Diabetes (sukkersjuke)	Auke i bruk av legemiddel til behandling type 2 – diabetes (30 – 74år) 25,7% pr 1000 i 2007 til 30,6% i 2014	Arv, overvekt, for lite fysisk aktivitet	Skade av blodårer og indre organ, auka risiko for hjartefarkt, hjerneslag og amputasjon, nyresvikt, nedsett syn, nedsett kjensle i beina og impotens hjå menn.
Hjarte- og karsjukdomar	Brukere av primærhelsetenesten (0-74år) i 2010: 122 pr 1000, og 118 pr 1000 i 2014.	Ein liten nedgang. Arvelege faktorar i samspel med miljøfaktorar som røyking, høgt blodtrykk, høgt kolesterolnivå og diabetes	
	Midlar mot hjarte- og karsjukdomar (0-74år) 144 pr 1000 i 2008, 148 pr 1000 i 2014	Ein liten auke	
	Spesialisthelsetenesten 20 pr 1000 i 2008 mot 18 pr 1000 i 2014.	Ein liten nedgang	
Lungesjukdomar	Kols, (+45år) spesialisthelsetenesten: 2 pr 1000 i 2008, 3 pr 1000 i 2014	Røyking, luftforureining i arbeidsmiljøet eller utandørs, arvelege faktorar, allergi og overkjensle.	Pustevanskar, hoste, trøttheit, psykiske og sosiale konsekvensar.
	Kols og asma, Legemiddelbrukarar (45-74år) 74 pr 1000 i 2008, 84 pr 1000 i 2014		
Muskel- og skjelettlidingar	Muskel og skjelettplager (0-74 år: 191 pr 1000 i 2008, 191 pr 1000 i 2014 Bruddskader: 149 pr 1000 i 2008, 130 pr 1000 i 2014 Muskel og skjelettplager (15-29år): 171 pr 1000 i 2008, 170 pr 1000 i 2014. Bruddskader: 82 pr 1000 i 2008, 68 pr 1000 i 2014	Arv, over-, under- og feilbelastning, skader.	Redusert livskvalitet, sjukefråvær, uføretrygd.

Psykiske vanskar	Samla legemiddelbrukarar mot psykiske lidingar (0-74år) (NO5a, NO6a, NO5b) 125 pr 1000 i 2008 , 119 pr 1000 i 2014 Antidepressiva : 51 pr 1000 i 2008, 54 i 2014 Sovemidler og angstdempande. 97 pr 1000 i 2008, 85 i 2014 ADHD-midler : 4 pr 1000 i 2008, 3,6 pr 1000 i 2014	Ein liten nedgang Tap av nære relasjonar, samlivsbrot, konflikhtar, psykiske plagar, rusmisbruk eller vald i familien, mobbing på skulen, digital mobbing, einsemd, traumatiske opplevingar, arvelege faktorar. Høgare krav til teoretisk kunnskap i skulen og mindre praksisfag kan også vere belastande. Konkurranse i kvardagen (t.d. i forhold til kor mange som likar deg og innlegga dine på nett)	Lidingar og kostnader
Kreft	Dødelegheit for kreft i aldersgruppa 0-74år er for menn 126 pr 1000 i 2008 og 120 pr 1000 i 2014. For kvinner i same aldersgruppe viser tala 110 pr 1000 i 2008 og 106 pr 1000 i 2014.	Utvikling av kreft: Livsstilssjukdomar som kosthald, røyking, stoff i miljøet, fedme, alkohol, infeksjonar og fysisk aktivitet påverkar kreftisiko.	Lidingar og kostnader

Helsetilstand: Helsefremjande og førebyggjande tiltak i kommunen

- Helsestasjon for ungdom
- Skulehelseteneste
- Kommunepsykolog
- Førebyggjande tiltak og OppfølgingsTeneste (OT) i vidaregåande for elevar som av ulike grunnar fell ut av skulen
- Miljøarbeidar i skulen
- Aktivitetstilbod for heimebuande eldre på omsorgsentra, Nasjonalt barnevaksinasjonsprogram, helsestasjon
- Nasjonalt vaksinasjonsprogram. 95%-100% dekning.
- Vaksinasjonspoliklinikk for utsette grupper, reisevaksinering, yrkesvaksinering 1 dg. Veka

- Meningokokk-vaksinering av elevar i vidaregåande skule
- 2 helsesøstre har ICDP-kurs (kurs i samspel mellom foreldre og barn)
- Kvardagsrehabilitering
- Sjå andre helsefremjande og førebyggjande tiltak under dei andre kapitela.
- Stor spennvidde i tilbod i regi av lag og organisasjonar.

Helsetilstand: Innspel til moglege framtidige tiltak

- Styrke skulehelse- og helsestasjonstenesta
- Framhald av kommunepsykolog i 100% stilling.
- Styrke tenesta for psykisk helse

Olaus-Jon Kopperstad
Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Andreas Kvalsund
Andreas Kvalsund
Folkehelsekoordinator

Arbeidsgruppa for folkehelse:

Elisabeth Strand Slettebøl
Randi Kvalsund Taklo
Hilde Hestås
Ole Magne Rotevatn
Eileen Gjerde
Andreas Kvalsund

Torill Myklebust / Trond Vegard Vatne

7. VEDLEGG

7.1 EIT UTDRAK FRÅ KARTLEGGINGSSKJEMA FOLKEHELSE FOR HERØY

Det vart m.a. stilt liknande spørsmål til alle sektorar / organisasjonar som nemnt under:

- 1) Kva er dei største utfordringane i kvardagen for (sektorar / organisasjon)?
- 2) Kva er dei positive og negative påverknadsfaktorane til desse utfordringane?
- 3) Aktuelle tiltak i høve til påverknadsfaktorane

Sektor / gruppa det gjeld	Status / Definer særlege utfordringar eller påverknadsfaktorar	Forslag til tiltak
Avdeling, barn, familie og helse Førebyggjande helse barn og unge	<u>Psykisk helse er truga av :</u> -lite vaksenkontakt -mobbing -dårleg sjølvbilde -forhold før og etter eit samlivsbrot <u>Fysisk helse:</u> -overvekt og fedme -feilernæring -lite fysisk aktivitet -mykje stillesitting <u>Integrering, språk og forståelse ifht familiar med ulik kulturell bakgrunn.</u>	Auka skulehelseteneste Meir tverrfagleg samarbeid ifht heim g skule. Kommunalt tverrfagleg livstilsteam bestående av lege, fysioterapeut, helsesøster, ernæringsfysiolo og event. psykolog. Samarbeide meir med t.d. Saniteten om event. "sunne kantiner" i skular og fritidsarena for barn og unge.
Legetenester	- Overvekt - Muskel og skjelettplager - Psykiske utfordringar	- Måtehald kosthald - Tilrettelegging for fysisk aktivitet - Grupperetta aktivitetar - Informasjon/ helseopplysning
Alle helsetenester	Psykisk helse påverkar: -- dårleg sjølvbilde - redsel for å delta i organiserte aktivitetar - stress og angst for å ferdest åleine i skog og mark - einsemnd/isolasjon	- Auke i bruk av fritidskontakter - Auke i tilrettelegging av grupper for trening og aktivitet

Vaksne mellom 18 og 75 år 	Vidare påverkning: - røykevaner - lite friskluft - lite sosialt nettverk - liten fysisk aktivitet - kan nytte seg lite av kulturtilbod - bruk av medikamenter - utfordringar med å bruke offentlig transport - låg inntekt - vanskar med å skaffe seg eigna bustad sentralt Fysisk helse: - mykje stillesitting - muskel og skjelettplager - overvekt og fedme - diverse biverknadar av medikament - hjerte- kar og luftvegsplager	- Auke bruk av miljøterapi – i staden for medikamentbruk - Bygge eigna gode bustadar sentralt - legge til rette for gode transportordningar - legge til rette for bruk av aktivitet i basseng og bruk av turstiar, fjell og fjøre - oppfordre personal til å motivere meir for aktivitet/mindre for stillesitting - informasjon om sunnt kosthald - omlegging av røykevaner - «Kurs i depresjonsmestring» - «sjølbilde kurs»
Barnevern Familie med lite nettverk og dårlig økonomi Barn som lever i ein vanskeleg omsorgssituasjon	- Sosialt isolerte - Dårlig eller manglande bustad - Forringa livskvalitet som påverkar livskvaliteten - Arbeid og utdanning Dårlege oppvekstvillkår vil skade fysiske og psykiske helsa	NAV vil ha ei sentral rolle i forhold til: - Økonomisk hjelp - Hjelp til å skaffe bustad - Hjelp til å kome seg i arbeid/kome inn på arbeidsmarknaden Barnevern i samarbeid med Helse ha ansvar i forhold til nettverksarbeid. Tidleg oppdaging med iverksetting av forebyggjande tiltak
Bulyst Arbeidsinnvandrar	Trivsel, Forståing, Tryggheit, Aktivitet Vere obs på at ei tenkjer annleis enn oss om aktivitet	Arrangere samlingar, særleg tilpassa denne gruppa, for eksempel i "frivillige organisasjonar Lett forståeleg informasjon Personleg invitasjon Tilrettelegging av anlegg i høve til deira behov

Barnehageavdelinga 	Mange barn har ikkje besteforeldre eller nær familie i Herøy. Dette gjeld arbeidsinnvandrarar og nokre enisk norske familier. -Stillesitjande barn, opptatt av data, mobil, ipad og spel -Psykisk helse/skilsmisse -Opplever ein del dårleg samarbeid mellom foreldre som går frå kvarandre. -Manglande informasjon -Dårleg søvnmønster barn 0-3 år. -Egoistiske foreldre – barn skal helst ikkje sove på dagtid for då får foreldra ikkje lagt dei tidleg om kvelden. Barna gir uttrykk for at dei har behov for søvn i barnehagetida.	Fleire offentlege / sosiale møteplassar Tilrettelegge for meir fysisk aktivitet, auka aktivitetstilbod Meir samtale, veiledning. Vurdere hjelp frå barnevernet. Samarbeide med helsestasjonen om veiledning
Internasjonal skule Flyktningar	-Traumar, Einsemd, Høgt sukkerforbruk blant enkelte -Krigsopplevingar - Innser konsekvensar av flukta etter ei tid i eit fredeleg land; depresjon pga alt dei har mist	Samtale psykolog Meir informasjon om verknader av å vere flyktning (normale reaksjonar)
Arbeidsinnvandrar	Røyking. Uregelmessig arbeidstid. Vanskeleg med organiserte fritidsaktivitetar med uregelmessig arbeidstid	Bør vere obligatorisk for alle å lære norsk
Bu- og habiliterings-avdelinga Utviklingshemma og andre brukargrupper som fell utanfor ordinært arbeidsliv, og som treng eit betre og breiare tilbod knytt til eit «arbeids/aktivitetstilbod».	Avhengig av politisk satsing nasjonalt og lokalt. Avhengig av økonomisk prioritet, sett opp mot andre viktige tiltak både i statleg og kommunal regi. Statleg prioritering av VTA-tiltak til grupper som ikkje kan fungere godt nok i ordinært arbeidsliv.	Planlegging og bygging av Herøy ressurscenter på kommunalt nivå. Mål: Skape ulike/differensierte arbeidsplassar. Ulike menneske har ulike preferansar! Lokalpolitisk tilbakemelding i høve nasjonale satsingar. Ei utviding av TT-korttilbodet.

«Transportfridom» til dei som ikkje er i stand til å køyre / forflytte seg sjølv. 	Manglande offentlig transport har negativ innverknad på opplevd handlefridom. Dyrt med drosje. Er avhengig av lommeboka. Fører til passivitet. Ikkje ein «eigen» bil til disposisjon = mindre grad om handlekraft/fridom. Bur i eigne leilegheiter/bustadar. Har lite sosialt nettverk. Har ikkje eit arbeidstilhøve eller aktivitetstilbod. Ikkje forståing for konsekvens av handlingar. For lite fysisk aktivitet. Medisinering kan ha konsekvens på/for fedmeproblematikk.	Tilskotsordning til eigen bil.(NAV?) Ha ein «eigen» bil til disposisjon som andre kan køyre for seg?! Politisk fokus ifht å få betre tilbod kring offentlig transport både kommunalt og interkommunalt. Støttekontakt. Hjelpe dei som er einsame til å «finne» kvarandre. Bygge nettverk. Legge til rette for sosiale møteplassar. Få eit arbeid, eller eit aktivitetstilbod. Råde til, motivere og tilrettelegge for eit sunt kosthald. Organisere fysisk aktivitet til dømes turgrupper, slik at motivasjonen får litt hjelp av ein «lovnad» om eit sosialt fellesskap. Bassentrening i nytt badeland.
Kulturavdeling Innvandrarar Leigetakarar Alle, og særleg born og unge Born og unge 	Auka deltaking i kulturlivet, samt i lag og organisasjonar: Kulturhuset: Tilrettelegging for faste og midlertidige aktivitetar. Kulturminner: Auka kjennskap til- og meir kunnskap om kvifor det er viktig å ta vare på kulturminner. Folkehelsetiltak: Førebyggjande aktivitetar Musikk: Behov for fleire aktivitetar for barn og unge der samspel har fokus.	Betre informasjon til, og kommunikasjon med målgruppa. Erfaringsutveks. Rehabilitering og modernisering av kulturhuset. Vidareføre kommunale investeringar knytt til utskifting av div. materiell. Utarbeide lokal kulturminneplan. Informasjonsarbeid knytt til kvifor ivaretaking er viktig, samt søknads-moglegheiter. Turløyper, samt organisert og uorganisert aktivitet i nærleiken av der folk bur. Auka kunnskap om mat. Vidareføre kommunale tilskotsmidlar til skilting og merking av turløyper.

Ungdomsrådet 	Ungdomen er opptekne av møteplassar. Transport i høve til "Fram flexx" (bussordning) Kinosnacs: Mykje godt , men usunt Førstehjelp: Lite opplæring/info i grunnskulen Psykisk helse: Lite kjent med at mange slit med vanskar, stress, press og/eller depresjon. Øvingslokale: Mange fine plassar på kulturhuset + musikkbrakka Snus: Det er mykje snus-bruk og ein opplever gruppepress Grøne areal: Lite aktivitet i parken Herøy LAN: Ein fin stad der ungdom er sosiale og blir kjent Rusmisbruk: Det er lett å få tak i både alkohol og narkotika, både på privatfest og på gata. Enkelte startar i svært ung alder. Mange drikk alt for mykje når dei drikk. Jobb for ungdom: Vanskeleg å kome inn i arbeidslivet	Ynskjer å pusse opp fritidsklubben og skape meir aktivitet. Transportordning innført for heile kommunen Selge sunn mat til dømes frukt og salat. Obligatorisk opplæring i førstehjelp i skulen. Info om mental tilstand/omsorg Få til øvingslokaler rundt om i krinsane. Meir fokus på snus-problemet og kan vurdere innføre av straff då det er 18-års grense. Mure opp grillar, sette opp volleyballnett i parken. Burde fått kulturstøtte om dei søker om det Meir førbyggande. MOT er veldi bra og det seminaret (Bry deg) som var med Gard Varholm, faren til ho jenta som døde og politiet skulle ha vore ei årlig ordning for alle 8.klassinga. Folk skulle lært at det går an å drikke litt og ikkje bli dritings. Det skulle vore ei slags utplasseringsordning slik at ungdommar fikk arbeidstrening og fikk referanser dei kunne vise til når dei søkte jobb.
Pleie- og omsorgsavdelinga Sjukeheimspasientar 	Treng tilfredsstillande dekning av personale (kvalifisert og tilstrekkelig med tid) Har vakante stillingar, spesielt for lege- og sjukepleiegruppa Samhandlingsreforma har ført til meir aktiv behandling og nye, utfordrande oppgåver. For å løyse det treng vi rett fagkompetanse.	➤ Endring av ansvar for arbeidsopp-gåver; tenkje nytt på kven som gjer kva. Eks sjukepleiar treng ikkje ha ansvar for aktivitetstilbod ➤ Betre rekrutteringsarbeid ➤ Auka legedekning i sjukeheim ➤ Eigen sjukeheimslege ➤ Stenge gjennomfartstrafikk ved Herøy omsorgssenter

	Oppgåvene ute i kommunen vert meir komplekse, medan legane organiserer seg i interkommunale legevaktdistrikt - Ha tilgang til eit trivelig og skjerma uteområde - Nye mattradisjonar og andre kulturar. - Mange ynskjer for menyval og måltidsrytme	➤ Tilpasse mattilbodet slik at det vert tilnærma lik standard for alle grupper ➤ Meir opplysning og kunnskap om ernæring ➤ Tettare samarbeid mellom avdeling og kjøkkenpersonalet ➤ Fortløpande matmerking av alle produkt gjer at alle veit kva dei et.
Heimebuande	Ernæring (gjeld også heimebuande) Treng tilfredsstillande dekning av personale (kvalifisert og tilstrekkelig med tid) ➤ Lege ➤ Sjukepleiar ➤ Fysioterapeut ➤ Ergoterapi ➤ Miljøarbeidarar/kultur ➤ Mange er einsame	➤ Må få seniorsenter; ein møteplass med ulike aktivitetstilbod. Kommunen må setje av ressursar for å koordinere tilbod som frivillige er med å drive ➤ Aktivitetsvenn / frivillig besøksteneste ➤ Godt samarbeid med skule og barnehage
Alle som brukar eller arbeidar på helse- og omsorgssenteret på Eggesbønes	Dårlege bygningsforhold hemmar teneste, både fagleg og miljømessig: ➤ Behandlingsrom for lege, fysio, hår-, fot-, tannpleie m.m. ➤ Manglar møte- og undervisningsrom ➤ Manglar lokalitetar for å handtere smitte/isolasjon ➤ Matsalen er ein for stor møteplass rundt måltid. Manglar rom for aktivitet og miljøtiltak	➤ Nytt omsorgssenter som har desse funksjonane ➤ Smittevernplan (infeksjonskontroll-program) ➤ Plass til mindre grupper
Tilgang på frivillige (pårørande og andre)	Samarbeid med kommunen ➤ For å få kontinuitet i det frivillig arbeidet må det vere ei systematisk oppfølging/koordinering frå leiinga i kommunen si side ➤ Kommunen må gi nødvendig opplæring og tilrettelegging ➤ Kommunen må gi god tilbakemelding og kontinuerlig oppfølging ➤ Det må verte status å vere frivillig ➤ Det må vere triveleg for pårørande å kome på besøk	➤ Lage lokale som kan fungere som møteplassar for frivillig arbeid ➤ Prioritere personallressursar til kontakt/samarbeid med frivillige ➤ Det må leggjast til rette for det gode samværet / kvalitetstid

Personaldilemma 	➤ Det er eit gap mellom det personalet kan gjere og det folk forventar ➤ Fokus på fag druknar lett i nye oppgåver. Gamal kvardag møter nye behov ➤ Mangel på faglært arbeidskraft. Hender er ikkje hender, men kompetanse. ➤ Fleire menn i yrket ville gitt mangfald og fleire innfallsvinklar ➤ Samsvar mellom oppgåver og ressursar ➤ Det er utfordrande å nyttiggjere seg av frivillige fordi ein treng meir personell ved auka aktivitet ➤ Ved bruk av velferdsteknologi er der endå mykje upløgde mark..	➤ Nytenking og ny teknologi må ligge til grunn for nye tiltak ➤ Ny ansvarsfordeling der deler av arbeidet vert overført til andre yrkesgrupper ➤ Nye stillingar for å dekke nye oppgåver og fleire pasientar ➤ Informasjon, kunnskap og forventningsavklaring om tenestene ➤ Deltaking i mannleg rekrutteringsprosjekt frå Trondheim
Skuleavdelinga Herøyskulane Elevar i grunnskulen, 1.-10.klasse 	1. IKT/PC/Skjermbruk Risikofaktorar: - Mindre aktive p.g.a:- pc/skjerm, mindre fysisk kontakt med vener i fritida - Spel - Voldelige spel - Stillesitting - Nettmobbing – skjult mobbing - Lite kreativt – mister evner til tiltak - Kombinert med dårleg kosthol risikerer ein fedme - «Feil bruk» av sosiale medier - rapport som seier at fleirtalet av bhg barn vil heller halde på med nettbrett enn å leike med andre barn. Beskyttelses faktorar: - Foreldre kan vere både ein risikofaktor og ein beskyttelses faktor - avgrense tida barna får vere på skjermaktivitetar. Skape aktivitetar i staden for passivitet	Plan mot mobbing – rutiner som avdekkjer og arbeider mot også nettmobbing. Meir fysisk aktivitet i friminutt og timar. Problemfelta knytt til IKT/PC/skjermbruk – in aktivitet og mobbing heng veldig tett saman. Mobbeprobblem heng ofte klart saman med problemfeltet ikt/skjerm/nettbruk. I arbeidet med slike problem har vi også kopla på førebyggjande avdeling i politiet då ein del av det som skjer på nett og mobil også kjem inn under straffelova.

	Manglande fysisk aktivitet p.g.a. høg aktivitet på skjerm: Risiko: Skuleskyss, pc/skjerm, mindre fysisk kontakt med vener i fritida Fysisk aktivitet: - fleire og fleire kjem med meldingar til skulen om at dei ikkje kan ta del i vanleg kroppsøving eller må ha eige opplegg Klasseskilje mellom aktive og inaktive barn – klasseskilje mellom heimar som legg til rette for aktivitet og følgjer dette opp Beskyttelsesfaktorar: * Aktive heimar som følgjer opp og legg til rette for fysisk aktivitet. * Meir opplysing mellom folk generelt om kor viktig fysisk aktivitet er for helsa vår	Gå /sykle til skulen Øyremerka midlar til uteaktivitetar Bevegelse/aktivitet i timane. Meir fysisk aktivitet – treng betre lovheimling enn den som er på 5.-7.klasse no
	Mobbing: Risiko: Minskar læring Sosiale problem Manglar nettverk Varige skader Drop out elevar Lite nettvett og god tilgang til alle mulege media Beskyttelse: Godt heim/skulesamarbeid Godt skulerte partar i skulekvardagen tydelege tiltak, god kartlegging godt samarbeid heim/skule	-Gode rutiner -Vilje til å gjere noko. -Sosiallærar eller liknande helsesøster i skulen -kursing av personale -tett samarbeid med naturlege partnara -Arbeid med definisjonen, klargjering av kva som er mobbing. Sosiale arena/meistring Arena for samhandling Foreldremøter Trivselstiltak: samlingar, leikar, uteskule Vakter som fungerer Elevvakter/trivselsvakter Faste innslag/ rutiner i alle klasser/heile skulen

	Kosthald: <u>Risiko:</u> -Folkesjukdom -Fedme -Dårleg konsentrasjon -Mykje mat/feil mat -Mykje bruk av snop og brus -E-stoff -Ikkje alle har med skulemat eller et frukost før dei kjem -Ueigna mat både til frukost og skulemat -Svolten og ukonsentrerte <u>Beskyttelse:</u> * Meir kunnskap mellom folk generelt om kva kosthald kan ha å seie for å motverke fysisk og psykisk sjukdom. * Meir kunnskap om korleis feil kosthald kan skape problem med konsentrasjon og åtferd hos barn.	Frukt/mat/mjølke i skulen Haldningsarbeid i høve feilernæring Tema i undervisning, ikkje berre i mat og helse faget. Foreldrekurs i samarbeid med helsestasjonen Skulefrukt for alle Skulelunsj ein gong i mnd Dette problemfeltet heng klart saman med in aktivitet og dårleg fysisk helse
Elevar i grunnskulen med innvandrar- eller flyktningebakgrunn. 	Innvandringsrelaterte problem: <u>Risiko:</u> - mykje språkproblem i forhold til å informere foreldre og barn om helseutfordringar eller tilbod som kan motverke helseutfordringar - forståingsproblem i forhold til system for helseoppfølging - andre samværsformer og kultur i forhold til fysisk aktivitet og kosthald - lite og sårbart nettverk i forhold til familien	Samarbeid med bedrifter som har mange arbeidsinnvandrarar i forhold til informasjon Tverrfagleg samarbeid i forhold til opplysning og oppfølging av elevar og heimar Samarbeid med internasjonal skule dersom foreldra går der i forhold til å få forklart korleis vårt samfunn fungerer.

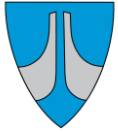
Utviklingsavdelinga <u>Plan og byggesak</u> Folkehelseiltak og universell utforming kan opplevast som fordyrande ledd for tiltakshavar / utbyggjar LNF og strandsone 	Krava som kommunen stiller for å oppnå uu og folkehelseiltak kan opplevast som fordyrande i første omgang sjølv om det ikkje nødvendigvis er det i eit lenger perspektiv. Manglande respekt for LNF-område Mange dispensasjonar frå planverket Grunneigar vil bygge og utvikle sin eigen eigedom Politiske nivået er lite restriktive når det gjeld nedbygging av LNF-område	Synleggjere ovanfor tiltakshavar/utbyggjar at bygg med uu og folkehelseiltak kan gje prosjekt betre kvalitet og ikkje vere fordyrande i eit langsiktig perspektiv. Auka bevisstheit på at det må vere gode argument for å få innvilga disp.søknadar Synleggjere konsekvensen av mange dispensasjonar over tid Meir informasjon og betre kommunikasjon mellom tiltakshavar og kommunen Meir informasjon og betre kommunikasjon mellom administrasjonen og det politiske styret
<u>Byggesak</u> Administrasjonen må forhalde seg til. Universell utforming Uteopphaldsareal Renovering av bygg Nye private byggeprosjekt	Utbyggjar vil ofte unngå krava som kommunen stiller, som td. heis. Tiltakshavar/utbyggjar vil sleppe krav om tilstrekkeleg UOA Verneinteresser UU og folkehelseiltak kan vere eit fordyrande ledd	Støtte seg meir til fagekspertisen med argument når vi «bygger sak». Sende saka på høyring til berørte brukargrupper Utfordre tiltakshavar på å bygge bygg som er tilgjengeleg for alle. Kvalitet og brukarvenleg bygg kan vere ei styrke. Informasjon og kommunikasjon med tiltakshavar/utbyggjar. Sjå forslag ovanfor.
<u>Plan</u> Reguleringsplanar Forureining -støy -Støv -Deponi -Utslepp -osv	Reguleringsplanane legg ofte føringar for alt av leikeplassar, gang- og sykkelveggar, UOP, friområde, forureining mm. Mange av dei same utfordringane som for byggesak, men plan må handtere dei i planverket Får ikkje innspel og merknadar tidleg nok Svake grupper (eldre, barn, menneske med nedsett funksjonsevne) har vanskeleg for å nå gjennom med sine innspel	Førebygge utfordringane gjennom medverknad og høyringar. Mange av dei same tiltaka som med byggesak. Tydeleg kommunikasjon på krav og god sakleg oppbygging av argument er stikkord Førebygge gjennom medverknad og høyring. Enda større openheit og gjere det lettare å kome med innspel

Den offentlege tannhelsetenesta 2 timar undervisning til 8. klasser Tannpleiar har undervisning til elevar i VG1 og VG2. Helse og sosialfag (HVG) Årlege samarbeidsmøter med leiarane i barnehagane Framandspråklege / Innvandrarar som deltek i norskundervisning Intro-program Alders og sjukeheim Open pleie og omsorg 	Stor variasjon på kor mange som møter. Viktig å få ut info tidleg. Risikoalder for karies Viktig tema for desse som skal jobbe med å stelle andre i framtida. Fokusere på dette viktige temaet. Set fokus på stell av tenner. Dagleg kosthald / bursdagsfeiringar. Pga. lav bemanning har det vore lite besøk ute i barnehagane dei siste åra. Viktig med rett info om tannstell og offentleg tilbod. Viktig med rett info om tannstell og offentlege tilbod. Dagleg reingjering av tenner og munnhole Få kjennskap til brukargruppa Stor variasjon på kor mange som møter. Viktig å få ut info tidleg. Viktig tema for desse som skal jobbe med å stelle andre i framtida. Fokusere på dette viktige temaet.	Vidareføre opplegget. Vidareføre opplegget Vidareføre opplegget som er likt for alle vidaregåande skular i Møre og Romsdal. Tannhelsepersonell besøker barnehagane dersom dei tek kontakt, også i forhold til foreldremøte. Grupper av barn på besøk på tannkl. Vi stiller med undervisning til desse når vi blir kontakta. Tannpuss kvar kveld Tannpleiar deltek på Fagdagar med undervisning Få ut informasjon til brukargruppa. Brosjyra « God tannhelse heile livet» Vidareføre opplegget. Vidareføre opplegget som er likt for alle vidaregåande skular i Møre og Romsdal.
--	---	--

Referatsaker

Referatsaker

NOTAT

Til: Komiteen for næring, kultur og idrett

Frå: Kulturavdelinga

Saksnr
2015/882

Arkivkode
223

Dato
18.04.2016

RETNINGSLINER - TILSKOT/REFUSJON TIL 17. MAI ARRANGEMENT I HERØY KOMMUNE

Komiteen for næring, kultur og idrett har bedt om ei orientering om gjeldande retningslinjer for tilskot/refusjon til 17. mai arrangement.

Historikk:

Med referanse til F-sak 140/03 – Retningslinjer for utbetaling av tilskot til 17. mai-arrangement.

Bakgrunnen for etablering av ordninga er erfaringar frå ca. midt på 90-talet og utover, om vanskar med å legge til rette og avvikle 17. mai arrangement på Bergsøy grunna at korpsa, fotballgruppa og friidrettsgruppa/handballgruppa ikkje lengre ynskte å ta på seg oppgåva då overskotet ikkje stod i forhold til arbeidet. Ansvar vart sidan overført til visse alderstrinn i grunnskulen, og i 2002 meldte desse at dei hadde vanskar med å samle ein komité av ein viss storleik. Årsaka var til dels at fleire foreldre var engasjerte i andre komitear i sine grendelag. Dette medførte også at ein ved kulturhuset måtte betale for underholdningskrefter og som konsekvens av dette fekk mindre overskot og vanskar med å få økonomien til å gå i balanse.

Før dette hadde 17. mai-arrangementa på Bergsøya hatt fri husleige på kulturhuset, men med innføring av KOSTRA vart komiteen belasta med husleigeutgifter. Eit par skular meldte om ekstra utgifter til vask av same årsak.

For å imøtekomme behova vart det etablert ei tilskots-/refusjonsordning der ein etter søknad kunne dekke heilt, eller delvis, husleigeutgifter, fellesutgifter og offentlege utgifter. Tildeling vart delegert til administrasjonen.

Erfaringar frå siste år:

I perioden 2010 til og med 2015 er det utbetalt vel kr. 89' i tilskot/refusjon. Ca. kr. 70' av dette har gått til Bergsøy (6). Dei resterande kr. 19' er fordelt på Moltu (3) og Einedalen (1). Kostnadane fordeler seg på husleige og vask, samt til annonsering (delt kostnad) og lyd ved kransenedlegging på Bergsøy.

Av dokumentasjon til søknader erfarer vi at tilskot/refusjon i mange høve vert gitt til arrangement som uansett går med overskot, sjølv om dette ikkje gjeld kvart år.

Vedlegg: Retningsliner for utbetaling av tilskot/refusjon til 17. mai-arrangement.

Med helsing
Eileen Gjerde

Vedlegg:

RETNINGSLINER FOR UTBETALING AV TILSKOT / REFUSJON TIL 17. MAI-ARRANGEMENT.

Vedteke av formannskapet sist i F-sak 2009/179

1. Herøy kommune kan vere med å dekkje inntil halvparten av husleigeutgiftene som 17.-maikomiteane vert belasta i høve leige av lokale til 17. maiarrangement i komitéane sin regi.
2. Herøy kommune kan vere med å dekkje inntil halvparten av spesifiserte ekstra utgifter for vask som ikkje går inn i husleigesatsane.
3. Fellesutgifter eller offentlege utgifter som t.d. utgifter til krans og lyd ved kransepålegging, vert dekt fullt ut etter rekning.
4. Ei forutsetning for tilskota skal vere at eit event. overskot for 17.-maikomiteane bør gå til lag og organisasjonar som er viktige medspalarar i avviklinga av 17. mai eller tiltak som kjem avviklinga av framtidige 17.-maiarrangement til del. Presiser kven eller kva eit event. overskot skal gå til.
5. Til ein event. søknad skal det vere med bilag med dokumenterte, spesifiserte utgifter for det ein søker økonomisk stønad for.
6. Med bakgrunn i retningslinene for tilskot til 17.mai-arrangement, ser formannskapet desse sakene som ikkje prinsipielle og kan handsamast administrativt.
7. Søknaden om refusjon / tilskot til 17. mai-arrangementet for sist år, må vere kommunen i hende innan 1. november det året ein søker for.

